

Sadržaj

UVODNIK

Maša Gluhinić, dopredsjednica HOK-a i predsjednica Odvjetničkog zbora Zagreb	2
--	---

IZ HOK-a

Sastanak predsjednika odvjetničkih komora Srednje i Istočne Europe u Dubrovniku	4
Ples po notama briselske birokracije	9
Hrvatska odvjetnička komora i Hrvatsko društvo ekonomista potpisali Okvirni sporazum o suradnji.	22
11. Tjedan medijacije s okruglim stolom „Odvjetnice/odvjetnici u medijaciji“	23
Dodijeljena godišnja priznanja Zaklade dr. sc. Jadranko Crnić	25

ČLANCI I RASPRAVE

Ivica Crnić: Ustavno pravo na obrazloženu presudu	26
Davor Radić: Usklađenje postojećih ugovora sportaša sukladno novom Zakonu o sportu – (neopravdana) retroaktivna primjena zakona i/ili pogodovanje „velikim“ sportskim klubovima	36

AKTUALNA SUDSKA PRAKSA

Odvjetnički troškovi	41
Crtice iz sudske prakse.	43

ENGLESKI ZA ODVJETNIKE

<i>Complacency</i>	48
------------------------------	----

HRVATSKI ZA ODVJETNIKE

Koje riječi i izraze smatramo uvredljivima?	50
---	----

PRISEGE

Prisege dane 11. listopada 2023.	52
Prisege dane 22. studenoga 2023.	54

IN MEMORIAM

Ivan Lovrić	58
Boris Baica	60
Frano Baica	62

ZAPISNIK

Zapisnik s redovite godišnje Skupštine Hrvatske odvjetničke komore održane 8. srpnja 2023.	65
---	----

.....
 Piše:
Maša Gluhinić,
 dopredsjednica
 HOK-a i
 predsjednica
 Odvjetničkog
 zbora Zagreb

Poštovane kolegice i kolege,

kad sam krenula pisati tekst za ovaj uvodnik, namjeravala sam se osvrnuti na našu novu Tarifu, na položaj žena u odvjetništvu (neiscrpa tema) i na druge aktualne teme, kojih nasreću ili nažalost uvijek ima napretek.

Zapela sam, međutim, već na „poštovane kolegice i kolege“, shvativši da su u tom kratkom pozdravu sadržana bitna obilježja našeg djela – poštovanje i kolegijalnost. Dodamo li tome i čast, dobit ćemo sliku odvjetnika kakav bi trebao biti.

Kad bismo uvodniku davali naslov, ja bih svoj naslovila „Zaboravljene vrijednosti“.

Svi smo mi svjesni da se vremena mijenjaju, da smo od pisačkog stroja došli do računala, od goluba pismošoš do e-komunikacije, da su zahtjevi prema nama sve veći, a vremena je sve manje i da su prije bila „druga vremena“.

Ali ni prva, ni druga, ni treća vremena ne bi smjela utjecati na kolegijalnost među nama i poštovanje jednih prema drugima.

Kolegijalnost nije samo riječ koja označava formalni odnos među nama već je to jedna od temeljenih vrijednosti koje odlikuju naš poziv.

U našem svakodnevnom obavljanju odvjetništva nailazimo na niz problema – oprostite – izazova, s kojima smo prisiljeni nositi se kako najbolje znamo. Pod pritiskom svojih stranka, protustranaka, sudova, raznih državnih tijela i privatnog života često zaboravljamo osnovne odvjetničke, ali zapravo i ljudske vrijednosti.

Znamo da je prvi zadatak svakog odvjetnika zastupati svoju stranku savjesno i odlučno, boriti se za njezina prava i postići najbolje za njezinu dobrobit. Ali dobrobit stranke ne isključuje dogovor s odvjetnikom suprotne strane, razgovor i pokušaj pronalaska mirnog rješenja. Ne isključuje pomoći kolegi, pričekati nekoliko minuta s raspravom ako kasni, izići

mu u susret kad to ne predstavlja opterećenje za nas ili našu stranku.

Događa se u našem pozivu da odvjetnici počinju shvaćati predmete osobno, da komunikacija prijeđe s poslovne na sukob na osobnoj razini, da se vrijeđamo u podnescima, vičemo velikim slovima, sve u službi svoje stranke. Aktivno se protivimo prijedlozima za povrat u prijašnje stanje, naplaćujemo punu tarifu za zamjene na ročištima, tražimo presumirano povlačenje tužbe i pritom zaboravljamo da se i nama može dogoditi da kasnimo, da se sud preselio, a mi to nismo registrirali, da smo omaškom jednom od tisuću puta zaboravili upisati ročište.

Stranke gledaju američke filmove i razočarane su kad uđu u naše sudnice sa školskim klupama, već pomalo i potrzanim, na kojima redovito podrapate čarape, i kad mi ne vičemo i ne skačemo usred rasprave, misle kako se njihov odvjetnik ne bori za njih.

Ali borbu za stranku nećemo pokazati paradiranjem pred sudom i omalovažavanjem kolega, već kvalitetnim zastupanjem utemeljenim na poznavanju zakona i sudske prakse te ostvarivanjem odnosa povjerenja sa svojom strankom.

Poštovanje i kolegijalnost možemo pokazati na razne načine i to moramo njegovati. Nikada na štetu stranke, ali ni na štetu nas samih. Usmeno dana riječ danas malo vrijedi, ali mi moramo poći od toga da riječ odvjetnika znači više, da riječ kolege ima svoju težinu i da ćemo danu riječ i održati.

Temeljnim vrijednostima našeg poziva, za koje se trebamo boriti i koje moraju opstati, trebamo učiti i naše mlađe kolege i vježbenike, koji najviše uče od svojih principala.

Uključivanjem u rad tijela i radnih skupina Hrvatske odvjetničke komore također pokazujemo poštovanje i kolegijalnost prema kolegama. Prema onima koji već jesu u tijelima Komore jer se pridružujemo i dolazimo pomoći i

rasteretiti ih u obavljanju njihovih komorskih dužnosti, a prema ostalima jer odvajamo svoje vrijeme, od privatnog ili od poslovnog života, da bi u radnim skupinama Komore izradili prijedloge zakona, sastavili obrasce koje svi moraju imati u svojim uredima, odgovorili na pitanja i pokušali naći rješenja za probleme svih nas. Jer Komora nije neka apstraktna pojava, kojoj mi samo plaćamo članarinu, ni sami ne znajući zašto. Komora je organizacija svih nas, njezina je svrha briga o članovima, omogućavanje obrazovanja odvjetnika, pomoć odvjetnicima ondje gdje je to moguće.

Pritom moramo imati na umu da nije moguće uvijek udovoljiti svim članovima, da su potrebe i zahtjevi samostalnog odvjetnika i velikog odvjetničkog društva često potpuno različiti, da se odvjetnici bave raznim granama prava i stoga imaju i različite fokuse interesa i da nitko ne zna na koje probleme nailazimo sve dok se nekome ne obratimo.

Zato pokušajmo biti kolegijalniji i više poštovati jedni druge. Nemojmo biti *samiji* više nego što moramo.

Svima od srca želim blagoslovljen Božić i sretnu i uspješnu novu godinu!

ODVJETNIK 4/2023.

Glasilu i časopis Hrvatske odvjetničke komore,
Zagreb, 4 – 2023., god. 96.

Journal of the Croatian Bar Association,
Zagreb, 4 – 2023, annual file 96

.....

Glavni i odgovorni urednik: Robert Travaš, odvjetnik, Zagreb.
Urednik: Igor Hrabar, odvjetnik, Zagreb. **Izvršna i grafička urednica:** Nataša Barac, Koturaška cesta 53, Zagreb, tel: 6165218, e-mail: hok-cba@hok-cba.hr, natasa.barac@hok-cba.hr. **Članovi uredništva:** Leo Andreis, dr. sc. Atila Čokolić, Višnja Drenški Lasan, dr. sc. Davor Bubalo, Maša Gluhinić, Mario Janković, Antonio Marečić, Sanja Mišević, Matija Potočnjak – odvjetnici, Mato Arlović, sudac Ustavnog suda RH, mr. sc. Iris Gović Penić, sutkinja Županijskog suda u Zagrebu, mr. sc. Hrvoje Momčinović, sudac Ustavnog suda RH u m., Dražen Tripalo, sudac Vrhovnog suda RH, Ingrid Mohorovičić-Gjanković, odvjetnica u m., Arno Vičić, odvjetnik u m.

Lektorica: Božica Dragaš. **Tisak:** Kerschoffset, d.o.o. Zagreb.

Grafička priprema: Aria dizajn, Zagreb. **Fotografije:** Grgur Žučko, Lukša Marotti, Nataša Barac, Freepik.com.

.....

Svi potpisani tekstovi odražavaju stavove i mišljenja isključivo njihovih autora, a ne Hrvatske odvjetničke komore, urednika i članova uredništva „Odvjetnika“. Uredništvo zadržava pravo objave primljenih materijala u časopisu i/ili na mrežnoj stranici HOK-a. Materijali objavljeni na mrežnoj stranici ne honoriraju se.

Prvi broj časopisa „Odvjetnik“ objavljen je 25. studenoga 1927. godine. Prvi urednik bio je dr. Ivo Politeo. „Odvjetnik“ je i stvarni sljednik „Pravnika“ – glasila kluba odvjetnika u području odvjetničkog odbora u Osijeku, koji je izlazio od 1913. do 1914. godine a urednik glasila bio je dr. Hugo Spitzer.

.....

IBAN HR66 2360000-1101268409

Godišnja pretplata za tuzemstvo 27,00 eura

za inozemstvo 40 eura,

pojedinačni broj za tuzemstvo 6 eura,

za inozemstvo 8 eura.

Copyright © Hrvatska odvjetnička komora 2008.

Nijedan dio ove publikacije ne smije se objaviti bez posebnog odobrenja izdavača.

.....

Uredništvo

Zagreb, Koturaška cesta 53/II

Tel: 6165218

e-mail: hok-cba@hok-cba.hr

Izdavač

Hrvatska odvjetnička komora,

Zagreb

Koturaška cesta 53/II

Tel: 6165200

e-mail: hok-cba@hok-cba.hr

.....

Prodaja oglasnog prostora – marketing

1/1 – 1 900 eura / 1/1 (omot) – 1.000,00 eura / 1/2 – 500,00 eura

Sastanak predsjednika odvjetničkih komora Srednje i Istočne Europe u Dubrovniku

.....
Pišu:

Ivan Penić,
izvršni tajnik
HOK-a i

Nataša Barac,
izvršna urednica
„Odvjetnika“
.....

Hrvatska odvjetnička komora bila je domaćin sastanka predsjednika odvjetničkih komora Srednje i Istočne Europe koji je održan 3. i 4. studenoga 2023. godine u Dubrovniku. Tema ovogodišnjeg sastanka bila je „Utjecaj briselske administracije na obavljanje odvjetničke službe u zemljama Srednje i Istočne Europe“, a sudionici su raspravljali i o drugim aktualnim temama vezanim uz odvjetništvo.

Na sastanku su sudjelovali predsjednici ili dopredsjednici odvjetničkih komora Njemačke, Austrije, Poljske,

Češke, Slovačke, Mađarske, Slovenije i Lihtenštajna, kao i predstavnik Vijeća odvjetničkih komora Europe, CCBE-a. Sve komore, s iznimkom Češke i Austrije, dostavile su svoja pisana izvješća, a na radnom dijelu sastanaka sudionici su razgovarali o problemima s kojima se odvjetnici i odvjetničke komore susreću. Dopredsjednica Odvjetničke komore Austrije Petra Cernochova i dopredsjednik Odvjetničke komore Češke Martin Maisner dali su usmeno izvješće, a treći dopredsjednik CCBE-a Roman Završek sudionicima je izložio stajališta CCBE-a vezana uz aktualna pitanja odvjetništva i odvjetničkih komora.

Na početku sastanka predsjednik HOK-a Robert Travaš ukratko je izložio pisano izvješće koje je dostavljeno svim sudionicima sastanka u materijalima za sastanak te je naglasio da HOK nije protiv EU-a i prekograničnog obavljanja odvjetničke službe, ali je dodao kako smatra da je u primjeni direktiva EU-a potrebno poštivati specifičnosti pravnog poretka svake države članice.

Izvješće Hrvatske odvjetničke komore donosimo u cijelosti, kao i sažetke izvješća ostalih odvjetničkih komora.

Domaćin sljedećeg sastanka, koji će se održati 2024. godine u Gdanjsku, bit će Odvjetnička komora Poljske (NRA).

Slovenija

(Odvjetničku komoru Slovenije predstavljao je predsjednik Janez Starman.)

Slovenija je pristupila EU-u 1. svibnja 2004. godine, a ulazak u članstvo označio je i brojne promjene u odvjetništvu zbog usklađivanja slovenskog zakonodavstva s europskim. Danas su u vezi s odvjetništvom i Bruxellesom najvidljivija dva pitanja: inspekcije odvjetničkih ureda povezane s prevencijom pranja novca i čuvanja profesionalne tajne i postupci Europske komisije protiv Slovenije vezani za nacionalno zakonodavstvo o reklamiranju odvjetnika. Odvjetnička komora Slovenije, stoji u izvješću, voljela bi da briselska administracija pokaže svoj utjecaj u području osiguravanja adekvatne odvjetničke naknade. Bez obzira na visoku inflaciju i činjenicu da u slovenskom zakonu stoji da se vrijednost boda mora usklađivati s inflacijom i povećanjima plaća sudaca, vrijednost boda u odvjetničkoj tarifi u Sloveniji nije se mijenjala od travnja 2019. godine, a trenutno iznosi 0,60 eura. Odvjetnička komora Slovenije zatražila je u prosincu

2022. povećanje boda na 0,70 eura, ali ministar pravosuđa još uvijek nije dao svoju suglasnost za to povećanje boda iako bi do povećanja moralo doći zbog usklađivanja s inflacijom.

Mađarska

(Odvjetničku komoru Mađarske predstavljao je predsjednik Deszo Havasi.)

Mađarska je pristupila EU-u 1. svibnja 2004. godine. Odvjetnička komora Mađarske nakon ulaska u članstvo EU-a također se suočavala s određenim problemima koji su uočeni i u drugim zemljama koje su pristupile EU-u, a to su reklamiranje odvjetnika, visina upisnine, odredbe Direktive o uslugama. Odvjetnička komora Mađarske i danas se bavi pitanjem odvjetničke tarife, koja ne postoji, a odvjetnici mogu nagradu slobodno ugovarati sa strankom, s tim da je 5 % vrijednosti spora maksimalan iznos odvjetničke nagrade prema aktu ministra pravosuđa iz 2003. godine na temelju kojega sud dosuđuje nagradu. U Mađarskoj odvjetnici ne mogu osnovati odvjetničko društvo kao trgovačko društvo.

Slovačka

(Odvjetničku komoru Slovačke predstavljali su predsjednik Martin Puchalla i dopredsjednik Ondrej Laciak.)

Slovačka je pristupila EU-u 1. svibnja 2004. godine. Uoči pristupanja EU-u, Slovačka je donijela važan zakon o odvjetništvu koji je, između ostaloga, predviđao i slobodno kretanje odvjetnika. Međutim, taj je zakon stvorio i pravnu osnovu za pojavu profesije „komercijalnih pravnika“ (*komerčný právnik*) uz odvjetnike, koji su članovi Odvjetničke komore Slovačke. Europske direktive kasnije su zadržale termin *komerčný právnik* na popisu profesionalnih titula unatoč činjenici da ta profesija ne postoji od 2004. godine, a u prijevodu riječi „odvjetnik“ korištena je riječ *pravnik* umjesto *advokat*. Prevođitelji su nakon toga u svim prijevodima koristili riječ *pravnik* umjesto „odvjetnik“, što do danas izaziva konfuzije jer se tako može steći dojam da je svaka osoba koja završi pravni fakultet odvjetnik (*advokat*). Unatoč naporima Odvjetničke komore Slovačke taj problem još uvijek nije riješen. Europska unija Slovačkoj predbacuje i „prereguliranost“ odvjetništva u Slovačkoj, a Odvjetnička komora Slovačke s time se ne slaže.

Poljska

(Odvjetničku komoru Poljske predstavljao je predsjednik Przemyslaw Rosati.)

Poljska je pristupila EU-u 1. svibnja 2004. godine. U izvješću je istaknuto da je Odvjetnička komora Poljske nakon ulaska u EU izmijenila pravila o reklamiranju odvjetnika. Rosati je također istaknuo da je Odvjetnička komora Poljske financirala informatički program za sve odvjetnike, koji služi odvjetnicima za vođenje odvjetničkih spisa. Odvjetnici za funkcioniranje navedenog programa plaćaju komori 2 eura mjesečno.

Njemačka

(Odvjetničku komoru Njemačke predstavljali su dopredsjednik Andre Haug i direktorica međunarodnog odjela Veronika Denninger.)

Odvjetnička komora Njemačke najveći dio svog izvješća posvetila je njemačkom Zakonu o europskim odvjetnicima (EuRAG). Prema tom zakonu, europski odvjetnici državljani su zemalja članica EU-a, drugih država potpisnica sporazuma o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske koji imaju dozvolu raditi kao neovisni odvjetnici. Godine 2022. Njemačka je imala gotovo 156.000

odvjetnika, među kojima i 687 europskih odvjetnika iz 20 različitih europskih zemalja. Najveći problem europskim odvjetnicima koji rade u Njemačkoj jest jezik, ali i poznavanje njemačkog zakonodavstva, u čemu su njemački odvjetnici u prednosti.

Lihtenštajn

(Odvjetničku komoru Lihtenštajna predstavljao je predsjednik Robert Schneider.)

Lihtenštajn nije članica EU-a, već Sporazuma EEA koji povezuje Island, Lihtenštajn i Norvešku s 27 zemalja članica EU-a s kojima čini zajedničko gospodarsko područje. Bez obzira na to što nisu u EU-u, i u Lihtenštajnu se odvjetnici suočavaju s istim problemima kao i odvjetnici u EU-u. Lihtenštajn je član EEA-e te se u njemu primjenjuju isti standardi kao i u EU-u što se tiče slobode nastana i slobode pružanja usluga. Schneider je izložio dvije presude Suda EFTA-e, broj: E-12/22 (pravo EU odvjetnika da u drugoj državi članici pruža besplatnu pravnu pomoć) i E-14/22 (dopuštenost reklamiranja odvjetnika), te kazao kako nije optimističan u vezi s odlukom Suda EU-a u predmetu povodom zahtjeva za prethodnu odluku podnesenog od strane Visokoga stegovnog suda Bavarske za odvjetnike. Na kraju

Prvi sastanak predsjednika odvjetničkih komora Srednje i Istočne Europe održan je 1992. godine u Pragu, a broj odvjetničkih komora koje su se pridruživale ovoj inicijativi s godinama se povećao. Temeljna je ideja ove inicijative da predsjednici odvjetničkih komora Srednje i Istočne Europe, koje dijele slične pravne okvire, jedanput godišnje razmjenjuju svoja iskustva i raspravljaju o temama važnim za odvjetništvo i pravosuđe u cjelini. Svake je godina jedna od odvjetničkih komora domaćin sastanka, a komora-domaćin određuje i temu. Prije nekoliko godina inicijativi se pridružila i Odvjetnička komora Lihtenštajna iako država Lihtenštajn nije članica Europske unije.

je naveo da u Lihtenštajnu djeluje 3100 odvjetnika, od kojih 700 dolazi iz država članica EU-a.

Češka

(Odvjetničku komoru Češke predstavljao je dopredsjednik Martin Maisner.)

Dopredsjednik Odvjetničke komore Češke Martin Maisner u svojem govoru istaknuo je tri glavna izazova s kojima se susreću odvjetnici u Češkoj, a to su: umjetna inteligencija u pružanju pravne pomoći, tarifa koja se nije mijenjala 22 godine te digitalizacija pravosuđa.

Na sastanku je bilo dosta riječi o predmetu C-295/23, koji je u tijeku pred Sudom EU-a povodom zahtjeva za prethodnu odluku podnesenog od strane Visokoga stegovnog suda Bavorske za odvjetnike, u postupku koji se vodi povodom tužbe odvjetničkog društva Halmer Rechtsanwaltsgesellschaft UG protiv Odvjetničke komore Münchena zbog toga što je Odvjetnička komora Münchena oduzela dozvolu za rad odvjetničkom društvu Halmer Rechtsanwaltsgesellschaft UG.

Odvjetnička komora Münchena oduzela je dozvolu za rad odvjetničkom društvu Halmer Rechtsanwaltsgesellschaft UG zato što je D. Halmer ugovorom od 31. ožujka 2021. prodao 51 od 100 udjela društvu S GmbH koje nema dozvolu za obavljanje djelatnosti pravnog savjetovanja ni u Njemačkoj, ni u Austriji.

Dopredsjednica Odvjetničke komore Austrije Petra Cernochova u svojem se govoru osvrnula na taj slučaj te istaknula da se Odvjetnička komora Austrije obratila austrijskom ministru pravosuđa u vezi s navedenim predmetom i zatražila da se podrži odluka Odvjetničke komore Münchena o oduzimanju dozvole za rad odvjetničkom društvu Halmer Rechtsanwaltsgesellschaft UG zbog toga što je većinski udio u navedenom odvjetničkom društvu prenesen na društvo S GmbH koje nema dozvolu za obavljanje djelatnosti pravnog savjetovanja ni u Njemačkoj, ni u Austriji. U vezi s tim slučajem govorio je i dopredsjednik Odvjetničke komore Njemačke Andre Haug, koji je istaknuo da je bitno da sve Komore reagiraju te kazao kako vjeruje da će Sud EU-a presuditi u korist odvjetništva, odnosno odluke Odvjetničke komore Münchena. Naveo je da je pred Sudom EU-a već bio sličan predmet vezan za farmaceute i da je sud presudio da u navedenom predmetu nije došlo do povrede Direktive o uslugama. Naglasio je

da usko surađuju s ministrom pravosuđa u vezi s navedenim postupkom i da su prikupili podatak da je 70 % njemačkih odvjetnika protiv toga da „treće osobe“ drže udjele u odvjetničkim društvima. Predstavnik Odvjetničke komore Slovenije Janez Starman u svojem je govoru predložio da se sve prisutne odvjetničke komore pridruže njemačkoj odvjetničkoj komori što se tiče postupka pred Sudom EU-a.

I treći dopredsjednik CCBE-a Roman Završek osvrnuo se na „njemački predmet“ pred Sudom EU-a te je istaknuo da će CCBE zatražiti intervenciju u navedeni predmet. Naglasio je da bi bilo dobro da sve odvjetničke komore reagiraju, kratko je iznio što CCBE trenutačno radi u sklopu svojih odbora te je pozvao sve prisutne da se obrate CCBE-u u vezi s bilo kojom problematikom s kojom se susreću, dodajući da će CCBE nastojati pružiti adekvatnu pomoć i podršku.

Na kraju sastanka predsjednik HOK-a zahvalio je svima na sudjelovanju te je s obzirom na važnost prethodnog pitanja koje je Sudu EU-a uputio Visoki stegovni sud Bavorske za odvjetnike, zamolio predstavnika Odvjetničke komore Njemačke da svim odvjetničkim komorama sudionicama ovog sastanka dostavi pisani materijal vezan uz navedeni postupak kako bi one mogle djelovati u vezi s tim važnim pitanjem.

Ples po notama briselske birokracije

Republika Hrvatska je 1. srpnja 2013. godine nakon dugogodišnjih pregovora, koji su trajali gotovo punih osam godina, postala punopravna članica Europske unije. Prema mišljenju Europske komisije i svih pregovarača, to je značilo da je Hrvatska ispunila sve ono što se od nje očekivalo te uskladila, između ostaloga, svoje zakonodavstvo s europskim i prihvatila europsku pravnu stečevinu. To znači da su i propisi koji reguliraju odvjetničku službu bili potpuno usklađeni s europskom pravnom stečevinom.

Hrvatska odvjetnička komora pozdravila je ulazak Hrvatske u veliku europsku obitelj, smatrajući da joj je u njoj već odavno bilo mjesto, ali i ističući da će se HOK uvijek ponajprije brinuti o interesima hrvatskih odvjetnika. Kao što je i Hrvatska bila dio Europe puno prije ulaska u punopravno članstvo EU-a, tako su i hrvatski odvjetnici odavno dio europskoga i svjetskoga odvjetništva: od početaka reguliranog odvjetništva 1852. godine, potom sedamdesetih godina prošlog stoljeća kada je u održan kongres Međunarodne unije odvjetnika (UIA) u Zagrebu, pa sve do danas. Povezanost HOK-a i UIA-e nije samo dugogodišnja i formalna, već je ta veza daleko jača, o čemu svjedoči i činjenica da je ugledni hrvatski odvjetnik dr. Ivo Politeo u dva navrata bio izabran za potpredsjednika UIA-e i da je ova najstarija svjetska odvjetnička organizacija upravo dr. Politeu povjerila izradu nacрта Profesionalnog etičkog kodeksa – *Code de morale professionnelle*, koji je i danas

osnova odvjetničke etike. Kodeks je dr. Politeo osobno predstavio na kongresu UIA-e u Bruxellesu 1954. godine. Uz dr. Ivu Politea, koji je kasnije postao doživotni nacionalni potpredsjednik UIA-e, i drugi su hrvatski odvjetnici dali svoj aktivni doprinos jačanju UIA-e, pa je tako i dr. Dragutin Sikirić proglašen njezinim počasnim članom, dr. Aurel Krstulović 1973. godine na Kongresu u Madridu izabran je za njezina prvog potpredsjednika, a dvije godine kasnije na Kongresu u Münchenu za predsjednika UIA-e. Hrvatska je bila domaćin V. Kongresa UIA-e još davne 1933. godine, koji je održan u Dubrovniku, a 1977. godine bila je domaćin XVII. Kongresa u Zagrebu. Ove povijesne crtice navodim samo kao ilustraciju europske pripadnosti i orijentacije hrvatskog odvjetništva i daleko prije formalnog članstva u EU-u.

Ulaskom u EU hrvatski odvjetnici suočili su se s pravim stampedom zakona i drugih propisa, koji su često bili međusobno neusklađeni, a s ulaskom u EU odvjetnici u Hrvatskoj dobili su i nadnacionalno pravo EU-a, dakle pravi tsunami silnih propisa i pravila koje moraju primjenjivati u svakodnevnom radu.

Prvi problem koji se pojavio nakon ulaska u EU bio je problem s Direktivom o uslugama, čiji je cilj izjednačiti odvjetničku uslugu s bilo kojom drugom tržišnom i gospodarskom uslugom, maksimalno liberalizirati pristup odvjetništvu, oslabiti samoregulaciju, a time i neovisnost odvjetništva. Prilikom provedbe te Direktive uopće se nisu uzimale u obzir

.....
Izvešće
Roberta Travaša,
predsjednika
Hrvatske
odvjetničke
komore
.....

specifičnosti malih tržišta odvjetničkih usluga, kao ni tradicija kontinentalnog prava, a da ne govorim o ustavnom položaju odvjetništva u Republici Hrvatskoj.

HOK je isticao da je ta ista Direktiva bila na snazi i u trenutku kada je RH završila svoje pregovore o pristupanju EU-u i da je ona već implementirana u Zakon o odvjetništvu. Smatrali smo da je inzistiranje na primjeni nekih odredbi te Direktive bilo rezultat pritiska država koje prakticiraju anglosaksonsko pravo i interesa velikih inozemnih odvjetničkih društava. Hrvatski sudovi, među njima i Ustavni i Vrhovni sud te Visoki trgovački sud, u više su navrata u svojim presudama navodili da odvjetnici nisu trgovci u smislu Zakona o trgovačkim društvima. Stajalište da je odvjetništvo dio i sudionik pravosuđa potvrđuje i presuda Europskog suda za ljudska prava u slučaju Maurice protiv Francuske, broj: 29369/10. U toj presudi od 23. travnja 2015. godine, koja je od strane Vijeća suda usvojena jednoglasno, navodi se između ostalog da odvjetnik djeluje „kao sudionik pravosuđa koji je direktno uključen u funkcioniranje tog sustava“. Smatramo da se upravo ta činjenica da su odvjetnici sudionici pravosuđa treba

stalno isticati, odnosno da su odvjetnici specifičan dio pravosuđa te da odvjetničke usluge nisu klasična gospodarska djelatnost. U Hrvatskoj je osim toga odvjetništvo ustavna kategorija. Članak 27. Ustava RH određuje: „Odvjetništvo kao samostalna i neovisna služba osigurava svakome pravnu pomoć, u skladu sa zakonom.“

Pritom je važno napomenuti kako je predmetna ustavna odredba smještena u glavu Ustava koja se odnosi na zaštitu temeljnih ljudskih prava i sloboda, dakle onih prava koja su zaštićena Europskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, a Konvenciju je u obrazloženju svojih odluka prihvatio i Europski sud i smatra ju dijelom pravnog poretka Europske unije. Stoga je vidljivo da je Ustav Republike Hrvatske dao posebnu ulogu odvjetništvu kao zaštitniku temeljnih ljudskih prava i sloboda, svjestan činjenice da je odvjetništvo između ostalog i graditelj pravne države, ali i dio pravosudnog sustava Republike Hrvatske.

Odvjetništvo se zbog toga i ne može promatrati kao uobičajena gospodarska djelatnost. Jedino je odvjetnik (za razliku od bilo koje druge službe) dužan

osigurati svakome pravnu pomoć, te osim u propisanim slučajevima ne može otkloniti obaviti svoju uslugu. Tu bitnu različitost u odnosu na gospodarske djelatnosti naglasio je i Ustavni sud Republike Hrvatske u obrazloženju odluke od 20. travnja 2000. godine, a to je stajalište potvrđeno i u združenim odlukama Ustavnog suda od 16. listopada 2018. godine, kada je Ustavni sud izričito naveo:

„Smisao i cilj odvjetništva prvenstveno je pružanje stručne pravne pomoći onima kojima je to potrebno. Pravna pomoć, kao strogo definirano zanimanje odvjetnika, bitan je činitelj pravne sigurnosti demokratske i pravne države Republike Hrvatske, te predstavlja jedan od vidova djelovanja pravosuđa i uprave.

Stajalište je Ustavnog suda da se pružanje pravne pomoći putem odvjetništva ne može shvatiti kao gospodarska djelatnost i ne može biti, zbog svoje specifičnosti, podvrgnuto zakonima ponude i potražnje na tržištu. Specifična pravila struke položaj odvjetnika čini bitno drugačijim od položaja gospodarskih djelatnosti na tržištu, čime se ono izdvaja od pravila koja vladaju u gospodarstvu u kojem je profit, uz poštivanje ustavnih načela i prava, osnovni cilj.“

Imajući u vidu činjenicu da nemaju sve članice Europske unije u svojim ustavima odnosno temeljnim pravnim aktima odvjetništvo ustrojeno kao posebnu službu, već neke od njih dopuštaju da odvjetništvo kao služba bude na dispoziciji tržišnih pravila i posljedično podliježe tržišnom natjecanju, način primjene direktiva u odnosu na odvjetničku profesiju nužno ovisi o specifičnostima pravnog sustava svake pojedine države članice Europske unije i položaju odvjetništva unutar tog sustava.

Neovisno o tome, treba naglasiti da su sve direktive koje se odnose na odvjetničku profesiju (Direktiva 98/5/EZ, Direktiva 77/249/EEZ, Direktiva 2005/36/EZ, Direktiva 2006/123/EZ,

Direktiva 2004/38/EZ), a na koje se u svojim prigovorima i opomenama poziva i Europska komisija, izravno ili neizravno implementirane u hrvatski pravni sustav, a napose u Zakon o odvjetništvu.

Zakon o odvjetništvu prošao je sve potrebne provjere kroz institucije Europske unije, pa tako i Europske komisije. Tako se može naglasiti da je u Zajedničkom stajalištu EU-a za poglavlje 3, Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga (AD 32/09 CONF-HR 25), koje je bilo temelj za zatvaranje pregovora, u tome poglavlju izričito navedeno:

„EU zamjećuje da je Hrvatska uskladila Zakon o odvjetništvu sa svojim obvezama iz članka 49. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. EU zamjećuje da spomenute izmjene i dopune zakona nedvojbeno omogućuju, s neposrednim pravnim učinkom, osnivanje podružnica odvjetničkih društava iz Zajednice, koje će pružati pravne usluge za koje se prema međunarodnim sporazumima Hrvatska obvezala da će dopustiti njihov ulazak na tržište. EU zamjećuje da izmijenjeni i dopunjeni Zakon o odvjetništvu ispunjava zahtjeve trećeg mjerila za zatvaranje kako je utvrđeno u stajalištu EU-a (CONF-HR 14/07).“

Jednako tako, svojim zajedničkim stajalištima, kako navedenim za poglavlje 3 tako i za ostala poglavlja, Europska je komisija potvrdila da je Hrvatska u cijelosti ispunila svoje obveze implementacije svih navedenih direktiva.

Nedugo nakon stjecanja punopravnog članstva u EU-u i potvrde da su hrvatski propisi o odvjetničkoj službi potpuno usklađeni s pravnom stečevinom EU-a jer u suprotnom sigurno ne bismo bili primljeni u punopravno članstvo EU-a, iako se ni pravna regulativa u EU-u glede odvjetništva nije promijenila, počeli su razni zahtjevi i opomene EK-a upućeni RH da Zakon o odvjetništvu i drugi podzakonski akti navodno nisu u skladu s pravnom stečevinom EU-a, a koje primjedbe i opomene dolaze od

DG GROW (Directorate General Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SME's), a ne od DG JUSTICE (Directorate General Justice and Consumers). Mišljenja sam da na taj način glomazna briselska birokracija ponekad sama sebi pronalazi posao i dokazuje svrhu svojeg dobro plaćenog postojanja. Također sam mišljenja da pritom redovito pokušavaju provesti neke promjene u nekim manjim ili manje utjecajnim članicama EU-a pa kad tu probiju, mogu dalje nastaviti proizvoditi svoje ideje i u drugim državama članicama. Kako često mijenjaju repertoar i melodije, mogli bismo ih u šali nazvati i **DJ** GROW, no često nije zabavno i nije užitak plesati po njihovim notama i primjedbama. Odvjetništvo je odjednom postalo industrijom i poduzetništvom, a ne specifičan dio pravosuđa koji se ponajprije brine o interesu svojih klijenata te služba koja je zadnja brana u obrani prava pojedinca od samovolje države. Brexitom je taj pritisak primjene i prevladavanja anglosaksonskog prava i načina obavljanja odvjetništva nešto popustio, no nije nestao te je i dalje prevladavajući način poslovanja na tržištu odvjetničkih usluga. Naši su klijenti postali potrošači, a prema tom nazivlju proizlazi da su odvjetnici roba koju se troši. Čak je i DG JUST u punom nazivu: Pravosuđe i zaštita potrošača. Zaštita potrošača svakako mora postojati u demokratskom društvu i biti regulirana propisima, no po mom mišljenju, nikako ne spada u samo nazivlje pravosuđa. Važnost se ne dobiva nazivom, nego propisima kojima se štite interesi i prava potrošača pa je po mom mišljenju uvrštavanje naziva *potrošač* u Glavnu upravu za pravosuđe čista demagogija. No s obzirom na kvalitetu europskih političara koji se već duže vrijeme bave našom sudbinom, demagogija ne iznenađuje, kao ni forma koja ima prednost nad sadržajem.

Primjedbe EK-a u vezi s odvjetništvom i Hrvatskom odvjetničkom komorom s vremenom su se, nakon

iscrpljujućih obrazlaganja pravnicima i odvjetnicima jednostavnih stvari, svele na nekoliko spornih pitanja: propisanu minimalnu visinu odvjetničke nagrade u Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, uopće pitanje postojanja Tarife, pravo odvjetnika da ima samo jedan odvjetnički ured na teritoriju RH, liberalizaciju reklamiranja odnosno oglašavanja, pitanje visine upisnine, kao i osnivanja odvjetničkih društava od strane odvjetničkih društava, te osnivanje društva kćeri od strane odvjetničkih društava iz drugih država EU-a.

Prilikom traženja regulatornih promjena EK često ne vodi brigu o pravnim sustavima i tradiciji malih zemalja, a pritom ne mislim samo na teritorij ili broj stanovnika, nego na one zemlje koje imaju manji ili mali utjecaj u EU-u. Prilikom traženja promjene propisa ne vodi se briga o postojanju velikih i nepremostivih razlika između tržišta pravnih usluga pojedinih zemalja i materijalnih i drugih razlika koje postoje u različitim zemljama članicama europske obitelji. Mišljenja sam da Europska komisija svojom politikom, kojom promovira navodnu ravnopravnost te slobodu i liberalizaciju pružanja odvjetničkih usluga na zajedničkom tržištu EU-a, sustavno narušava ravnopravnost koja je samo deklaratorna i na papiru, ali u realnom životu prednosti i interesi idu u korist starih i velikih članica EU-a po njihovu utjecaju na politike EK-a, a tako i na odnos prema odvjetništvu. Mislim da se možemo složiti da u nastupu na tržištu odvjetničkih usluga EU-a nisu u jednakoj startnoj poziciji velika odvjetnička društva iz starih i velikih članica EU-a i odvjetnik ili odvjetničko društvo iz Hrvatske ili neke slične zemlje članice EU-a.

HOK je, naravno, neka od traženja EK-a i prihvatio pa je tako ukinuta minimalna cijena sata rada odvjetnika, a svjesni novog vremena u kojem živimo, usvojili smo i nova pravila o liberalizaciji oglašavanja i reklamiranja odvjetnika uz

zadržavanje obveze poštivanja profesionalnih i etičkih načela odvjetništva.

Mišljenja sam da je prvenstveni zadatak Hrvatske odvjetničke komore u odnosu prema inozemstvu i EU-u zaštita interesa hrvatskih odvjetnika i hrvatskih odvjetničkih društava. Tako se uostalom ponašaju i trebaju se i moraju ponašati i druge europske odvjetničke komore u odnosu na njihovo članstvo. To ne isključuje suradnju i prekogranično obavljanje odvjetničkih usluga, ali na reguliran način i u skladu s propisima zemlje u kojoj se odvjetnička usluga obavlja i uvažavajući sve njezine specifičnosti. Odbijam prigovore na preveliku konzervativnost HOK-a ili navodnu neusklađenost s propisima EU-a, a posebice u vezi sa stajalištem HOK-a moramo uzimati u obzir slabu ekonomsku snagu građana RH i gospodarstva te broj odvjetnika koji nekontrolirano stalno raste. U Hrvatskoj trenutno obavlja odvjetničku službu oko 5200 odvjetnika i oko 1700 odvjetničkih vježbenika. Prema našim podatcima, broj članova Hrvatske odvjetničke komore raste za prosječno 8 posto godišnje, a obujam posla koji obavljaju odvjetnici stalno pada i zbog nazočnosti stranih odvjetničkih društava na hrvatskom tržištu ili prikrivenoga obavljanja odvjetništva kroz organizacijske oblike velikih revizorskih kuća. Osim toga, sve se veći broj poslova povjerava javnim bilježnicima kao povjerenicima sudova. Neplanirano se obrazuju novi pravnici koji nakon završetka obrazovanja odlaze u odvjetništvo ne zbog želje i plana da budu odvjetnici, nego iz nužde i nemogućnosti zapošljavanja u državnim službama, pravosuđu ili gospodarstvu. Tako je hrvatsko odvjetništvo postalo najveći poslodavac novim pravnicima, dok nam se s druge strane stalno smanjuje obujam odvjetničkih poslova. I tako dolazimo do one stare izreke da je bara sve manja i manja, a puno je i previše krokodila. To, nažalost, dovodi do pada kvalitete odvjetničkih usluga i do dampinških

cijena prilikom dogovaranja naših usluga, umanjena ugleda odvjetnika i odvjetništva u društvu, ali i do nedostatka kolegijalnosti jer se u svakodnevnoj borbi za preživljavanje ponekad zanemaruje Kodeks odvjetničke etike koji je Biblija obavljanja naše službe. Sve to ukazuje na namjernu ili nehotično izazvanu eroziju odvjetničke službe.

HOK se očitavao o svim prema EK-u spornim pitanjima, ističući da se odvjetništvo u RH ne može promatrati kao uobičajena gospodarska djelatnost, te kako je prilikom pregovora o pristupanju RH u EU Zakon o odvjetništvu prošao sve potrebne provjere, kojom prilikom je EK potvrdio da je RH u cijelosti ispunila sve svoje obveze. Osim toga, HOK je dao detaljna objašnjenja zbog kojih se u Hrvatskoj primjenjuju određena rješenja na koja je EK imao primjedbe, ističući da se Komora mora pridržavati hrvatskih zakona i propisa, prije svega odredbi Zakona o odvjetništvu.

Europska komisija u cijelosti je prihvatila navode HOK-a u odnosu na uklanjanje zabrana poslovnih komunikacija koje su ostvarene donošenjem Pravilnika o reklamiranju, oglašavanju i *web* stranicama odvjetnika. Jednako tako EK je prihvatio pojašnjenje HOK-a da nema stvarnog ograničenja djelatnosti za odvjetnike iz EU-a da unutar podružnice pružaju i usluge koje se tiču hrvatskog prava, ali je predložio da se to jasnije uredi zakonskim odredbama.

EK je prihvatio navode HOK-a u odnosu na obvezu europskog odvjetnika koji želi uspostaviti poslovni nastan u RH da prođe provjeru osposobljenosti, ali uz inzistiranje da test poznavanja pravnog poretka RH ne smije biti pravosudni ispit koji se polaže pred komisijom u Ministarstvu pravosuđa i uprave i da ispitivanje poznavanja pravnog poretka mora biti strogo individualno. Tako sad provjeru osposobljenosti provodi HOK prema posebno donesenim Pravilima o utvrđivanju programa, postupka

i načina provedbe ispita iz poznavanja pravnog poretka RH (Narodne novine br. 38/22).

Potrebno je naglasiti da se HOK nije protivio svim prijedlozima Europske komisije, već je uvijek imao u vidu dobrobit odvjetništva, pa je tako podržao one prijedloge koji su išli u korist profesije, poput mogućnosti da odvjetnik zaposli odvjetnika ili mogućnosti da odvjetnik pojedinac ima pisarnicu i u mjestu različitom od njegova sjedišta.

Konačni nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odvjetništvu pripremljen je u rujnu 2021. te je ušao u zakonodavnu proceduru. Prije njegova usvajanja u Hrvatskom saboru, u studenom su predstavnicima izvršne i zakonodavne vlasti ponovno intenzivno obrazlagani razlozi neprihvatljivosti i neprimjerenosti pojedinih zakonodavnih rješenja. Usprkos tome, neki od prijedloga Europske komisije ipak su uvršteni u zakonski tekst koji je na kraju usvojen, te je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odvjetništvu stupio na snagu 2. prosinca 2021. godine. Hrvatska odvjetnička komora uskladila je i svoje akte s izmjenama Zakona o odvjetništvu.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odvjetništvu (Narodne novine br. 126/21) otklonjene su primjedbe Europske komisije vezane uz nemogućnost odvjetničkog društva da otvori drugo odvjetničko društvo sa svojstvom pravne osobe na način da je sada odredbom članka 27. stavka 4. propisano da odvjetničko društvo može osnovati drugo odvjetničko društvo.

Ujedno je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odvjetništvu otklonjena primjedba Europske komisije u odnosu na ograničenje djelatnosti unutar podružnice odvjetničkih društava za europske odvjetnike koji obavljaju zanimanje pod nazivom zanimanja iz svoje matične države, na način da je sada izričito propisano da europski odvjetnici u podružnicama odvjetničkih društava sa sjedištem u drugim državama članicama Europske unije mogu pružati pravnu pomoć i iz prava Republike Hrvatske, pa je tako izmijenjen članak 27.a Zakona o odvjetništvu.

S obzirom na navedene izmjene Zakona o odvjetništvu, Hrvatska odvjetnička komora novim je Statutom Hrvatske odvjetničke komore (Narodne novine br. 151/22) u članku 87. stavku 3. propisala

da odvjetničko društvo može osnovati drugo odvjetničko društvo ako je upisano u Upisnik odvjetničkih društava i ako je registrirano isključivo za obavljanje odvjetničke djelatnosti.

Nesporno je da sukladno članku 27.a Zakona o odvjetništvu odvjetnička društva iz država članica Europske unije mogu osnivati podružnice u Republici Hrvatskoj, a što nije bilo sporno ni prije izmjena i dopuna Zakona o odvjetništvu.

Nadalje, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odvjetništvu izmijenjen je i članak 36.b Zakona o odvjetništvu. Odredbom stavka 8. navedenog članka propisano je da odvjetnik iz države članice Europske unije upisan u Imenik stranih odvjetnika koji u Republici Hrvatskoj može obavljati odvjetničku službu pod nazivom zanimanja iz matične države može osnovati odvjetničko društvo ili zajednički odvjetnički ured s odvjetnicima iz Republike Hrvatske ili odvjetnicima iz druge države članice Europske unije te zajedno s odvjetnicima iz Republike Hrvatske ili odvjetnicima iz druge države članice Europske unije zajednički obavljati odvjetničku djelatnost sukladno odredbama toga Zakona i drugim propisima.

Navedenom izmjenom u cijelosti su otklonjene primjedbe Europske komisije o nemogućnosti uspostave struktura za zajedničko obavljanje odvjetničke službe europskih i hrvatskih odvjetnika.

Dakle, izmjenama Zakona o odvjetništvu i podzakonskih propisa učinjene su određene izmjene koje su omogućile:

1. odvjetniku pojedincu da ima više pisarnica i zaposli drugog odvjetnika
2. podružnicama stranih odvjetničkih društva da pružaju usluge savjetovanja o pravu RH
3. hrvatskim odvjetnicima obavljanje djelatnosti u trgovačkim društvima u drugim državama članicama EU-a ako to propisi te države dopuštaju
4. pojednostavnjenje dokumentacije potrebne za registraciju pri HOK-u

5. da izdavanje potvrde iz članka 36.e Zakona o odvjetništvu ne predstavlja prethodno odobrenje za obavljanje odvjetničke djelatnosti za odvjetnike iz država članica EU-a (obavijest odvjetnika koji nije upisan u Imenik stranih odvjetnika HOK-a o namjeri obavljanja radnji pred sudovima u RH i potvrda HOK-a radi lakšeg predstavljanja takvog odvjetnika sudu)
6. da odvjetničko društvo otvori drugo odvjetničko društvo sa svojstvom pravne osobe, na način da je sada odredbom članka 27. stavkom 4. propisano da odvjetničko društvo može osnovati drugo odvjetničko društvo
7. da odvjetnik iz države članice Europske unije upisan u Imenik stranih odvjetnika koji u Republici Hrvatskoj može obavljati odvjetničku službu pod nazivom zanimanja iz matične države može osnovati odvjetničko društvo ili zajednički odvjetnički ured s odvjetnicima iz Republike Hrvatske ili odvjetnicima iz druge države članice Europske unije te zajedno s odvjetnicima iz Republike Hrvatske ili odvjetnicima iz druge države članice Europske unije zajednički obavljati odvjetničku djelatnost sukladno odredbama ovoga Zakona i drugim propisima.

Međutim, EK (konkretnije DG GROW) i nakon navedenih izmjena Zakona o odvjetništvu i podzakonskih propisa ide dalje i smatra da hrvatski propisi nisu usklađeni s pravnom stečevinom EU-a u odnosu na neka po njima sporna pitanja, a najvažnije od toga svodi se na mogućnost osnivanja odvjetničkog društva kao društva kćeri od strane odvjetničkog društva iz EU-a, kao i pitanje da odvjetnici koji rade u podružnicama odvjetničkih društava iz EU-a moraju imati sklopljen ugovor o radu s osnivačem. U vezi s tim pitanjima održan je 18. travnja 2023. godine sastanak u Bruxellesu s predstavnicima EK-a na kojem su bili

i predstavnici HOK-a koji su argumentirano obrazložili stajališta HOK-a.

Suprotno stavu EK-a, Hrvatska odvjetnička komora smatra da su navedenim izmjenama i dopunama odredbe Zakona o odvjetništvu u cijelosti usklađene s odredbama članaka 49. i 50. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje: UFEU) te članka 11. Direktive 98/5/EZ o olakšavanju stalnog obavljanja odvjetničke djelatnosti u državi članici različitoj od one u kojoj je stečena kvalifikacija (dalje: Direktiva 98/5/EZ).

Naime, odredbom članka 50. stavka 1. UFEU-a propisano je da za ostvarenje slobode poslovnog nastana s obzirom na određenu djelatnost Europski parlament i Vijeće donose direktive u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom.

Isto tako je odredbom članka 50. stavka 2. točke f. UFEU-a propisano da Europski parlament, Vijeće i Komisija izvršavaju dužnosti koje su im povjerenе na temelju prethodnih odredaba, a osobito postupnim ukidanjem ograničenja slobode poslovnog nastana u svakoj razmatranoj grani djelatnosti, kako s obzirom na uvjete za osnivanje zastupništava, podružnica ili društava kćeri na državnom području države članice tako

i s obzirom na uvjete za dolazak osoblja iz matičnog poduzeća na upravljačke ili nadzorne položaje u takvim zastupništvima, podružnicama ili društvima kćerima.

Sukladno odredbi članka 50. stavka 1. UFEU-a donesena je Direktiva 98/5/EZ, kojom je u odvjetničkoj djelatnosti postupno ukinuto ograničenje slobode poslovnog nastana iz članka 49. UFEU-a. Naime, u članku 11. stavku 2. propisano je da jedan ili više odvjetnika iz istog udruženja u matičnoj državi članici koji obavljaju djelatnost u državi primateljici pod stručnim nazivom matične države mogu svoje stručne djelatnosti obavljati u **podružnici ili predstavništvu** svog udruženja u državi primateljici.

Dakle, Direktivom 98/5/EZ za odvjetničku je djelatnost, sukladno članku 50. stavku 1. i 2. UFEU-a, ukinuto ograničenje iz članka 49. UFEU-a vezano za ostvarivanje slobode poslovnog nastana na način da je omogućeno osnivanje **podružnice ili predstavništva** u državi primateljici putem kojih jedan ili više odvjetnika iz istog udruženja u matičnoj državi članici mogu obavljati djelatnost u državi primateljici pod stručnim nazivom matične države.

Iz navedenog proizlazi da Direktivom 98/5/EZ, kao propisom Europske unije kojim je sukladno članku 50.

stavku 1. UFEU-a regulirano ostvarenje slobode poslovnog nastana u odvjetničkoj djelatnosti, nije propisana obveza države primateljice da odvjetničkim društvima iz drugih država članica europske unije omogući osnivanje društava kćeri, odnosno odvjetničkog društva sa zasebnom pravnom osobnošću, već isključivo osnivanje podružnice ili predstavništva svojih odvjetničkih društava u državi primateljici.

Da je tome tako proizlazi iz čitavog teksta Direktive 98/5/EZ, kojom se omogućava ostvarivanje slobode poslovnog nastana kroz osnivanje određenih organizacijskih oblika koji su povezani s organizacijskim oblikom u matičnoj državi na način da je to omogućeno kroz osnivanje podružnice ili predstavništva u državi primateljici. Tako se u članku 11. Direktive 98/5/EZ navodi mogućnost da odvjetnici iz država članica Europske unije obavljaju odvjetničku djelatnost u državi primateljici putem podružnice ili predstavništva odvjetničkog društva iz matične države te se u istom članku navodi mogućnost države primateljice da se u određenim slučajevima suprotstavi otvaranju podružnice ili predstavništva na svom državnom području.

Hrvatska odvjetnička komora smatra da je odredba članka 14. stavka 3.

Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (dalje: Direktiva o uslugama) u koliziji s odredbama Direktive 98/5/EZ u odnosu na ostvarivanje slobode poslovnog nastana. Naime, navedeni članak Direktive o uslugama predviđa ostvarivanje slobode poslovnog nastana putem osnivanja agencije, podružnice ili društva kćeri, dok, kao što je već navedeno, Direktiva 98/5/EZ postupak kojim se omogućava pristup ili obavljanje odvjetničke djelatnosti regulira na drukčiji način, i to tako da predviđa ostvarivanje slobode poslovnog nastana putem osnivanja podružnica ili predstavništva.

Stoga je u konkretnom slučaju potrebno postupiti sukladno odredbi članka 3. Direktive o uslugama, kojom je propisano da u slučaju da su odredbe te Direktive u suprotnosti s odredbom nekog drugog akta Zajednice koji uređuje posebne aspekte pristupa ili izvođenja uslužne djelatnosti u specifičnim sektorima ili za specifične struke, prednost ima odredba drugog akta Zajednice koja se primjenjuje na te specifične sektore ili struke.

Dakle, u konkretnoj situaciji imaju se primijeniti odredbe Direktive 98/5/EZ, koja omogućava isključivo osnivanje

podružnica ili predstavništva, a ne i društava kéeri.

Navedene direktive jasne su u svojim odredbama, no kada su predstavnici HOK-a iznijeli te jasne argumente, predstavnici EK-a u početku su bili iznenađeni i kao da nisu znali za neusklađenost tih dviju direktiva, no i nakon toga izjavili su da će to razmotriti i da je to pitanje šireg tumačenja tih direktiva. Stav je HOK-a da tu ne postoji mogućnost nikakvih tumačenja jer su citirane odredbe tih direktiva potpuno jasne, kao i odredba koja se direktiva primjenjuje u odnosu na odvjetništvo (iz čl. 3. Direktive o uslugama jasno proizlazi da je to za odvjetništvo Direktiva 98/5/EZ) pa je nejasno na kakva to tumačenja i konstrukcije aludiraju predstavnici EK-a kad postoje jasno propisane odredbe. Kao pravnici morali bi znati da tu ne postoji mogućnost tumačenja i zagovaranja raznih konstrukcija kad postoji jasna odredba koja ne traži nikakvo tumačenje, ali i ne trpi mogućnost zlorabe niti bilo kakve druge primjene od propisane. Stoga HOK i dalje smatra da je Zakon o odvjetništvu, kao i svi akti HOK-a, potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU-a i relevantnim odredbama navedenih direktiva.

U odnosu na zahtjev Europske komisije vezan za dostavu ugovora o radu između odvjetničkog društva i odvjetnika u tom društvu, prije svega se ističe da svi odvjetnici upisani u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore koji odvjetničku službu obavljaju nesamostalno u odvjetničkom društvu sklapaju ugovor o radu s odvjetničkim društvom te ga dostavljaju Hrvatskoj odvjetničkoj komori. Na te se odvjetnike, sukladno odredbi članka 24. Zakona o odvjetništvu, primjenjuju opći propisi o radu.

S obzirom na to da sukladno članku 7. stavku 3. Zakona o trgovačkim društvima podružnice nisu pravne osobe te da njihovim poslovanjem prava i obveze stječe društvo osnivač podružnice,

europski odvjetnici koji namjeravaju obavljati odvjetničku službu u podružnici odvjetničkog društva iz druge članice Europske unije, dužni su Hrvatskoj odvjetničkoj komori, sukladno odredbi članka 89. stavka 9. Statuta Hrvatske odvjetničke komore, dostaviti dokaz o sklopljenom ugovoru o radu s osnivačem podružnice samo ako je u matičnoj državi zasnivanje radnog odnosa između odvjetnika i odvjetničkog društva pretpostavka za obavljanje odvjetničke službe u odvjetničkom društvu.

U odnosu na mogućnost osnivanja podružnice europskog odvjetničkog društva s hrvatskim odvjetnicima ističe se kako sukladno članku 4. stavku 2. Zakona o odvjetništvu odvjetnik može istodobno obavljati odvjetničku službu samo u jednom od organizacijskih oblika iz stavka 1. tog članka. Sukladno članku 4. stavku 1. Zakona o odvjetništvu, odvjetnik odvjetničku službu može obavljati samostalno, u zajedničkom uredu ili u odvjetničkom društvu u skladu s odredbama tog zakona.

Nadalje, a kako je to prethodno i navedeno, za obavljanje odvjetničke službe u odvjetničkom društvu, pa tako i u podružnici tog odvjetničkog društva, odvjetnik mora imati sklopljen ugovor o radu s odvjetničkim društvom. S obzirom na to da podružnica nema pravnu osobnost, odvjetnik ne može sklopiti ugovor o radu s podružnicom, već isključivo s društvom osnivačem podružnice. Hrvatski odvjetnici koji namjeravaju obavljati odvjetničku službu u podružnici europskog odvjetničkog društva u Republici Hrvatskoj moraju regulirati svoj status odvjetnika u državi članici Europske unije u kojoj europsko odvjetničko društvo kao osnivač podružnice ima registrirano sjedište, kao i svoj status u odnosu na europsko odvjetničko društvo u čijoj podružnici namjeravaju obavljati odvjetničku službu.

Što se tiče upita Europske komisije vezanog uz dostavu izvornika ili ovjere-

ne preslike dokumenata zajedno s prijevodom na hrvatski jezik od ovlaštenog tumača, ističe se da Hrvatska odvjetnička komora sukladno odredbama Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Kodeksa ponašanja koji je odobrila Skupina koordinatora za Direktivu 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija, zahtjeve za dostavu izvornika ili ovjerenih preslika dokumenata te ovjerenih prijevoda na hrvatski jezik ograničava samo na bitne dokumente, dok se u odnosu na ostale dokumente ne zahtijeva dostava izvornika, ovjerenih preslika i njihovih ovjerenih prijevoda.

I deset godina nakon ulaska Hrvatske u EU nisu riješeni svi problemi koje imamo s Europskom komisijom te je Komora i dalje suočena s pritiscima u pogledu smanjenja upisnine, jednog od temeljnih prihoda kojima Komora financira obavljanje svih svojih zakonom propisanih ovlasti i dužnosti kako prema članovima tako i prema svim građanima Republike Hrvatske koji koriste njezine usluge.

Komora smatra da bi daljnje smanjenje upisnine narušilo financijsku samostalnost Komore, koja sve svoje aktivnosti financira isključivo sredstvima članova HOK-a te ne dobiva nikakva sredstava iz proračuna, kao ni od bilo koje nevladine domaće ili inozemne organizacije. Financijska neovisnost Komore jest *conditio sine qua non* ne samo za ispunjavanje regulatorne uloge Komore već i za očuvanje odvjetništva kao samostalne i neovisne službe koja ima snagu upozoravati na sve negativne pojave, od utjecaja na zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda nadalje, te zahtijevati njihovo otklanjanje.

Glavne ovlasti i dužnosti Komore uključuju odlučivanje o stjecanju i gubitku prava na obavljanje odvjetništva i odvjetničke vježbe te o osnivanju i promjenama u organizacijskim oblicima obavljanja odvjetničke službe (samostal-

ni odvjetnik, odvjetnička društva i zajednički odvjetnički uredi), brigu o stalnom stručnom usavršavanju i obrazovanju odvjetnika i odvjetničkih vježbenika, odlučivanje u dva stupnja disciplinskih sudova o disciplinskoj odgovornosti odvjetnika te nadzor rada odvjetnika, stranih odvjetnika, odvjetničkih vježbenika, zajedničkih odvjetničkih ureda, odvjetničkih društava i podružnica stranih odvjetničkih društava u Republici Hrvatskoj.

Upravo zato što se Komori plaća upisnina i članarina, članovi ne sudjeluju u financiranju različitih seminara tj. svih oblika stručnih usavršavanja u cilju cjeloživotnog obrazovanja. Stručno usavršavanje propisana je obveza svih članova Komore, te Komora članovima HOK-a potpuno besplatno organizira različite oblike stručnog usavršavanja u sklopu svoje Odvjetničke akademije i izdaje certifikate koje su članovi posebnim propisima obvezni imati. Osim navedenog, Komora kontinuirano ulaže značajna vlastita financijska sredstva za digitalizaciju svog poslovanja s ciljem olakšavanja i ubrzavanja pružanja usluga svojim članovima.

Komora također vlastitim sredstvima u potpunosti financira odvjetnicima izdavanje kvalificiranih elektroničkih potpisa koji su, s obzirom na digitalizaciju pravosuđa, nužni za obavljanje odvjetničke službe, a na temeljima solidarnosti isplaćuje posmrtninu obiteljima preminulih odvjetnika te dodjeljuje stipendije za školovanje djece preminulih odvjetnika sve dok se redovno školuju i do 26. godine života, što je značajan trošak i rashod Komore.

Visina članarine od 27,00 EUR mjesečno nije se mijenjala od 1997. godine (osim nedavnog usklađenja s eurom), određena je imajući u vidu brojne dužnosti i ovlasti Komore, a ujedno je izraz izbora Komore da s obzirom na visinu članarine, odvjetnici i odvjetnički vježbenici više ne snose troškove stručnog

usavršavanja, seminara, izdavanja potvrda niti drugih brojnih usluga koje im Komora pruža. Taj iznos članarine smatramo minimumom i primjerenim iznosom članarine koja omogućava normalan rad i osigurava neovisnost Komore i odvjetništva kao neovisne službe pružanja pravne pomoći svakome.

U razgovoru s predstavnicima EK-a naglašeno je da je Upravni odbor Komore na sjednici održanoj 11. veljače 2023. donio novu Odluku o utvrđivanju visine upisnine za upis u Imenik odvjetnika Komore sukladno kojoj je iznos upisnine smanjen za 40 % (s dosadašnjih 5000 EUR na 3000 EUR). Time je Komora maksimalno olakšala pristup obavljanju odvjetničke službe u Republici Hrvatskoj, a tim velikim smanjenjem upisnine Komora je došla do zadnje granice održivosti obavljanja svih zadaća koje su u nadležnosti i određene su Hrvatskoj odvjetničkoj komori zakonom ili drugim aktima i odlukama. Komora je obvezna odlučno se suprotstaviti svakom pokušaju utjecaja na prihode Komore koji ugrožavaju njezino uredno izvršavanje zakonskih i drugih obveza prema članstvu i građanima RH. U odnosu na upisninu Komora je istaknula da su, prema kriterijima utvrđenima u praksi EU-a, ograničenja pristupu i obavljanju

regulirane profesije potpuno dopuštena ako su prikladna i razmjerna za ostvarenje legitimnog cilja u općem interesu te se ne primjenjuju diskriminatorno. Također smo mišljenja da se daljnjim inzistiranjem na tim promjenama direktno želi ugroziti neovisnost i samostalnost funkcioniranja odvjetničke službe u RH.

Primjerice, u pojedinim državama članicama (npr. Belgiji, Finskoj, Švedskoj, Nizozemskoj, Cipru, Irskoj) pristup odvjetničkoj profesiji uvjetovan je prethodnim obavljanjem dugogodišnje prakse u odvjetničkom uredu, a bez toga staža nije moguće biti upisan u imenik odvjetnika. Navedeno predstavlja znatno teže ograničenje pristupu odvjetničkoj profesiji od bilo kojeg iznosa upisnine u imenik odvjetnika. U tim državama nitko osim osoba koje su ispunile uvjet staža u odvjetničkom uredu ne može biti upisan u imenik odvjetnika, pa tako ni primjerice osobe koje su prethodno bile suci, državni odvjetnici, javni bilježnici, profesori na pravnim fakultetima. Dakle, navedene visokokvalificirane osobe ne mogu pristupiti odvjetničkoj profesiji ako ne ispune uvjet staža u odvjetničkom uredu u propisanom trajanju. U RH to nije slučaj i pristup odvjetništvu iz tih profesija potpuno je liberalan. Za razliku od toga, pristup odvjetnika u redove sudaca otežan je, naime odvjetnik s 20 godina radnog staža u odvjetništvu može se kandidirati jedino za suca Vrhovnog suda, dok mu je pristup na funkciju prvostupanjskog ili drugostupanjskog suca uvjetovan polaganjem dodatnog ispita na Pravosudnoj akademiji, što je apsurd s kojim se Komora bori već godinama i pokušava uvjeriti nadležne da se u tom slučaju radi o diskriminaciji odvjetnika, koju treba ukloniti.

U pojedinim državama članicama zahtijeva se da se uvjet staža u odvjetničkom uredu ispunjava jedino obavljanjem navedenog staža kod odvjetnika s višegodišnjim iskustvom u obavljanju

odvjetničke službe. Dodatno se ističe kako je u pojedinim državama jedan od uvjeta za početak obavljanja odvjetničke službe obvezna stručna edukacija svih kandidata, čiji je trošak iznimno visok te daleko premašuje iznos upisnine koju propisuje HOK (npr. Nizozemska: 12.247,00 EUR; Irska: 10.500,00 EUR).

Dakle, čak i da iznosi upisnine (odnosno razlike u upisninama prema kategorijama pravnikâ) u drugim EU državama članicama jesu niže od onih u Republici Hrvatskoj, to ni po čemu nije pravno relevantno za ocjenu visine upisnine za upis u Imenik odvjetnika HOK-a kao prekomjernog ograničavajućeg uvjeta za pristup odvjetničkog profesiji, a sve stoga jer su preostali uvjeti za upis u Imenik odvjetnika HOK-a znatno manje ograničavajući nego u gore navedenim državama članicama. Određeni iznos upisnine ne može biti jedino mjerilo ocjenjivanja pristupa profesiji, nego je potrebno uzeti u obzir ukupne uvjete koji se propisuju za pristup odvjetničkoj službi u pojedinoj državi članici EU-a.

Zaključak

Na temelju svega navedenog ne možemo se oteti dojmu da je hrvatsko odvjetništvo jedno od profesija koje su više izgubile nego dobile članstvom u EU-u. Pritom se kritika odnosi i na državu Hrvatsku, odnosno njezine vlade, bez obzira na stranačku boju i ideološko opredjeljenje, koje ponekad nekritički i ne uvažavajući argumente HOK-a popuštaju opomenama i pritiscima iz EK-a o navodnoj neusklađenosti s propisima EU-a pa se radije promijeni zakon ili drugi propis na štetu odvjetničke službe nego da se ide u spor s EK-om pred Europskim sudom, iako smo bili voljni ići i u spor i čak državi naknaditi iznos eventualne kazne i troškova spora ako spor izgubimo. I dalje smo uvjereni da smo imali dobre pravne argumente iz propisa EU-a i prakse Europskog suda da taj spor ne bismo izgu-

bili, no oportunitizim vlastite države nije nam omogućio ni pravnu borbu za naša prava i interese.

Promišljajući poteze EK-a u zadnjih 10 godina možemo si dozvoliti i razmišljanje da je možda slabljenje neovisnosti i društvene uloge odvjetništva i jedan od ciljeva „skladatelja“ iz Bruxellesa, kako sam ih ranije u ovom izlaganju u šali nazvao DJ GROW, po čijim notama odvjetništvo mora plesati.

Nikako ne bih htio da se ovo izlaganje shvati kao nekakva žalopojka ili nostalgично žaljenje za prošlim vremenima i starim, klasičnim načinom obavljanja odvjetničke službe. Naravno da se i odvjetništvo mora prilagođavati brzim društvenim promjenama, smatralo ih naprednima i korisnima ili ne. Uostalom, to je i uvjet preživljavanja. No to ne znači da prilikom provođenja tih promjena ne treba voditi brigu o samoj suštini i svrsi obavljanja odvjetničke službe, značajnim razlikama u obavljanju odvjetničke službe od bilo koje gospodarske djelatnosti i poduzetništva, različitostima kulturološkog i povijesnog nasljeđa, različitostima tržišta odvjetničkih usluga i pristupa odvjetničkoj službi koje ne mogu biti potpuno unificirane na bilo koji od strane EK-a nametnuti način. Svakako, ne želimo niti možemo spriječiti značajne i brze promjene u odnosu na odvjetničku službu ako te promjene nose napredak i poboljšanje naših usluga klijentima, ali sam mišljenje da pritom treba dobro procijeniti sve navedene parametre i nužno uvažavati specifičnosti naše odvjetničke službe u pojedinim državama članicama EU-a.

Ako se i neke druge komore Srednje i Istočne Europe slažu s ovdje iznesenim razmišljanjima, zajednički bi nastupi u obrani naših vrijednosti, a u vezi s navedenim i drugim pitanjima, vjerojatno ojačali pozicije odvjetništva u Srednjoj i Istočnoj Europi ili bar pridonijeli očuvanju načina obavljanja odvjetništva u tom dijelu Europe.

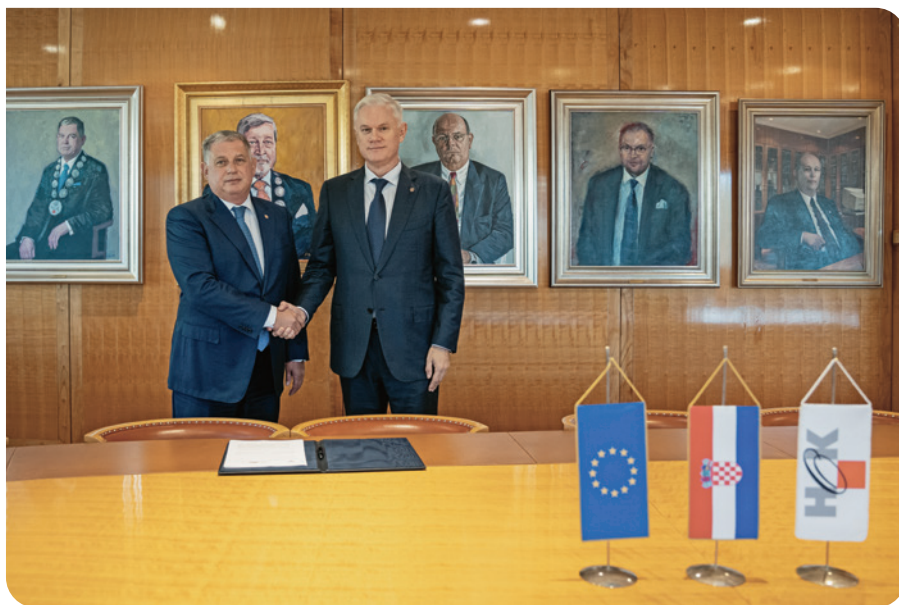
Hrvatska odvjetnička komora i Hrvatsko društvo ekonomista potpisali Okvirni sporazum o suradnji

.....
 Pripremila:
Nataša Barac,
 izvršna urednica
 „Odvjetnika“

Hrvatska odvjetnička komora i Hrvatsko društvo ekonomista potpisali su 30. listopada 2023. godine u Zagrebu Okvirni sporazum o suradnji koji će omogućiti suradnju između dviju struka, pravosuđa i ekonomije, kao i organizaciju zajedničkih aktivnosti i promicanja dobre poslove prakse.

Okvirni sporazum u Hrvatskoj odvjetničkoj komori potpisali su predsjednik Hrvatske odvjetničke komore Robert Travaš i predsjednik Hrvatskoga društva ekonomista prof. dr. sc. Darko Tipurić.

Na temelju ovog sporazuma Hrvatska odvjetnička komora i Hrvatsko društvo ekonomista bit će u mogućnosti zajednički djelovati i pridonijeti ostvarenju ciljeva usmjerenih na jačanje pravne sigurnosti građana, poduzetnika i investitora te na poboljšanje poslovnog okruženja i konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva, što sve u konačnici pridonosi i standardu građana Hrvatske.

11. Tjedan medijacije s okruglim stolom „Odvjetnice/odvjetnici u medijaciji“

Pod pokroviteljstvom Ministarstva pravosuđa i uprave RH od 16. do 20. listopada 2023. godine održan je 11. Tjedan medijacije u Hrvatskoj udruzi za medijaciju (u daljnjem tekstu: HUM).

Medijacija je pod nazivom *mirenje* uvedena u naš pravni sustav 2003. donošenjem prvog Zakona o mirenju, koji je zamijenjen Zakonom o mirenju iz 2011. godine, a sada je mirenje promijenilo naziv u *medijacija* i regulirano je Zakonom o mirnom rješavanju sporova iz 2023., koji u skladu s europskim i svjetskim pravnim sustavom potencira medijaciju kao način rješavanja sporova, a uvodi i obvezu pokušaja mirnoga rješavanja sporova na način predviđen tim zakonom u postupcima za naknadu štete.

Od samih početaka medijacije u Hrvatskoj osnovan je HUM, koji već jedanaest godina u listopadu organizira Tjedan medijacije tijekom kojega informira javnost o medijaciji, organizira brojne radionice i predavanja za medijatore i građane, prihvaća prijave za medijacije (medijacije predložene tijekom Tjedna medijacije provode se besplatno), a četvrti dan Tjedna tradicionalno se svečano obilježava Svjetski dan rješavanja sukoba i postojanje HUM-a uz podjelu medijacijskih nagrada.

Tjedan je program započeo predavanjem „Novosti u domaćoj regulaciji medijacije“, a zatim su slijedili radionica

za učitelje „Nenasilno rješavanje sukoba nasilja u školi“, predavanje „Male tajne velikih medijatora“, radionica „Biti ili ne biti. U konfliktu – mental fitness za evoluirane pravnice/pravnike“, okrugli stol „Bez medijacije nema inovacije“, okrugli stol „Odvjetnice/odvjetnici u medijaciji“, predavanje „Za sukob je potrebno dvoje“, radionica u suradnji s Centrom za nenasilnu komunikaciju „Kako reći i čuti ‘ne’ u duhu nenasilne komunikacije“ te okrugli stol „Digitalno doba – sklapanje i distribucija ugovora s financijskim institucijama i medijacija“.

Posebno izdvajamo okrugli stol „Odvjetnice/odvjetnici u medijaciji“, koji je bio iznimno dobro posjećen i uspješan, a pripremio ga je i vodio odvjetnik Petar Petrić. Teme okruglog stola bile su sljedeće:

1. **Odvjetnici u novom sustavu medijacije** – odvjetnik Kristijan Horvat govorio je o perspektivi odvjetnika u novom sustavu medijacije, uređenom novim Zakonom o mirnom rješavanju sporova, te je istaknuo pet glavnih razloga za fokusiranje na medijaciju: financijski razlog, pritisak konkurencije, profesionalne standarde, pristup pravdi i međunarodnu perspektivu.
2. **Medijacija kao nova profesija** – odvjetnica Vlatka Adler govorila je o budućnosti profesije medijatora i

.....
 Piše:
**Sonja Majetić
 Pavlinić**,
 odvjetnica u
 Zagrebu

njihovu položaju u sustavu pojedinih centara za medijaciju te istaknula da medijacija svakako ima budućnost i kao samostalna profesija i kao dopunska profesija te da postoje i europski i svjetski trendovi razvoja medijacije.

3. **Svjetski trendovi u medijaciji** – uvodnu riječ o njima iznio je medijator i trener medijatora odvjetnik Petar

Petrić, ističući da svi europski pravni sustavi te velika većina svjetskih radi na promicanju medijacije i rješavanju sukoba pomoću medijacije vlastitom pravnom regulativom i prihvaćanjem međunarodnih propisa.

Nakon svake teme razvila se i živahna diskusija sudionika odvjetnika i gostiju.

Ove godine HUM slavi 20 godina postojanja pa je cijeli tjedan bio organiziran u svečanom ruhu, podijeljene su i medijacijske nagrade, a među ostalim cijenjenim dobitnicima iz različitih profesija nagrade su dobili i naši kolege odvjetnici (abecednim redom): Ruđer Anić (Nagrada za doprinos razvoju HUM-a i medijacije), Vesna Kovačević Fras (Nagrada za doprinos razvoju HUM-a i medijacije), Petar Petrić (Nagrada za doprinos razvoju HUM-a i medijacije), Stella Šimunović (Nagrada za doprinos razvoju HUM-a i medijacije), Nataša Tatarić (Nagrada za doprinos razvoju HUM-a i medijacije), Branimir Tuškan (Nagrada za doprinos razvoju HUM-a i medijacije), Mladen Vukmir (Nagrada za doprinos razvoju HUM-a i medijacije) te Sanja Tafra (Nagrada za doprinos razvoju medijacije).

Dodijeljena godišnja priznanja Zaklade dr. sc. Jadranko Crnić

Zaklada dr. sc. Jadranko Crnić i ove je godine u listopadu na svečanosti u Državnom arhivu u Zagrebu dodijelila svoja priznanja za 2022. godinu.

Najvišim priznanjem Zaklade, Nagradom dr. sc. Jadranko Crnić za cjeloživotni doprinos i iznimna postignuća u pravnoj struci i promociji vladavine prava u Republici Hrvatskoj nagrađen je akademik Jakša Barbić, redoviti profesor Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u miru i professor emeritus Sveučilišta u Zagrebu.

Priznanje za dugogodišnji uspješan uređivački rad u području prava dodijeljeno je dr. sc. Ivanu Kopriću, redovitom profesoru Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Priznanja za objavljenu knjigu od značenja za unaprjeđenje pravne struke dodijeljena su knjizi „Privatno pravo Europske unije – posebni dio“ urednice i autorice prof. dr. sc. Tatjane Josipović i grupe autora, u izdanju Narodnih novina, te knjizi „Izabrana praksa Europskog suda za ljudska prava i građanski postupci pred hrvatskim sudovima“ autorice mr. sc. Iris Gović Penić, u izdanju Organizatora.

Priznanje za dugogodišnju uspješnu nakladničku djelatnost dodijeljeno je Novom informatoru za 70 godina izdanja tjednika „Informator“.

Odluku o priznanjima Zaklade za 2022 godinu donijela je Zakladna uprava Zaklade dr. sc. Jadranko Crnić u sastavu: mr. sc. Dražen Jakovina, Damir

Kontrec, prof. dr. sc. Petar Miladin, dr. sc. Zoran Pičuljan i Robert Travaš.

Zaklada dr. sc. Jadranko Crnić osnovana je u spomen na Jadranko Crnića, iznimnoga pravnog znalca i prvog predsjednika Ustavnog suda samostalne i neovisne Republike Hrvatske. Dr. sc. Jadranko Crnić jedan je od ključnih ljudi hrvatske pravne struke posljednjih desetljeća te je zaklada koja nosi njegovo ime osnovana kako bi se čuvala uspomena na velikoga pravnog znalca i kako bi se priznanjima koja nose njegovo ime odalo priznanje istaknutim pravnicima koji su cijeli život uložili u boljitak vlastite struke.

Zaklada dr. sc. Jadranko Crnić, kao mjesto pravne izvrsnosti u Republici Hrvatskoj, započela je s radom 2010. godine, a Hrvatska odvjetnička komora jedan je od osnivača Zaklade.

.....
 Pripremila:
Nataša Barac,
 izvršna urednica
 „Odvjetnika“

Ustavno pravo na obrazloženu presudu¹

.....
Piše:

Ivica Crnić,
dipl. iur., bivši
predsjednik i
sudac Vrhovnog
suda Republike
Hrvatske, bivši
ministar pravosuđa
i uprave Republike
Hrvatske,
odvjetnik u
mirovini
.....

Ustavno pravo stranke na obrazloženu presudu/odluku neizostavan je aspekt prava na pravično suđenje pred redovnim sudovima.

Ustav Republike Hrvatske jamči strankama u postupku pravo na obrazloženu odluku sudbene vlasti u smislu dostatnih i provjerljivih razloga za meritornu odluku.

Obrazloženja sudskih presuda/odluka iznimno su važna jer je nedostatak ozbiljnih, relevantnih i dostatnih razloga za ocjene kakve su odlukom dane prvi i najvažniji znak koji upućuje na arbitrarno sudsko odlučivanje.

Ustavni sud Republike Hrvatske kroz dugogodišnju je praksu razvio i utvrdio ustavnopravne standarde (načela) koja vezuju sudbenu vlast i druga državna tijela i tijela s javnim ovlastima koja imaju ovlast suđenja odnosno odlučivanja. Ta načela treba slijediti da bi se sudski ili upravni postupak mogao ocijeniti pravičnim.

Ključne riječi: *Ustav – pravično suđenje, pravo na obrazloženu presudu, argument zdravog razuma, pretjerani formalizam*

1. Uvod

U javnosti prevladava dojam da je Ustav Republike Hrvatske² (dalje: Ustav) nešto daleko od praktičnog života pojedinaca, bili oni fizičke ili pravne osobe, odnosno da je riječ, istina, o najvažnijem i najvišem pravnom aktu u državi, ali da on neposredno (izravno) vrlo malo utječe na svekoliki život i sudbine.

Život to demantira.

Ustav, ali i Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda s dodatnim protokolima³ (dalje: Konvencija),

kao i brojni drugi međunarodni ugovori⁴, na velika su vrata zakoračili u naše (pravne) živote i neposredno djeluju na njih.

U tom smislu Ustavni sud Republike Hrvatske (dalje: Ustavni sud) svojim odlukama snažno i neposredno utječe na pravni, društveni, gospodarski i politički život u Republici Hrvatskoj.

Njegova praksa utječe na odluke zakonodavca (Hrvatski sabor), izvršnu vlast (Vladu Republike Hrvatske i državna odnosno javnopravna tijela i tijela s javnim ovlastima) i na sudbenu vlast (Vrhovni

¹ Članak je izvorno objavljen u knjizi *Liber amicorum Mladen Žuvela*, u nakladi Zaklade Zlatko Crnić, Zagreb, 2022. Ovdje ga objavljujemo uz manje izmjene ili dopune.

² Narodne novine (NN) br. 85/10. – pročišćeni tekst i odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, Narodne novine (NN) br. 5/14.

³ Narodne novine (NN), međunarodni ugovori, br. 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02., 13/03., 9/05., 1/06., 2/10. i 13/17.). U praksi se ta Konvencija naziva i

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (o ljudskim pravima). Literatura: Gerkmán-Rudec, R.: *Poznavanje Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u odrazu njezine implementacije*, Godišnjak 19/12, str. 401–412.

⁴ Međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, čine dio unutarnjega pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj su snazi iznad zakona (čl. 141. Ustava).

sud Republike Hrvatske i sudove na koje se odnosi Zakon o sudovima – dalje, za potrebe ovog rada: redovni sudovi).

Naglasak je ovog rada na ustavno-pravnom standardu pravičnog suđenja iz čl. 29. Ustava, u vezi s pravom stranke na obrazloženu presudu/odluku.

To se odnosi na različite vrste postupaka pred redovnim sudovima (parnični, kazneni, ovršni, prekršajni, upravni i drugi).

Sentencije iz sudske prakse koje ovdje navodimo valja razumjeti tek kao informaciju o stajalištu Ustavnog suda. Pri korištenju takvom sentencijom nužno je provjeriti činjenične i pravne okolnosti (kontekst) svakog konkretnog slučaja i vrijeme u kojem se zbio, što se lako može učiniti pregledom portala sudske prakse Ustavnog suda.

1.1. Svrha sudske zaštite i (ne)djelotvornost institucija

Nadležna vlast mora djelovati s uzornom revnošću i promptnošću.⁵

Svrha sudske zaštite jest jamčiti pojedincima prava koja su provediva u praksi i djelotvorna, a ne ona koja su teorijska ili prividna (iluzorna).⁶

Nezamislivo je da čl. 29. st. 1. Ustava osigurava postupovna jamstva strankama u sudskim postupcima, poštenost, javnost, brzinu, a da im ne osigurava i ne jamči da će se u njihovim predmetima donijeti konačna odluka o njihovim pravima.⁷

⁵ Ustavni sud, U-X-5464/2012 od 12. 6. 2014. Izv. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 86/14.

⁶ Ustavni sud, U-III-2215/2019 od 10. 6. 2021. Izv.; U-III-1897/2014 od 18. 5. 2016. Izv., U-III-4434/2008 od 6. 3. 2013. Izbor Us 2013/103. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 35/13., U-III-4778/2008 od 1. 3. 2012. Izbor Us 2012/183. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 36/12., U-III-793/2009 od 17. 5. 2012. Izbor Us 2012/246. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 66/12., i U-III-2494/2008 od 30. 3. 2011. Izbor Us 2011/183.

⁷ Tako Ustavni sud u odluci U-III-1414/2012 od 19. 12. 2012. Izv. objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 10/13.

Prema stajalištu Ustavnog suda, iznesenom u odluci U-I-2249/2009 od 15. 10. 2014., ustavna se jamstva u pravilu prosuđuju prema putovima djelotvornog ostvarenja i zaštite samog predmeta jamstva, ali i prema djelotvornosti institucija koje su odgovorne za njegovo ostvarenje i zaštitu.

Koliko je to u praksi zaista tako kako bi trebalo proizlaziti iz ustavnih vrednota i načela, znaju najbolje oni koji su pred sudom ili drugim državnim tijelima pokušali ostvariti ili zaštititi svoja prava.

2. Pravo na pravično suđenje

Prema čl. 29. st. 1. Ustava, svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.

Pravo na pravično suđenje zajamčeno čl. 29. st. 1. Ustava mora se tumačiti u svjetlu vladavine prava kao jedne od temeljnih vrednota hrvatskoga ustavnog poretka. Jedno od njezinih osnovnih obilježja jest načelo pravne sigurnosti koje je presudno za izgradnju povjerenja u sudski sustav.⁸

Prema čl. 10. Opće deklaracije o ljudskim pravima⁹ svatko je jednako ovlašten na pravično i javno saslušanje od strane neovisnog i nepristranog suda pri utvrđivanju njegovih prava i obveza i bilo koje kaznene optužbe protiv njega.

Svi propisi i akti kojima se pojedincima daju prava ili nameću obveze moraju se tumačiti na način koji će, u skladu s njihovim ciljem i svrhom, omogućiti stvarnu i djelotvornu pravnu zaštitu ustavnih prava pojedinaca u skladu sa specifičnim okolnostima svakog pojedinog slučaja. To je osobito važno

⁸ Ustavni sud, U-III-361/2014 od 21. 11. 2017. Izv.

⁹ Opća deklaracija o ljudskim pravima, prihvaćena i proglašena na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda Rezolucijom 217 A (III) 10. prosinca 1948. (Narodne novine (NN) br. 12/09.).

kad je riječ o pravima iz čl. 29. st. 1. Ustava.¹⁰

2.1. Temeljna zadaća Ustavnog suda

Pravo na pravično suđenje zajamčeno čl. 29. st. 1. Ustava jest skup institucionalnih i postupovnih jamstava kojima se osigurava pravičnost postupka.

Načelo pravičnosti sudskog postupka treba poštovati u svim okolnostima. Međutim, odgovor na pitanje što čini pravičan postupak ne podliježe jednom nepromjenjivom pravilu, već ovisi o svim okolnostima svakog pojedinačnog slučaja. Stoga je temeljna zadaća Ustavnog suda, kada ocjenjuje osnovanost prigovora o povredi prava na pravično suđenje, razmotriti je li način na koji je postupak bio vođen bio pravičan. Pritom Ustavni sud razmatra postupak kao jedinstvenu cjelinu, a ne na temelju jedne izolirane okolnosti, događaja ili aspekta, iako nije isključeno da jedna određena okolnost može biti od odlučujućeg značaja pri ocjeni navodne povrede prava na pravično suđenje.¹¹

Uloga je Ustavnog suda osigurati da odluke sudova ne budu arbitrarne ili na drugi način očigledno nerazumne.¹²

S pravičnošću suđenja u smislu čl. 29. st. 1. Ustava usko je povezano načelo djelotvornosti individualne pravne zaštite.¹³

¹⁰ Tako Ustavni sud u odlukama: U-III-1941/2011 od 14. 2. 2013. Izbor Us 2013/78. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 31/13., i U-III-1414/2012 od 19. 12. 2012. Izbor Us 2012/297. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 10/13.

¹¹ Tako Ustavni sud u odluci U-III-198/2019 od 1. 7. 2021., kao i u odluci i rješenju U-III-5424/2016 od 12. 12. 2019., točka 19. Izv.

¹² Iz odluke Ustavnog suda U-III-3186/2007 od 30. 6. 2010. Izbor Us 2010/228. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 93/10.

¹³ Ustavni sud, U-III-1942/2010 i U-III-1943/2010, obje od 8. 7. 2013. Izv.

3. Općenito o ustavnopravnim standardima (načelima) pravičnog suđenja

Načelo pravičnosti prožima cijeli tekst Ustava i inherentno je području zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda. Cilj mu je postići pravičnu ravnotežu kad ona nije postignuta zakonskim aktima ili drugim propisima odnosno zakonodavnom, sudskom ili administrativnom praksom.¹⁴

S obzirom na značenje prava na pravično suđenje u demokratskom društvu, Ustavni sud ističe da je uvijek potrebno gledati dalje od vanjskog dojma te se usredotočiti na stvarnu situaciju u kontekstu okolnosti svakog pojedinog predmeta.¹⁵

Zato je Ustavni sud razvio ustavnopravne standarde (načela) koja vezuju sudbenu vlast i druga državna tijela i tijela s javnim ovlastima koja imaju ovlast suđenja odnosno odlučivanja. Ta načela treba slijediti da bi se sudski ili upravni postupak mogao ocijeniti pravičnim.¹⁶

Nema pravičnog (poštenog) suđenja ako sudske presude odnosno odluke drugih spomenutih tijela ne počivaju na valjano i nepristrano utvrđenim činjenicama i ako ne počivaju na zdravoj životnoj i pravnoj logici, odnosno ako su nerazumne.¹⁷

3.1. Pregled ustavnopravnih standarda (načela)

Po našem pravnom stajalištu u te standarde (načela), ali ne jedino i isključivo, valja ubrojiti:

- osiguranje prava na pristup sudu (pravo na sud)

¹⁴ Ustavni sud, U-I-5612/2011 i druge odluke od 23. 1. 2013. Izbor Us 2013/9-10. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 13/13.

¹⁵ Tako Ustavni sud u odluci U-III-2215/2019 od 10. 6. 2021. Izv.

¹⁶ Ustavni sud, U-III-5807/2010 od 30. 4. 2013. Izv. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 57/13.

¹⁷ Iz odluke Ustavnog suda U-III-3186/2007 od 30. 6. 2010. Izbor Us 2010/228. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 93/10.

- neovisnost i nepristranost suda i drugih tijela
- jednakost pred zakonom
- načelo jednakosti oružja – načelo postupovne (procesne) ravnopravnosti stranaka (jednakost svih pred sudovima i drugim državnim tijelima)
- dokaze i njihovu ocjenu te zabranu pribavljanja dokaza na nezakonit način
- zabranu arbitrarnosti odnosno samovolje sudova i drugih tijela koja odlučuju
- argument zdravog razuma
- neprihvatljivost „mehaničke“ primjene pozitivnog prava, bez uzimanja u obzir konteksta i bez sagledavanja pravnog problema kao jedinstvene cjeline s gledišta temeljnih vrijednosti ustavnog poretka Republike Hrvatske¹⁸
- neprihvatljivost birokratskog¹⁹ „rješavanja“ spornih situacija i pretjeranog (ekscesivnog) formalizama u odlučivanju
- nužnost kritičke analize predmeta²⁰ prije donošenja odluke
- pravo na razumno obrazloženu odluku suda, drugog nadležnog državnog tijela ili pravne osobe koja ima javne ovlasti
- stvaranje ustaljene, stabilne i dosljedne prakse sudova i već spomenutih drugih tijela
- osiguranje prava na djelotvoran pravni lijek.

Opsežniju sudsku praksu u primjeni tih i drugih ustavnopravnih standarda (načela) pravičnog suđenja, koja je također važna za pravnu praksu, vidjeti u knjizi Ivice Crnića *Ustav Republike Hrvatske u praksi*, izdanje Organizatora d.o.o., Zagreb, 2018., str. 256. do 433.

¹⁸ Peček, R.: *Ciljna metoda tumačenja propisa – primjeri iz prakse*, Godišnjak 21/14, str. 441–448.

¹⁹ Ustavni sud, U-III-4467/2010 od 5. 7. 2011. Izv.

²⁰ Ustavni sud, U-III-4997/2013 od 29. 11. 2016. Izbor Us 2016/304.

U nastavku navodimo načelna stajališta iz prakse koja, po autorovu stajalištu, u bitnom oslikavaju neke od spomenutih ustavnopravnih pravnih standarda pravičnog suđenja, kako s obzirom na zahtjeve koje pred redovne sudove postavlja Ustavni sud što se tiče kvalitete sadržaja sudskih presuda, osobito njihova obrazloženja, tako i s obzirom na pravičnu primjenu postupovnih odredaba.

3.2. Kada je dopušteno isticati prigovor da suđenje/ odlučivanje nije pravično

Na postupanje redovnih sudova i drugih tijela koje imaju javne ovlasti odnosno na njihove presude/odluke koje ne ispunjavaju ustavne standarde pravičnog suđenja/odlučivanja o kojima je gore bila riječ, dopušteno je i korisno upozoravati i u fazi redovnih i izvanrednih pravnih lijekova, primjerice u parničnom postupku u žalbenoj i revizijskoj fazi postupka. No, naravno, to se smije činiti i prije toga.

To se najčešće može povezati s bitnim povredama odredaba parničnog, kaznenog i drugih sudskih postupaka, ali ih se smije povezati i s materijalno-pravnim propisima.

3.3. Zaštita od arbitrarnosti, odnosno samovolje sudova i drugih državnih tijela²¹

Ustavno pravo na pravično suđenje propisano čl. 29. st. 1. Ustava primarno jamči zaštitu od arbitrarnosti u odlučivanju sudova i drugih državnih tijela.²²

Arbitrarnost je zapravo najšire područje slobodnog odlučivanja na podlozi

²¹ Marković, S.: *Zaštita od arbitrarnosti u postupanju sudova i drugih državnih tijela kao aspekt prava na pravično suđenje*, Godišnjak 22/15, str. 1– 23.

²² Ustavni sud, U-III-412/2016 od 3. 6. 2016. Izv., U-III-990/2016 od 13. 4. 2017. Izv., i U-III-7668/2014 od 27. 9. 2016. Izbor Us 2016/247.

zakonske ovlasti. To je **neka vrsta legalizirane samovolje**.²³

Budući da se sudski postupci moraju provoditi u skladu s ustavnim načelom vladavine prava kao najviše vrednote ustavnog poretka RH, tumačenje mjerodavnog prava u svakom konkretnom slučaju ne smije proizlaziti iz njegove proizvoljne primjene, već mora uvažavati zahtjeve prava na pravično suđenje sadržane u čl. 29. st. 1. Ustava, koje jamči zaštitu od arbitrarnosti u odlučivanju sudova i drugih državnih tijela.²⁴

3.3.1. S ustavnog i konvencijskog aspekta relevantno je da sud u pisanom obrazloženju svoje presude ne previdi važne aspekte razmatranog slučaja ili da arbitrarno ne zanemari dokaze koje mu je predočio podnositelj.²⁵ To načelo primjerice vrijedi i u parničnom postupku (arg. ex čl. 354. st. 2. t. 11. Zakona o parničnom postupku, Narodne novine (NN) br. 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 70/19., 80/22. i 114/22. – dalje: ZPP).

3.3.2. Je li sud postupao arbitrarno odnosno samovoljno, u pravilu je najbolje vidljivo iz obrazloženja njegove odluke. Zato praksu o zaštiti od arbitrarnosti odnosno samovolje sudova i drugih državnih tijela vidjeti i u dijelu ovog rada pod međunaslovom 5. *Pravo na obrazloženu presudu/odluku*. Naime, prema stajalištu Ustavnog suda **obrazloženja sudskih odluka iznimno su važna** jer je nedostatak ozbiljnih, relevantnih i dostatnih razloga za ocjene kakve su odlukom dane prvi i najvažniji znak koji

upućuje na arbitrarno sudsko odlučivanje.²⁶

Arbitrarnim se može ocijeniti pojedinačni akt pri čijem je donošenju njegov donositelj bez razboritih ili bez ikakvih razloga odstupio od ustaljene prakse, nije uzeo u obzir očigledno mjerodavan propis ili je mjerodavan propis pogrešno protumačio i primijenio, na način i u mjeri koja konkretni pojedinačni akt čini pravno neprihvatljivim.²⁷

3.3.3. **Neće se smatrati arbitrarnim** postupanje nadležnih tijela ako su ona za svoje odluke imala valjanu pravnu osnovu, ako su u provedenim postupcima uspjela utvrditi i u odlukama predočiti relevantne, dostatne i uvjerljive razloge za svoja stajališta odnosno ako te odluke nisu ni na koji drugi način očigledno nerazumne.²⁸

4. Pravna kvaliteta sudske odluke

Da bi sudska presuda ili odluka drugog tijela koje ima javne ovlasti prošla na ustavnom testu pravičnosti, ona mora ispunjavati gore navedene ustavnopravne standarde koje je razvio i utvrdio Ustavni sud. Neke od tih ustavnopravnih standarda navodimo u nastavku, jer su oni meritum ustavnog prava na pravno kvalitetno obrazloženu odluku.

4.1. Argument zdravog razuma

Ustavni sud kao načelo (pravni standard) zahtijeva da presude odnosno odluke imaju utemeljenje u argumentu zdravog razuma i ocjeni dokaza primjenom tog standarda.

Po našem stajalištu riječ je o bitnom, vrhunskom standardu suđenja odnosno odlučivanja. Naime, tumačenje

²³ Ustavni sud, U-I-4405/2013 i U-II-3222/2014 od 31. 3. 2015. Izv.

²⁴ Ustavni sud, U-III-3950/2012 od 20. 1. 2016. Izbor Us-2016/126-127, i U-III-3437/2009 od 23. 12. 2010. Izbor Us 2010/324. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 9/11.

²⁵ Ustavni sud, U-III-3360/2014 od 6. 6. 2016. Izbor Us 2016/236. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 64/16.

²⁶ Tako Ustavni sud u odlukama broj U-III-3023/2019 od 10. 6. 2021., U-III-412/2016 od 3. 6. 2016. i U-III-3821/2020 od 29. 4. 2021. Izv.

²⁷ Ustavni sud, U-III-957/2014 od 14. 1. 2016. Izbor Us 2016/123.

²⁸ Ustavni sud, U-III-4261/2013 od 25. 5. 2016. i U-III-206/2017 od 27. 6. 2017.

mjerodavnog prava koje nema uporište u zdravom razumu i pravnoj logici može imati **apsurdne i opresivne**²⁹ učinke.

Objektivan pravni poredak u društvu utemeljenom na vladavini prava ne može se graditi, a zaštita ustavnih prava pojedinaca ne može se zasnivati na razlozima koji ne počivaju na argumentu „zdravog razuma“ (*common sense argument*).³⁰ Stoga tumačenje mjerodavnog prava mora imati uporište u zdravom razumu i pravnoj logici jer bi u protivnom moglo imati apsurdne učinke u odnosu na ostvarivanje i zaštitu pojedinačnih prava.³¹

Sudske odluke ne smiju dovoditi do nerazumnog i objektivno neopravdanog rezultata za samu stranku, a ponajmanje kršiti njihova ustavna prava ili objektivne vrijednosti hrvatskoga ustavnog poretka.³²

4.2. Nije prihvatljiva „mehanička“ primjena prava

Slijedom prethodno navedenog očigledno je da ustavnopravno nije prihvatljiva „mehanička“ primjena pozitivnog prava bez uzimanja u obzir konteksta i bez sagledavanja pravnog problema kao jedinstvene cjeline s gledišta temeljnih vrijednosti ustavnog poretka Republike Hrvatske.³³

Tako je u jednoj odluci Ustavnog suda rečeno da se dometi i učinci ustavnog prava na pravično suđenje, u konkretnom slučaju, ne određuju pukim mehaničkim podvođenjem stanja stvari pod

mjerodavne odredbe Zakona o porezu na promet nekretnina, nego uvažavanjem i drugih najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske, kao što je to **vladavina prava**. Ta ustavna vrednota temelj je za tumačenje cjeline ustavnog teksta i pojedinih njegovih odredbi te kao takva **natkriljuje mjerodavne zakonske norme**.³⁴

4.3. Pretjerani (ekscesivni) formalizam u odlučivanju i birokratsko „rješavanje“ sudskih sporova

Pretjerani (ekscesivni) formalizam u odlučivanju/suđenju postoji onda kad su pravna stajališta proizvod „mehaničke“ primjene pozitivnog prava, bez uzimanja u obzir konteksta i bez sagledavanja pravnog problema kao jedinstvene cjeline.³⁵

Birokratsko „rješavanje“ sudskih sporova zapravo je oblik neprihvatljive formalističke primjene prava. U tom smislu vidjeti odluku Ustavnog suda U-III-4467/2010 od 5. 7. 2011.

4.4. Nefleksibilna, mehanička i slijepa primjena prava

Pravna se pravila ne smiju primjenjivati na konkretne životne situacije nefleksibilno, mehanički i slijepo, tako da postaje nemoguće uvažavati imperativne razumnosti i pravičnosti. U svakom takvom slučaju uvijek će biti riječ o pretjeranom formalizmu protivnom Ustavu.³⁶

²⁹ Opresivan (pridjev) – ugnjetavački, nasilan, tlačilački.

³⁰ Ustavni sud, U-III-1311/2014 od 17. 7. 2015., U-III-2551/2015, U-III-2852/2015 i U-III-2853/2015, sve odluke od 7. 7. 2015. Izv.

³¹ Ustavni sud, U-III-2215/2019 od 10. 6. 2021. i U-III-1311/2014 od 17. srpnja 2015. Izv.

³² Ustavni sud, U-III-5989/2013 od 9. 2. 2016. (objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 25/16.) i U-III-3757/2013 od 25. 5. 2017. Izv.

³³ Ustavni sud, U-III-2184/2009 od 13. 11. 2014. – točka 26.1. navedene odluke, U-III-5989/2013 od 9. 2. 2016. i U-III-412/2016 od 3. 6. 2016. Izv.

³⁴ Ustavni sud, U-III-4285/2013 od 27. 9. 2016. Izbor Us 2016/265.

³⁵ Tako Ustavni sud u odlukama U-III-1720/2018 od 8. 6. 2021. Izv.; U-III-412/2016 od 3. 6. 2016. Izbor Us 2016/231. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 60/16., i U-III-2184/2009 od 13. 11. 2014. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 145/14. (t. 26.1. obrazloženja te odluke).

³⁶ Tako Ustavni sud u odlukama U-III-1720/2018 od 8. 6. 2021.; U-III-5989/2013 od 9. 2. 2016., U-III-6288/2016 od 20. 4. 2017. Izv.; U-III-5989/2013 od 9. 2. 2016. Izbor Us 2016/150. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 25/16., i U-III-412/2016 od 3. 6. 2016. Izv.

S tim u vezi valja podsjetiti na rimsku pravnu tradiciju. Izreka *summum ius, summa iniuria* (najveće pravo, najveća nepravda) sadržava shvaćanje da striktna, kruta i doslovna (isključivo gramatička) primjena pravnih pravila (*summum ius*) može u određenim situacijama imati kao posljedicu izravnu negaciju prava čijoj su zaštiti bila izvorno namijenjena (*summa iniuria*), posebice ako su ta pravila tijekom vremena izgubila smisao i funkciju zbog kojih su donesena.³⁷

5. Pravo na obrazloženu presudu/odluku

Pravo stranke na obrazloženu presudu neizostavan je aspekt prava na pravično suđenje zajamčenog čl. 29. st. 1. i čl. 6. st. 1. Konvencije.³⁸

Ustav jamči strankama u postupku pravo na obrazloženu odluku sudbene vlasti (u smislu dostatnih i provjerljivih razloga za meritornu odluku), kao i pravo na (učinkovito) pravno sredstvo.³⁹ Oba navedena prava međusobno su usko povezana te čine neodvojive sastavnice prava na pravično suđenje zajamčenog čl. 18. i čl. 29. st. 1. Ustava.

Obrazloženja odluka nadležnih sudova koja ne sadržavaju ozbiljne, relevantne i dostatne razloge svoje ocjene upućuju na zaključak o arbitrarnosti tako donesenih odluka u postupovnom i/ili materijalnopravnom smislu.⁴⁰

Pri obrazlaganju presuda/odluka donositelji uvijek moraju imati na umu da je **vladavina prava**, kao jedna od najviših ustavnih vrednota iz čl. 3. Ustava, temelj za tumačenje cjeline ustavnog

teksta i pojedinih njegovih odredbi te, kao takva, **natkriljuje mjerodavne zakonske norme**.⁴¹ To, dakako, vrijedi i za sve druge najviše ustavne vrednote poput jednakosti, socijalne pravde, poštovanja prava čovjeka i nepovredivosti vlasništva.

5.1. Kad sudska odluka nema razboritog i/ili razumnog obrazloženja

S ustavnog i konvencijskog aspekta relevantno je da sud u pisanom obrazloženju svoje presude ne previdi važne aspekte razmatranog slučaja ili da arbitrarno ne zanemari dokaze koje mu je predočio podnositelj.⁴²

Očekuje se od donositelja odluke da pravne norme primijeni razborito, razumno, ciljano ih (teleološki) tumačeći, tj. ne samo gramatički.

Kad sudska odluka nema razboritog i/ili razumnog obrazloženja, sud čini apsolutno bitnu povredu odredba ZPP-a iz čl. 354. st. 2. t. 11. tog Zakona, a u ustavnopravnom smislu odluka je samovoljna odnosno arbitrarna te se njome povrjeđuje ustavno pravo na pravično suđenje.

5.1.1. Javno, usmeno, a osobito pisano obrazloženje svake sudske presude iznimno je važno s gledišta ostvarenja vladavine prava kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske (čl. 3. Ustava).

Ustavni sud već godinama uporno ponavlja da su nadležna tijela, uključujući sudove, dužna tumačiti i primjenjivati mjerodavno pravo, uvijek i bez iznimke, **u svjetlu osobitih okolnosti svakog konkretnog slučaja**. Pravna sigurnost, pak, zajedno s načelom supremacije prava podrazumijeva da je pravo

³⁷ U tom smislu i Petrak, M.: *Tradicio iuridica*, vol. I. *Regulae iuris*, Novi informator, Zagreb, 2010., str. 128.

³⁸ Ustavni sud, U-III-3463/2012 od 20. 6. 2013. Izbor Us 2013/137. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 99/13.

³⁹ Opatić, N.: *Obrazloženje presude*, Godišnjak 19/12, str. 703–715.

⁴⁰ Ustavni sud, U-III-3982/2016 od 2. 11. 2016. Izv.

⁴¹ Tako Ustavni sud u odlukama U-III-3124/2008 od 8. 4. 2009. i U-III-2466/2005 od 9. 1. 2008. Izv.

⁴² Ustavni sud, U-III-3360/2014 od 6. 6. 2016. Izv. Objavljeno u Narodnim novinama (NN) br. 64/16.

stvorenjeno kako bi se primjenjivalo u praksi na konkretne životne situacije.⁴³

5.1.2. Sudska interpretacija činjenica, okolnosti i događaja mora biti takva da ne ostavlja nikakve dvojbe je li sud svoju pažnju usmjerio na pitanja koja je bio obvezan razmotriti i je li isključio pitanja koja su irelevantna za ono što je u konkretnom predmetu morao razmotriti.⁴⁴

5.1.3. U uvjetima pravne nesigurnosti koji vladaju u Republici Hrvatskoj osobito je, dakle, nužno da redovni sudovi javno obrazlažu svoje odluke.⁴⁵

U zemljama s dugom demokratskom tradicijom, ustaljenim zakonodavstvom i stabilnom sudskom praksom neobrazlaganje sudskih odluka, pod određenim uvjetima, moguće je i opravdano. Ta iskustva iz navedenih država ne smiju se „mehanički“ prenositi u zakone Republike Hrvatske. Naime, Republika Hrvatska još je uvijek zemlja u pravnoj i demokratskoj tranziciji. Hrvatski sabor kao zakonodavac, najčešće na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, kao na tekućoj traci „proizvodi“ nove propise, često nedovoljno domišljene, nejasne i međusobno proturječne. To sadašnji pravni sustav čini dodatno krhkim.

5.1.4. Transparentnost sudskih odluka uvjet je njihove legitimnosti. To se najbolje može ostvariti tako da se ne samo rezultat sudskog postupka već i metoda kojom se do ishoda došlo predoči (prezentira) javnosti (demonstrativna i legitimacijska funkcija). Nadalje, transparentnost pridonosi samodisciplini sudaca s obzirom na to da izlaže njihov rad javnom nadzoru

(korektivna funkcija), a objavljene sudske odluke potiču javni diskurs o funkcioniranju pravnog sustava i potpomažu korektivnu funkciju kroz javno mnijenje (pluralistička funkcija).⁴⁶

Uvijek su zahtjevi za jačanjem demokracije istodobno tražili i snaženje razloga koji opravdavaju sudsku odluku. Zato se sudovi s pravom mogu smatrati konstitutivnim elementima demokracije.⁴⁷

5.1.5. Ustavni sud ispituje odluku sudbene i druge vlasti kad ocijeni da je osporena odluka, prosuđujući je s obzirom na zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih Ustavom, utemeljena na neprihvatljivom pravnom stajalištu ili je tako pogrešna i bez razboritog pravnog obrazloženja da ju je moguće ocijeniti samovoljnom.⁴⁸ Ustavni sud može, premda iznimno, ispitivati i sam ishod postupka ako je taj ishod bio očigledno proizvoljan ili nerazuman.⁴⁹

Sve što je rečeno o pravu na razumno obrazloženu odluku suda, vrijedi i za odluke drugog nadležnog državnog tijela ili pravne osobe koje ima javne ovlasti.

5.1.6. Suci trebaju dati obrazloženje svoje presude koristeći se jasnim i razumljivim jezikom.⁵⁰

Bilo bi dobro da to čine i Europski sud za ljudska prava u Strasbourgu i Sud Europske unije, čiji su izričaji često teško

⁴³ Tako Ustavni sud u odluci U-III-1920/2019 od 10. 3. 2021. Izv.

⁴⁴ Ustavni sud, U-III-5861/2014 od 15. 10. 2015. Izbor Us 2015/251, i U-III-5807/2010 od 30. 4. 2013. Izv.

⁴⁵ Crnić, I.: *Treba li ukinuti Vrhovi sud i drugostupanjske parnične sudove*, Godišnjak 21/14, str. 711–720.

⁴⁶ Rodin, S.: *Ustavni sud i članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji*, u knjizi: *Liber amicorum Jadranko Crnić*, Novi informator, 2009., Zagreb, str. 335.

⁴⁷ Bačić, A.; Bačić, P.: *Ustavna demokracija i sudovi*, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2009., str. 14.

⁴⁸ Ustavni sud, U-III-120/2014 od 25. 5. 2016. Izv.

⁴⁹ Tako Ustavni sud u odluci U-III-3821/2020 od 29. 4. 2021. Izv.

⁵⁰ Prihvaćeno u Vijeću ministara 17. studenoga 2010. na osnovi članka 15.b Statuta Vijeća Europe. O nekim pitanjima jezika, uz ostalo i nepoštovanja hrvatskog jezika kao jezika u službenoj uporabi u sudovima, vidjeti u knjizi Crnić, I.: *Ustav Republike Hrvatske u praksi*, Organizator, Zagreb, 2018., str. 120. do 126.

razumljivi i pravnim stručnjacima, a kamoli pravnim laicima.

5.2. Ignoriranje argumentacije

S tim u vezi, ignoriranje argumentacije na kojoj stranka u sudskom postupku temelji svoj zahtjev za pružanje pravne zaštite (uključivo i one na instancijskoj razini odlučivanja) i izostanak očitovanja o njezinim bitnim navodima može imati kao posljedicu onemogućavanje prava na djelotvornu zaštitu njezinih prava i pravnih interesa pred sudom.⁵¹ Smatramo da to načelo vrijedi i u građanskim postupcima, primjerice u parničnom (arg. ex čl. 354. st. 2. t. 11. ZPP-a).

Kad drugostupanjski sud preinači prvostupanjsku presudu, on svojom presudom u cijelosti zamjenjuje prvostupanjsku, ali joj usto odmah daje i kvalitetu pravomoćne, a slijedom toga i ovršne presude, a da osobi na čiju je štetu donesena drugostupanjska presuda nije dana mogućnost pravnog lijeka.

Presuda drugostupanjskog suda u toj pravnoj situaciji mora sadržavati obrazloženje i razloge zašto taj sud nije prihvatio argumente one parnične stranke kojoj je preinačenom presudom naloženo ispunjenje činidbe, tj. mora sadržavati obrazloženje o svim okolnostima slučaja kakvo bi moralo biti i obrazloženje prvostupanjske presude koju je drugostupanjski sud zamijenio svojom odlukom. Ako takvo obrazloženje ne postoji, to jest kad drugostupanjski ili Vrhovni sud ignorira argumentaciju stranke koja je izgubila spor, riječ je o samovoljnoj odnosno arbitrarnoj odluci koja ne ispunjava ustavnopravne standarde pravičnog suđenja u smislu čl. 29. st. 1. Ustava.

⁵¹ Ustavni sud, U-III-8181/2014 od 27. 4. 2017. Izv.

6. Kratice

čl. – članak zakona

Godišnjak – Zbornik radova sa savjetovanja *Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse – europsko, građansko, trgovačko, radno i socijalno, parnično, ovršno, stečajno i upravno pravo u praksi*, Zagreb – Opatija, Hrvatsko društvo za građanskopravne znanosti i praksu, Organizator, Zagreb. Broj ispred kose crte označuje redni broj godišnjaka, a broj iza crte godinu održavanja savjetovanja.

Izbor Us – izbor odluka Ustavnog suda, izdanje Ustavnog suda Republike Hrvatske. Prvi broj označuje godinu izlaska tog izdanja, a broj iza kose crte stranicu u tom izdanju.

Izv. – izvorni tekstovi odluka iz sudske prakse što ih je pregledao autor.

Konvencija – Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda s dodatnim protokolima (Narodne novine (NN), međunarodni ugovori, br. 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02., 13/03., 9/05., 1/06., 2/10. i 13/17.). U praksi se ta Konvencija naziva i Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (o ljudskim pravima).

Narodne novine – „Narodne novine“, službeni list Republike Hrvatske. Prvi broj označuje redni broj izdanja, a broj iza kose crte godinu izdanja.

st. – stavak u članku zakona

t. – točka

Ustav – Ustav Republike Hrvatske (Narodne novine (NN) br. 85/10. – pročišćeni tekst i odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, Narodne novine (NN) br. 5/14.)

Ustav u praksi – Crnić, I.: *Ustav Republike Hrvatske u praksi*, Organizator, Zagreb, 2018. Broj označuje stranicu u knjizi.

Ustavni sud – Ustavni sud Republike Hrvatske

Vrhovni sud – Vrhovni sud Republike Hrvatske

ZPP – Zakon o parničnom postupku (Narodne novine (NN) br. 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 70719.).

7. Literatura

a) Knjige

Bačić, A.; Bačić, P.: *Ustavna demokracija i sudovi*, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2009.

Crnić, I.: *Ustav Republike Hrvatske u praksi*, Organizator, Zagreb, 2018.

Crnić, J.: *Vladavina Ustava*, Informator, Zagreb, 1994.

Graovac, G.: *Zaštita prava na osobnu slobodu u kaznenom postupku u praksi Ustavnog suda Republike Hrvatske*, Novi informator, Zagreb, 2017.

Omejec, J.: *Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u praksi Europskog suda za ljudska prava*, Novi informator, Zagreb, 2013.

Petrak, M.: *Traditio iuridica*, vol. I. *Regulae iuris*, Novi informator, Zagreb, 2010.

Sokol, S.; Smerdel, B.: *Ustavno pravo*, Informator, Zagreb, 1994.

Smerdel, B.: *Ustavno uređenje europske Hrvatske*, Narodne novine, Zagreb, 2013.

Smerdel, B.; Sokol, S.: *Ustavno pravo*, Narodne novine, Zagreb, 2009.

b) Zbornici radova i monografije

Izgradnja demokratskih ustavnopravnih institucija Republike Hrvatske u razvojnoj perspektivi (urednici

Smerdel, B. i Gardašević, Đ.), Hrvatska udruga za ustavno pravo, Zagreb, 2011.

Ustav kao jamac načela pravne države (urednik Crnić, J.), biblioteka *Pravo* 34, Organizator, Zagreb, 2002.

c) Zbirke sudskih odluka

Izbor odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske

d) Znanstveni i stručni članci navedeni su u slogu ovog rada.

Sažetak

Ustavno pravo stranke na obrazloženu presudu/odluku neizostavan je aspekt prava na pravično suđenje pred redovnim sudovima.

Ustav Republike Hrvatske jamči strankama u postupku pravo na obrazloženu odluku sudbene vlasti u smislu dostatnih i provjerljivih razloga za meritornu odluku.

Obrazloženja sudskih presuda/odluka iznimno su važna jer je nedostatak ozbiljnih, relevantnih i dostatnih razloga za ocjene kakve su odlukom dane prvi i najvažniji znak koji upućuje na arbitrarno sudsko odlučivanje.

Ustavni sud Republike Hrvatske kroz dugogodišnju je praksu razvio i utvrdio ustavnopravne standarde (načela) koja vezuju sudbenu vlast i druga državna tijela i tijela s javnim ovlastima koja imaju ovlast suđenja odnosno odlučivanja. Ta načela treba slijediti da bi se sudski ili upravni postupak mogao ocijeniti pravičnim.

Usklađenje postojećih ugovora sportaša sukladno novom Zakonu o sportu – (neopravdana) retroaktivna primjena zakona i/ili pogodovanje „velikim“ sportskim klubovima

.....
Piše:

Davor Radić,
odvjetnik u
Splitu, specijalist
sportskog
prava, stalni
sudski vještak
za sportsko
poslovanje, član
Nogometnog
suda FIFA-e
.....

1. Uvod

Zakon o sportu temeljni je pravni akt koji regulira sustav sporta u Republici Hrvatskoj. Novi Zakon o sportu (Narodne novine br. 141/22) stupio je na snagu 1. siječnja 2023. godine i već od samog donošenja izazvao u praksi brojne polemike te razne kritike što se tiče svrsishodnosti, ali i ustavnosti pojedinih njegovih odredbi.

Prilikom predstavljanja zakonskog prijedloga novog Zakona o sportu državni tajnik Ministarstva turizma i sporta Tomislav Družak izjavio je kako će novi zakon omogućiti cjelovitu primjenu Nacionalnog programa sporta 2019. – 2026. godine jer do sada gotovo polovina mjera iz tog programa nije bila provediva, a osim toga naveo je da je novi Zakon o sportu zamišljen kao dugotrajno rješenje problema u provedbi dotadašnjeg zakona, poput financiranja sporta, statusnih problema sportaša i trenera te ulaganja u sportsku infrastrukturu. Dakle, kada jedan od čelnih ljudi Ministarstva turizma i sporta javno prizna da polovina mjera iz nacionalnog programa sporta (2019. – 2026.) nije bila provediva, onda možemo reći da je zakonodavac zahtijevao hitnu intervenciju koja se tiče

promjene zakonodavnog okvira sporta. No je li zakonodavac donošenjem ovog novog Zakona o sportu riješio brojne probleme s kojima se svakodnevno susreću sve osobe u sustavu sporta, pokazat će vrijeme.

U ovom članku autor će se baviti analizom i komentarom članka 122. stavka 1. novog Zakona o sportu, koji je po mišljenju ovog autora apsolutno neustavan s obzirom na članak 90. Ustava RH (Narodne novine br. 85/2010 – pročišćeni tekst, 05/2014).

2. Neustavnost odredbe u svezi s usklađenjem postojećih stipendijskih ugovora sportaša

Pravna logika donošenja svakog zakona u Republici Hrvatskoj jest to da zakonodavac na što kvalitetniji način uredi postojeći okvir na koji se taj zakon odnosi i to baš posebice što se tiče svih adresata na koje će se taj zakon primijeniti.

Članak 122. novog Zakona o sportu nosi naziv *Postojeći ugovori*, a stavak 1. tog članka zakona propisuje: „Sportski klubovi obvezni su uskladiti ugovore o stipendiranju i ostale ugovore koji nisu u skladu s odredbama ovoga Zakona ili ih raskinuti i ponuditi sklapanje

odgovarajućeg ugovora u skladu sa Zakonom najkasnije u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.“

Uvidom u Konačni prijedlog novog Zakona o sportu, koji je predstavljen 29. rujna 2022. godine na 153. sjednici Vlade RH, a sve po prijedlogu Ministarstva turizma i sporta, proizlazi da on ne sadržava ni jednu jedinu riječ objašnjenja zbog čega se zakonodavac odlučio ovim novim Zakonom o sportu direktno mijesati u stečena prava stranaka, sportaša i sportskih klubova, u svezi s njihovim ugovornim odnosom koji je zaključen prije nego što je novi Zakon o sportu stupio na snagu. Tek u Konačnom prijedlogu novoga Zakona o sportu, u svezi s člankom 122. tog zakona, predlagatelj Ministarstvo turizma i sporta (kao predlagatelj zakona) navodi: „Ovim člankom definira se vremenski rok za usklađivanje ili raskid ugovora o stipendiranju i ostalih ugovora koji nisu u skladu s odredbama ovoga Zakona.“

Ovdje se postavlja pitanje može li se zakonodavac s jednom pravnom normom direktno mijesati u ugovorni odnos stranaka koji je zaključen prije nego što je neki zakon uopće stupio na snagu, a posebice može li nalogati strankama da raskidaju postojeće ugovore ako oni nisu u skladu s odredbama nekog zakona. Autor smatra da je odredba članka 122. stavka 1. novoga Zakona o sportu apsolutno neustavna te da nema nikakav smisao u praksi s obzirom na to da se njome direktno nalaže obveza sportskim klubovima da mijenjaju ranije zaključene ugovore sa sportašima, koji su bili zaključeni na temelju općih akata nacionalnih sportskih saveza koji su vrijedili kada ovaj novi Zakon o sportu uopće nije bio ni donesen, pa je zbog toga ova odredba novoga Zakona o sportu neustavna sukladno članku 90. stavku 4. Ustava RH.

Članak 90. stavak 4. Ustava RH glasi: „Zakoni i drugi propisi državnih tijela i tijela koja imaju javne ovlasti ne mogu imati povratno djelovanje“, dok

je u stavku 5. tog istog članka Ustava RH propisano: „Iz posebno opravdanih razloga samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno djelovanje.“

Načelo zabrane retroaktivne primjene zakona i drugih propisa opće je načelo prava koje sprječava nastanak situacija u kojima se pravni propisi primjenjuju na radnje i odnose nastale prije nego što su ti isti propisi stupili na snagu. Retroaktivna primjena zakona, zabranjena člankom 90. stavkom 4. Ustava Republike Hrvatske, suprotstavlja se načelu vladavine prava kao jednoj od najviših vrijednosti ustavnog poretka Republike Hrvatske, zajamčenoj člankom 3. Ustava Republike Hrvatske, a posebno narušava zahtjeve pravne sigurnosti i pravne izvjesnosti koji čine ključne zahtjeve vladavine prava te ujedno konstituiraju i stroge granice povratnog djelovanja zakona i drugih propisa. Takvo shvaćanje višekratno potvrđuje i praksa Ustavnog suda Republike Hrvatske, kao i praksa Suda pravde Europske unije.

Načelo zabrane retroaktivne primjene zakona konstitucionalizirali su brojni ustavi koji pripadaju različitim pravnim tradicijama. Ono je također dio svih grana prava te je usko povezano s drugim pravnim pojmovima, kao što su već navedeni pojmovi pravne sigurnosti i izvjesnosti prava, ali i zakonitosti, pravičnog suđenja te načelo *res judicata*. Nedopuštenost retroaktivne primjene zakona na situacije koje su u tijeku zapravo je neupitni dio opće europske pravne tradicije. Također, načelo zabrane retroaktivnosti jedno je od općih načela prava Europske unije, višestruko potvrđeno u praksi Suda pravde Europske unije, počevši od predmeta Racke (vidi odluku broj C-98/78, 1979) i predmeta Decker (vidi odluku broj C-99/78, 1979).

Jedno od osnovnih načela sportskog prava jest zasigurno načelo ugovorne slobode, a sukladno sudskoj praksi CAS-a zauzeto je pravno shvaćanje prema kojem su klubovi i igrači slobodni – u okviru važećih propisa – zaključivati ugovore

jedni s drugima na temelju tzv. ugovorne slobode (vidi odluku Arbitražnog suda za sport u Lausannei, Švicarska, broj: CAS 2007/A/1429 od 25. lipnja 2008.).

Nametanje zakonodavca s novim Zakonom o sportu, prema kojemu su svi sportski klubovi u Republici Hrvatskoj obvezni raskinuti postojeće ugovore sa sportašima te ih uskladiti s tim novim Zakonom o sportu, nije ništa drugo nego retroaktivna primjena tog zakona na radnje i odnose koji su nastali prije nego što je novi Zakon o sportu stupio na snagu. Tim prije što se takvom regulacijom ove odredbe od strane zakonodavca zapravo mijenjaju bitni elementi postojećih ugovora koji su sklopljeni između stranaka prije stupanja na snagu novog Zakona o sportu. Takvi zahtjevi zakonodavca nisu pravno dopušteni jer su neustavni, a što direktno otvara prostor za buduća arbitrarra djelovanja tijela javne vlasti i sudova.

U konkretnom slučaju posebno je to kritično s obzirom na činjenicu da je u pitanju najviši pravni akt koji zakonski regulira sustav sporta u Republici Hrvatskoj. Stoga bi bilo još potrebnije, zapravo nužno, da je zakonodavac takvo svoje postupanje, koje je po svojoj prirodi zapravo moguća iznimka od zabrane retroaktivnosti, podvrgnuo strogim kriterijima primjene, detaljno obrazložio tu odredbu i opravdao je navođenjem posebno važnih razloga prilikom njezina donošenja. No sve je to izostalo u odredbi članka 122. novog Zakona o sportu pa se stoga postavlja pitanje zašto je zakonodavac u novom Zakonu o sportu donio jednu takvu odredbu koja ima povratno odnosno retroaktivno djelovanje, a zapravo tako nešto nije opravdano nikakvim relevantnim razlozima. Pregledom dostupnih podataka koji su se koristili prilikom pisanja ovog Zakona o sportu razvidno je da matična radna tijela Hrvatskog sabora i Odbor za zakonodavstvo nisu podnijeli Hrvatskom saboru nikakvo izvješće o dijelovima ovog novog Zakona o sportu koji će imati povratno djelovanje

pa tako nije ni donesen zaključak kojim bi se utvrdilo povratno djelovanje pojedinih odredbi Zakona, a tako ni postojanje opravdanih razloga za tu odredbu iz članka 122. stavka 1. Zakona o sportu.

Unatoč činjenici da je povratno, odnosno retroaktivno djelovanje zakona zabranjeno već navedenom ustavnom odredbom, postoji i mogućnost odstupanja od te zabrane. No takvo odstupanje mora biti iznimno i mora biti opravdano. Ustav RH u članku 90. stavku 5. iznimno dopušta povratno djelovanje zakona, ali ne u cijelosti, već samo pojedinih njegovih odredaba i to isključivo zbog posebno opravdanih razloga.

Stoga je dakle jasna intencija ustavotvorca da se povratnom djelovanju zakona postave maksimalno stroge granice, odnosno da se retroaktivnost dopušta tek iznimno, nikada u cijelosti i to isključivo u najozbiljnijim slučajevima (tome u prilog, primjerice, govori činjenica da takvu iznimku Ustav RH u članku 31. stavku 4. izrijekom predviđa za teška kaznena djela počinjena u vrijeme Domovinskog rata i privatizacije). Nadalje, jednostavnom logikom i primjenom načela *a maiori ad minus* zaključuje se da Ustav RH, ne dopuštajući povratno djelovanje zakona, ne dopušta ni povratno djelovanje drugih propisa, odnosno propisa državnih i drugih tijela s javnim ovlastima.

Svako eventualno odstupanje od zabrane povratnog djelovanja zakona moralo bi biti iznimno te opravdano s gledišta postojanja značajnoga društvenog odnosno širega javnog interesa te poštivanja legitimnih očekivanja zainteresiranih osoba. Stajalište je Ustavnog suda Republike Hrvatske da je takvo odstupanje uvjetovano određenim kriterijima koji su predviđeni u samom Ustavu, odnosno da propisivanje povratnog djelovanja zakona mora biti iznimno i opravdano s gledišta određenog ustavnog načela (vidi odluku Ustavnog suda broj: U-I-4455/2015 od 4. travnja 2017. godine). Isti strogi standardi primjenjuju se i prilikom retroaktivnog tumačenja

propisa. Ustavni sud Republike Hrvatske prihvatio je tumačenje prema kojemu koncept retroaktivnosti razlikuje pravu i prividnu retroaktivnost. Pritom prava retroaktivnost podrazumijeva djelovanje novog propisa na one pravne situacije koje su dovršene, odnosno takav slučaj u kojem određeni propis naknadno mijenja već dovršeno stanje stvari. Riječ je o retroaktivnosti koja je beziznimno zabranjena (vidi odluku Ustavnog suda broj: U-I-3685/2015 od 4. travnja 2017. godine). Ispunjenje gore navedenih pretpostavki, odnosno poštivanje legitimnih očekivanja stranaka i postojanje šireg javnog interesa nužan je uvjet legitimnosti retroaktivne primjene i tumačenja zakona i drugih propisa. Njihovo postojanje mora biti u svakom pojedinačnom slučaju nedvojbeno utvrđeno od strane nadležnog suda, a što proizlazi i iz prakse Suda pravde Europske unije (vidi odluku broj: C-171/18 Safeway Ltd. Od 7. listopada 2019. godine).

Što se tiče nogometa kao sporta, možemo reći da je zabrana donošenja sportskih pravila s retroaktivnim učinkom primjenjiva *mutatis mutandis* na sportski savez, kao što je primjerice svjetska nogometna organizacija (FIFA), jer, prvo, ova je zabrana izraz općeg pravnog načela koje nije ograničeno samo na državnog zakonodavca, a drugo, FIFA kao monopolska federacija ostvaruje autonomiju u donošenju sportskih propisa i pravila te njihova oblikovanja u svijetu nogometa pa se tako ponaša na način koji je usporediv s državom kao zakonodavcem (vidi odluku Arbitražnog suda za sport u Lausannei, Švicarska, broj: CAS 2006/A/1181 od 14. svibnja 2007). U svakom slučaju, s točke gledišta onih koji podliježu propisima – čija je zaštita sama svrha zabrana izdavanja pravila s retroaktivnim učinkom – malo je važno hoće li odredbu donijeti monopolski savez ili državni zakonodavac, već je mjerodavno i bitno da se takva pravila s retroaktivnim učinkom u sportu ne donose.

U svojoj prošlosti FIFA je kao svjetska nogometna organizacija donijela čitav niz pravilnika i propisa za nogometaše i klubove, a ta pravila ni za kojeg njihova adresata nikada nisu imala retroaktivno (povratno) djelovanje. Zbog toga smo mišljenja da nacionalni sportski savezi u Republici Hrvatskoj ne bi trebali u svoje opće akte implementirati ovu odredbu novog Zakona o sportu koja govori o usklađivanju postojećih ugovora s odredbama novog Zakona o sportu, a sve pod pretpostavkom raskida postojećeg ugovornog odnosa, s obzirom na to da je već pravnom laiku na prvo čitanje ove odredbe apsolutno jasno da je riječ o retroaktivnoj odredbi koja jednostrano nameće promjenu ranije stečenih i dogovorenih prava te obveza ugovornih stranaka.

3. Pretjerano visok novčani iznos pri sklapanju stipendijskog ugovora

Novi Zakon o sportu člankom 10. stavkom 3. propisao je sljedeće: „Nacionalni sportski savez može općim aktom urediti da je profesionalni sportaš i onaj sportaš koji zaključi stipendijski ugovor u neto iznosu većem od 10.000,00 eura godišnje“, dok je člankom 12. stavkom 2. tog istog zakona propisano sljedeće: „Sportaš amater i sportski klub mogu zaključiti stipendijski ugovor koji može trajati najduže do navršene 24 godine starosti sportaša u neto iznosu do 24.000,00 eura godišnje.“

U odnosu na gore navedeno, a sve u vezi sa stipendijskim ugovorima između sportaša i sportskog kluba, novi Zakon o sportu odredio je da će se svaki sportaš koji u stipendijskom ugovoru bude imao godišnju stipendiju manju od 10.000,00 eura smatrati sportašem amaterom, a što bi značilo da u svakom trenutku za vrijeme trajanja prijelaznog roka takav sportaš može promijeniti sportski klub bez plaćanja ikakve odštete (novčane naknade) svom dosadašnjem matičnom

sportskom klubu. To u praksi znači da, sukladno stipendijskom ugovoru, nijedan sportski klub u Republici Hrvatskoj ne može ugovorno zadržati igrača ako mu do 31. prosinca 2023. godine ne ponudi sklapanje stipendijskog ugovora u neto iznosu većem od 10.000,00 eura godišnje iako s tim sportašem već ima postojeći stipendijski ugovor koji je dogovoren za vrijeme kada novi Zakon o sportu uopće nije ni bio na snazi.

No imaju li svi sportski klubovi u Republici Hrvatskoj znatna novčana sredstva da ponude svojim sportašima s kojima žele zaključiti stipendijske ugovore sklapanje tih ugovora u ovako velikom godišnjem iznosu od 10.000,00 eura i više? Naravno da nemaju, pa shodno tome autor smatra da je zakonodavac novim Zakonom o sportu kao minimalni iznos ove novčane naknade kod stipendijskih ugovora odredio zapravo pretjerano visok iznos koji je u praksi u „malim“ klubovima nemoguće izvršiti s obzirom na to da većina sportskih klubova u Republici Hrvatskoj ne može plaćati sportaše takvim velikim godišnjim novčanim iznosima kako bi ih zadržali kao profesionalce.

Stoga je za spas i opstanak „malih“ sportskih klubova u Republici Hrvatskoj (posebno klubova u ekipnim sportovima) jedino pravično i ispravno rješenje da zakonodavac što prije izmijeni taj minimalni neto novčani iznos iz članka 10. stavka 3. Zakona o sportu, i to tako da se umjesto iznosa „do 10.000,00 eura“ navede iznos „do 3.000,00 eura“. Takva izmjena odredbe pomoći će „malim“ sportskim klubovima da zadrže svoje sportaše ugovorno vezanim za sebe kao tzv. profesionalne sportaše, a što neće rezultirati time da im taj sportaš za vrijeme trajanja svakog prijelaznog roka nesmetano, bez plaćanja ikakve odštete, otiđe u drugi (bogatiji) sportski klub.

4. Zaključak

Članak 122. stavak 1. Zakona o sportu krši ranija stečena dogovorena prava stranaka (sportaša i sportskog kluba), koja su dogovorena prilikom zaključivanja njihova ugovora sukladno općim aktima nacionalnih sportskih saveza koji su bili na snazi u trenutku sklapanja ugovora. Točnije, zakonodavac je tom odredbom intervenirao u interne pravne odnose koji su nastali prije nego što je novi Zakon o sportu stupio na snagu.

Ta je odredba protivna članku 90. stavku 4. Ustava RH i stoga podložna ocjenjivanju ustavnosti od strane Ustavnog suda RH sukladno Ustavnom zakonu

o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (Narodne novine br. 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst).

Mišljenja smo da će ubrzo pred Ustavnim sudom RH biti pokrenut postupak za ocjenu ustavnosti te odredbe Zakona o sportu jer razlozi za pokretanje takvog postupka otvaraju složeno pravno pitanje koje zahtijeva detaljno ispitivanje te odredbe u svjetlu temeljnih ustavnih vrednota i zaštićenih ustavnih dobara. Osim toga, učinci te osporene odredbe mogli bi imati utjecaja na prilike u sportu (posebice ugovorne odnose u sportu), a što je dostatan razlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom RH. Apeliramo ovim putem na Ustavni sud RH da se slijedom takvog eventualnog prijedloga fizičke ili pravne osobe (kao podnositelja), sukladno članku 45. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, obvezno privremeno obustavi izvršenje svih pojedinačnih akata i radnji koje se poduzimaju na temelju osporene zakonske odredbe i to baš do donošenja konačne odluke Ustavnog suda RH o suglasnosti s Ustavom članka 122. stavka 1. Zakona o sportu. Pritom bi to trebalo učiniti što prije kako predmetna odredba ne bi napravila štetu velikom broju sportskih klubova koji mogu ostati bez svojih sportaša od 1. siječnja 2024. godine pa nadalje.

Zbog svega toga mišljenja smo da članak 122. stavak 1. novog Zakona o sportu nema nikakvo suvislo opravdanje, cilj ili svrhu zbog kojih je donesen osim da u praksi omogućava „velikim“ sportskim klubovima da na vrlo jednostavan način dođu do najboljih sportaša koji se nalaze u „malim“ sportskim klubovima. Autor je stoga mišljenja da bi Ustavni sud RH trebao tu odredbu ukinuti (jer ona proizvodi nedopušteni povratni učinak), osim ako je zakonodavac prije toga ne izmijeni i ne normira na drukčiji način, bez retroaktivne primjene.

Stipendijske ugovore s godišnjim neto iznosom od 10.000,00 eura neće moći ponuditi, a ni plaćati „mali“ klubovi, koji zapravo čine većinu ekipnog hrvatskog klupskog sporta. Zbog toga predlažemo da zakonodavac u hitnom postupku izmijeni članak 10. stavak 3. novog Zakona o sportu, i to baš na način da se kao novi iznos navede „3.000,00 eura“ umjesto dosadašnjeg iznosa od „10.000,00 eura“, zato da u praksi neki domaći ili strani pojedinci ne bi mogli odvesti sportaša iz njegova matičnog kluba u drugi, bogatiji klub bez plaćanja ikakve naknade, s obzirom na to da će se sportaš smatrati amaterom zbog takvog normiranja u novom Zakonu o sportu.

Odvjetnički troškovi

1) Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (dalje: VTS) odbio je kao neosnovanu tužiteljevu žalbu i potvrdio presudu Trgovačkog suda u Zagrebu u točki 1. izreke i u dijelu točke 2. izreke kojim je tužitelju naloženo plaćanje parničnog troška tuženiku u iznosu od 6.855,13 EUR / 51.650,00 kn, dok je preostali dio tuženikova zahtjeva za naknadu troška parničnog postupka od 2.156,73 EUR / 16.249,86 kn odbio kao neosnovan.

Naime, prvostupanjskom presudom u točki 2. izreke sud je naložio tužitelju da tuženiku naknadi parnični trošak u iznosu od 9.011,86 EUR / 67.899,86 kn s pripadajućim zateznim kamata, a točkom 3. izreke odbio tuženikov zahtjev za parničnim troškom u iznosu od 1.617,55 EUR / 12.187,43 kn. Nezadovoljan takvom odlukom, tužitelj je podnio žalbu VTS-u te isticao pogrešnu primjenu materijalnog prava prilikom odlučivanja o troškovima postupka i to na način da je prvostupanjski sud primijenio Tarifu/22 i time tuženiku pogrešno priznao pravo na trošak s obzirom na to da ta Tarifa tada još uvijek nije stupila na snagu.

Žalbene razloge tužitelja prihvatio je i VTS, ponajprije ističući odredbu čl. 90. st. 4. Ustava Republike Hrvatske sukladno kojoj je propisano da zakoni ne mogu imati retroaktivno, odnosno povratno djelovanje. Sljedećim stavkom Ustava propisana je mogućnost iznimke, dakle da samo iz posebno opravdanih razloga pojedine odredbe zakona mogu imati povratno djelovanje, no u konkretnom slučaju bitno je naglasiti da Tarifa/22

nije zakon te da kao takva ne može imati povratno djelovanje. Slijedom navedenog, VTS zaključuje kako je za parnične radnje sve do 1. studenoga 2022. godine tuženiku trebalo priznati trošak prema vrijednosti boda od 10,00 kn po Tarifi, umjesto 15,00 kn kako je to učinio prvostupanjski sud.

Dakle, VTS navodi kako je tuženiku za radnje do 1. studenoga 2022. godine trebalo priznati naknadu troška prema vrijednosti boda od 10,00 kn, a u odnosu na radnje koje je poduzeo nakon 1. studenoga 2022. godine trošak u vrijednosti boda od 15,00 kn. Stoga, VTS je odbio tuženikov zahtjev za naknadu više dosuđenog iznosa koji je proizišao iz pogrešnog izračuna za radnje poduzete prije 1. studenoga 2022. godine, s obzirom na to da Tarifa nema povratno djelovanje.

Sukladno svemu navedenom, VTS je potvrdio prvostupanjsku presudu u dijelu kojim je tužitelju naloženo da naknadi trošak parničnog postupka u iznosu od 6.855,13 EUR / 51.650,00 kn (dakle, za radnje do 1. studenoga prema vrijednosti boda od 10,00 kn, a za radnje nakon 1. studenoga prema vrijednosti boda od 15,00 kn), dok je preinačio i odbio preostali dio tuženikova zahtjeva za više dosuđeni iznos.

2) U predmetu Rev 771/2021 tužiteljica je podnijela reviziju protiv toč. 2. izreke presude Županijskog suda u Zagrebu, a kojom je djelomično preinačena toč. 2. izreke presude Općinskog suda u Rijeci.

Naime, pobijanim dijelom drugostupanjske presude preinačena je prvostupanjska presuda u dijelu pod toč. 2.

.....
 Pripremila:
Sanja Mišević,
 odvjetnica u
 Osijeku

izreke kojim je prihvaćen zahtjev tužiteljice za nadoknadu troškova postupka preko iznosa od 5.165,62 kn do 7.509,37 kn sa zakonskim zateznim kamatama i odbijen je njezin zahtjev za nadoknadu troškova postupka u iznosu od 2.343,75 kn sa zakonskim zateznim kamatama. Slijedom toga, tužiteljica je sukladno čl. 382. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) podnijela reviziju, unatoč činjenici da joj je revizijski sud dopustio podnošenje revizije samo zbog jednog od moguća dva postavljena pravna pitanja. Revizijski je sud u konkretnom slučaju odlučivao o sljedećem pravnom pitanju:

„Može li se pripremno ročište smatrati ročištem na kojemu se raspravlja o glavnoj stvari ako je tužitelj na njemu izložio tužbu, a tuženik odgovor na tužbu? Smatra li se izlaganje tužbe i predlaganje dokaza kojima se dokazuju izložene činjenice, raspravom o glavnoj stvari?“

Vrhovni sud Republike Hrvatske (dalje: VSRH) reviziju tužiteljice ocijenio je kao djelomično osnovanu, a predmetom preostalog dijela spora smatra se zahtjev tužiteljice za naknadu troškova postupka u iznosu od 2.343,75 kn.

Drugostupanjski je sud u svojoj presudi zauzeo pravno shvaćanje da je „neosnovano priznat puni iznos nagrade od 75 bodova (Tbr. 9. toč. 1. u vezi Tbr. 7. toč. 1. Tarife) za zastupanje na ročištu glavne rasprave od 16. svibnja 2019., već je pravilno trebalo priznati 50 % nagrade na temelju Tbr. 9. toč. 2. u vezi Tbr. 7. toč. 1. Tarife, budući da iz zapisnika o održanom ročištu proizlazi da se na tom ročištu raspravljalo samo o procesnim pitanjima, a nije isticano ništa novoga u odnosu na predmet spora niti su se izvodili dokazi, pa je neosnovano priznato

daljnjih 37,50 bodova ili 375,00 kn (Tbr. 50. Tarife) što uz uvećanje pripadajućeg poreza na dodanu vrijednost od 25 % (93,75) iznosi 468,75 kn.“

Određbe Tbr. 9. toč. 1. i 2. Tarife glase: „Za svako ročište na kojem se raspravljalo o glavnoj stvari ili su se izvodili dokazi, odvjetniku pripada nagrada iz Tbr. 7. toč. 1., 3., 6. i 7.“

Za sva ostala ročišta na kojima se raspravljalo samo o procesnim pitanjima, ili se prije raspravljanja o glavnoj stvari postupak završio povlačenjem tužbe ili prigovora, presudom na osnovi priznanja ili na osnovi izostanka – 50 % nagrade iz Tbr. 7. toč. 1., 3., 6. i 7.“

Sukladno navedenom, revizijski sud smatra da za primjenu odredbe Tbr. 9. toč. 1. nije odlučno je li isticano nešto novo u odnosu na predmet spora, kako to tvrdi drugostupanjski sud, već je odlučno je li se na tom ročištu raspravljalo o glavnoj stvari (ili su se izvodili dokazi). U predmetnom slučaju radilo se o prvom pripremnom ročištu, koje sukladno odredbi čl. 287. st. 1. ZPP-a („Pripremno ročište počinje izlaganjem tužbe, a nakon toga tuženik iznosi svoj odgovor na tužbu.“) počinje izlaganjem tužbe, pa tuženik izlaže odgovor na tužbu, stoga se na tom ročištu raspravljalo o glavnoj stvari.

Dakle, prvo pripremno ročište na kojem je tužitelj izložio tužbu, a tuženik odgovor na tužbu, ima se smatrati ročištem na kojem se raspravljalo o glavnoj stvari, a za koje nije odlučno jesu li na tom ročištu izvođeni dokazi.

Revizijski sud zaključuje da tužiteljici za navedeno ročište (primjenom Tbr. 9. toč. 1. u vezi s Tbr. 42.) treba pripasti naknada troška u zatraženom iznosu od 937,50 kn, a ne 468,75 kn kako to navodi drugostupanjski sud.

Crtice iz sudske prakse

Na temelju razmjene iskustava sudske prakse s kolegama koji zastupaju oštećene, izdvajam sljedeće crtice iz sudske prakse.

PARNIČNI TROŠAK

Primjena Tarife

Postoje prijepori u vezi s primjenom odvjjetničke Tarife koja je stupila na snagu 5. studenoga 2022. (NN br. 126/22), kojom je vrijednost boda promijenjena tako da iznosi 15 kuna, odnosno 2 eura. Nakon posljednje promjene od 25. studenoga 2023. kolege su primijetili da na Visokom trgovačkom sudu egzistira praksa prema kojoj se trošak ne dosuđuje po novoj Tarifi za radnje koje su poduzete prije stupanja na snagu izmjena o povišenju. Tako presudom Pž-2450/23 Visoki trgovački sud navodi: „...**sukladno odredbi čl. 90. st. 4. Ustava RH zakoni ne mogu imati povratno djelovanje. Iz posebno opravdanih razloga samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno djelovanje (čl. 90. st. 5. Ustava). Budući da Tarifa/22 nije zakon, ne može imati povratno djelovanje, stoga je za parnične radnje do 1. studenoga 2022. tuženiku valjalo priznati trošak prema Tarifi i prema vrijednosti boda od 10 kn, a ne 15 kn kako je to pogrešno priznao prvostupanjski sud.**”

Za razliku od tog suda, postoji niz presuda županijskih sudova prema kojima se odredba iz čl. 48. st. 3. Tarife određuje tako da se, kad sud ili drugo tijelo odluči o naknadi troškova zastupanja na teret protivne strane, primjenjuje Tarifa i vrijednost boda koja je na snazi u vrijeme donošenja odluke o trošku postupka.

Tako Županijski sud u Zadru u odluci Gž-501/23 od 25. srpnja 2023. navodi: „**Prema stavu ovog suda neosnovani su žalbeni navodi tuženika R. A. d.d. u dijelu u kojem navodi da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio odredbe Tarife i dosudio trošak postupka tužiteljici D. K. na način da je obračunao poduzete radnje prema vrijednosti boda od 1,99 € / 15 kn. Naime, odredbom čl. 48. st. 3. Tarife je propisano da kada sud ili drugo tijelo odluči o nagradi troškova zastupanja na teret protivne strane, primjenjuje Tarifu i vrijednost boda koja je na snazi u vrijeme donošenja odluke o trošku postupka.**” Isti stav iskazao je Županijski sud u Karlovcu, Stalna služba u Gospiću Gž R-76/2023, Županijski sud u Splitu Gž R-166/2023, Županijski sud u Puli Gž-791/2023.

Obračun troška

Obračun parničnog troška dugotrajan je i kroničan problem hrvatskog pravosuđa i najviše pogađa stranke koje uspiju u parnici, ali taj uspjeh ne prati i rješenje o parničnom trošku. Često se događa da se uspjeh tužitelja najprije odmjeri postotkom njegova uspjeha u parnici pa se zatim tako umanjen iznos još i prebije s omjerom tuženikova uspjeha u parnici, pri čemu se zanemaruje je li tuženik postigao „kvalitativan” uspjeh u sporu. Također se mogu vidjeti različita rješenja prilikom određivanja parničnog troška pa je prisutna i metoda odmjeravanja troška kroz uspjeh u različitim fazama postupka.

Vrhovni sud RH u odluci Rev-551/22 donosi jasan stav: „**Kada je konačno**

.....
 Pripremio:
Bruno Spiz,
 odvjetnik u
 Zagrebu

postavljeni tužbeni zahtjev tužiteljice prihvaćen u cijelosti, onda je tužiteljica uspjela u parnici. Odnosno, u toj situaciji tuženik je u cijelosti izgubio parnicu pa je sukladno odredbi čl. 154. st. 1. ZPP dužan tužiteljici naknaditi sve potrebne troškove izazvane vođenjem parnice. U situaciji kada je u cijelosti prihvaćen konačno postavljeni tužbeni zahtjev, okolnost da bi sud našao da je određeni prigovor tuženika (dijelom ili u cijelosti) osnovan, nema značaj djelomičnog uspjeha tuženika u parnici u smislu odredbe čl. 154. st. 2. ZPP.”

Vrhovni sud RH ovako rješava pitanje troškova vještačenja u odluci o parničnom trošku – Rev-204/2023: „... kod djelomičnog uspjeha u parnici, kada je tuženik osporavao osnovu zahtjeva (kod naknade štete svoju odgovornost) trošak vještačenja koji je predumio tužitelj priznaje se tužitelju u cijelosti obzirom da je bio potreban bez obzira na uspjeh u parnici. Navedeno pravno shvaćanje zauzeto je primjerice i u odluci ovoga suda Rev-994/2021. Stoga pravilno tužiteljica potražuje razliku troška parničnog postupka u odnosu na trošak medicinskog vještačenja jer joj isti pripada u cijelosti...”

Problem parničnog troška ogleda se u situaciji kada stranka koja izbjegava svoju obvezu, bude tužena i odulji parnicu na preko deset godina prije nego što ju napokon izgubi, a onda naposljetku bude nagrađena parničnim troškom. Nije rijetko da tuženik nakon deset ili petnaest godina parnice u kojoj je od početka konzekventno osporavao osnovu i visinu, „zasluži” parnični trošak kao da je tu parnicu dobio i to samo zato što tužitelj nije uspio s kompletnim tužbenim zahtjevom. Tako npr. Općinski sud u Pazinu, Stalna služba u Bujama u presudi P-915/2022 utvrđuje da je tužitelj uspio s 20 % tužbenog zahtjeva, ali dosuđuje tuženiku koji je osporavao i osnovanost

i visinu, trošak od 14.056 € iako tuženik uopće nije uspio u sporu.

Zbog toga ističem dopis Odjela za praćenje europskih propisa i sudske prakse Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava Vrhovnog suda RH broj Su IV 62/2021 od 23. studenoga 2021. koji je bio odaslan svim predsjednicima građanskih odjela općinskih, trgovačkih i županijskih sudova, a u tom dopisu Vrhovni sud slijedom odluke ESLJP-a upozorava na razliku „kvantitativnog” i „kvalitativnog” uspjeha u sporu:

„Odlučujući o zahtjevu tužitelja kao podnositelja zahtjeva ESLJP je najprije naveo da prima na znanje obranu države u dijelu u kojem se tvrdilo da je riječ o predmetu koji se razlikuje od predmeta Klauz i predmeta Cindrić i Bešlić po tome što je tuženik u predmetnom postupku privatna osoba, a ne država.

Međutim, ESLJP smatra da se jamstva pristupa sudu primjenjuju s jednakom snagom na privatne spоровe kao i na one koji uključuju državu. To zato što u obje vrste postupka stranka može biti prisiljena snositi nerazmjerno velik financijski teret u obliku troškova postupka što u konačnici može rezultirati povredom prava te stranke na pristup sudu. Istodobno, ESLJP smatra da činjenica da je tuženik u ovom predmetu bio privatna stranka predstavlja samo element u ocjeni proporcionalnosti ograničenja prava podnositelja zahtjeva na pristup sudu.

ESLJP je nadalje primijetio da je tuženik tijekom cijelog postupka osporavao osnovanost podnositeljevog zahtjeva, nastojeći dokazati da ga nikada nije fizički napao niti mu nanio nikakvu štetu, a samo opreza radi tuženik je također prigovorio visini odštetnog zahtjeva. ESLJP smatra da Vrhovni sud RH u ovom predmetu nije dovoljno uzeo u obzir tu činjenicu. Umjesto toga i suprotno svojoj ranijoj praksi u

odštetnim predmetima u kojima se osporavala osnovanost zahtjeva (primjerice Rev-1083/2009 od 15. 10. 2009., Rev-495/2010 od 9. 11. 2010.) mehanički je zaključio da je podnositelj zahtjeva tijekom početnog dijela postupka u kojem se odvijala većina procesnih radnji „kvantitativno” uspio sa samo nekih 25 % traženog iznosa. Pri tome je zanemario činjenicu da je podnositelj zahtjeva „kvalitativno” uspio s osnovom svog zahtjeva odnosno uspješno je dokazao činjenice da je tuženik štetnik kao i da je navedena šteta stvarno nastala.

ESLJP smatra da je postupak u podnositeljevom predmetu rezultirao apsurdnim ishodom – podnositelju zahtjeva koji je dokazao da ga je tuženik fizički napao uslijed čega je pretrpio štetu, naloženo je platiti tuženiku troškove postupka u iznosu dvostruko većem od iznosa naknade štete koja mu je dosuđena kao rezultat fizičkog napada, a da za takvu odluku nisu izneseni dovoljno uvjerljivi razlozi.

Prethodna razmatranja bila su dovoljna da ESLJP zaključi da je u okolnostima ovog predmeta osporeno ograničenje narušilo samu bit prava podnositelja na pristup sudu. Prema tome došlo je do povrede čl. 6. st. 1. Konvencije.”

ZATEZNE KAMATE

Neimovinska šteta

Šarolika je praksa što se tiče datuma od kojega teku zakonske zatezne kamate. Dobro pamtim vrijeme prijašnjeg Zakona o obveznim odnosima kad su se kamate na neimovinsku štetu dosuđivale tek od dana zaključenja glavne rasprave pa se u pravilu događalo da pod silinom inflacije visina neimovinske štete bude srozana na minimalnu satisfakciju. U presudama čitali smo obrazloženje da je šteta dospjela danom

nastanka štete, ali da je to dan kad je šteta pretvorena u novčane iznose odnosno dan zaključenja glavne rasprave. Takav stav o tijeku kamata nije imao nikakvog uporišta u Zakonu o obveznim odnosima, nego je on posljedica sjednice Saveznog suda SFRJ i republičkih vrhovnih sudova u Bugojnu, održane od 27. do 29. svibnja 1987., na kojoj je zbog tadašnje strahovite inflacije odlučeno da će se kamate suditi od dana zaključenja glavne rasprave.

Od te sjednice u Bugojnu nastale su nove države, promijenilo se društveno-političko uređenje, promijenio se Zakon o obveznim odnosima, a osiguravajuća društva postala su privatna, ali su oštećenici i dalje, sve do 1. siječnja 2006. godine trpjeli posljedice zaključaka iz Bugojna zbog tijeka zakonske zatezne kamate tek od dana zaključenja glavne rasprave. Posljedice te sudske prakse bile su silno produljenje sporova, oštećenici su godinama vodili parnice u kojima nije tekla zakonska zatezna kamata, dok je inflacija grizla glavnice, a sud je služio kao servis za izbjegavanje obveze plaćanja naknade štete.

Trebalo je biti sve jasno kada je napokon Zakon o obveznim odnosima koji je stupio na snagu 1. siječnja 2006. propisao (ponovno) da se šteta smatra dospjelom s danom nastanka štete pa se početak tijeka zakonske zatezne kamate pomaknuo na dan štetnog događaja, odnosno od dana podnošenja odštetnog zahtjeva ili s danom završetka liječenja. Ponovno sudska praksa nije jedinstvena, a često se može naći i presuda kojom sud i dalje sudi kamate na neimovinsku štetu tek od zaključenja glavne rasprave premda se štetni događaj dogodio u vrijeme ZOO/05. Takve presude u kojima suci još uvijek sude početak kamate tek od zaključenja glavne rasprave, rijetkost su i lako se ispravljaju žalbom. Međutim, problem nastaje kad liječenje traje više godina. Nižestupanjski sudovi često smatraju da je zahtjev za zakonsku zateznu kamatu osnovan tek od dana

završetka liječenja, a ne od odštetnog zahtjeva pa ističem sljedeće revizijske odluke. U presudi Rev-2767/2018 navodi se sljedeće: „**navedeno shvaćanje drugostupanjskog suda kojim se poistovjećuje pojam završenog liječenja s nastankom štete protivno je pravnom shvaćanju revizijskog suda izraženom u odlukama br. Rev-550/14, Rev-934/14 prema kojim je pri donošenju odluke o tijeku zateznih kamata na dosuđenu neimovinsku i imovinsku štetu sud dužan cijeliti odredbu čl. 12. st. 4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05, 36/09, 75/09) kojim je propisano da u slučaju neizvršene obveze isplate naknade štete u roku iz st. 1. tog čl. oštećena osoba uz dužni iznos naknade štete ima pravo i na isplatu iznosa kamate i to od dana podnošenja odštetnog zahtjeva.**” Naime, u tom predmetu sporno je bilo teku li kamate od dana odštetnog zahtjeva ili tek od završenog liječenja pet godina nakon toga.

Imovinska šteta

Dugo je nakon stupanja na snagu ZOO-a/05 trajalo razdoblje kada se imovinska nereparirana šteta sudila s kamatom tek od dana zaključenja glavne rasprave, uz obrazloženje da ne postoji račun popravka, zbog čega se šteta smatra dospjelom s danom prvostupanjske presude. Vrhovni sud RH u odluci Rev-934/14 navodi: „**...shvaćanje drugostepenjskog suda u skladu je sa shvaćanjem revizijskog suda prema kojem je pri donošenju odluke o tijeku zateznih kamata na dosuđenu neimovinsku i imovinsku štetu sud dužan cijeliti odredbu čl. 12. st. 4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13) kojim je propisano da u slučaju neizvršenja obveze isplate naknade štete u roku iz st. 1. ovog čl. oštećena osoba uz dužni iznos naknade štete ima pravo i na isplatu**

iznosa kamate i to od dana podnošenja odštetnog zahtjeva”.

Isto u Rev-550/14: „**Naime, odlučujući o tijeku zakonskih zateznih kamata za dosuđenu neimovinsku i imovinsku štetu sud prvog stupnja propustio je cijeliti odredbu čl. 12. st. 4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05) kojom je propisano da u slučaju neizvršenja obveze isplate iz st. 1. tog članka tj. isplate naknade neimovinske štete u roku od 30 dana te imovinske štete u roku od 14 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva, oštećena osoba uz dužni iznos naknade štete ima pravo i na isplatu iznosa kamata i to od dana podnošenja odštetnog zahtjeva.**”

URAČUNAVANJE PRIMANJA OŠTEĆENIKA PO OSNOVI ZAKONA O SOCIJALNOJ SKRBI

Više od trideset godina sudovi su oštećenike s težim invaliditetom upućivali da prije odluke o tužbenom zahtjevu kod centra za socijalnu skrb ostvare svoja prava na osobnu invalidninu ili na tuđu pomoć. U nemalom broju slučajeva centri za socijalnu skrb isplaćivali su, a i danas isplaćuju takvu naknadu oštećenicima, osiromašujući time svoj novčani fond, isplaćujući bez zakonite pravne osnove novac koji bi inače morao isplatiti osiguratelj. Takva tridesetogodišnja praksa, koja potječe iz doba društvenog vlasništva, donijela je značajne uštede fondovima privatnih osiguravajućih društava. Odnedavno je i toj nezakonitoj praksi došao kraj – na 6. sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda RH od 21. studenoga 2022. pod brojem Su-IV-33/22 sud je konačno, nakon trideset godina nezakonite sudske prakse, zauzeo pravno shvaćanje: „**U parnici radi naknade štete zbog povrede prava osobnosti na tjelesno i duševno zdravlje ne može se umanjivati pravičnu novčanu naknadu**

na imovinske štete zbog ostvarenih prava oštećenika po osnovi Zakona o socijalnoj skrbi slijedom čega nema mjesta bilo kakvom uračunavanju u nominalnom iznosu i odbijanju primanja po osnovi socijalne skrbi niti se činjenica ostvarivanja takvih prihoda prilikom odmjeravanja visine štete zbog povrede prava osobnosti treba uzeti u obzir.”

DIVLJAČ NA AUTOCESTI

Golem je broj sudskih presuda, osobito onih trgovačkih sudova, kojima su odbijeni zahtjevi vlasnika oštećenih automobila zbog naleta na divljač na autocesti. Uvriježen je stav sudske prakse da poduzeće koje gospodari i upravlja autocestom odgovara po principu presumirane krivnje, a dokazni postupak uglavnom se sveo na to da je vlasnik autoceste dokazivao kako ograda na autocesti i nekoliko stotina metara poslije sudara nije oštećena, što je sudovima bio dovoljan razlog

da odbiju takve tužbe. Nedavno je i toj praksi došao kraj pa sada i Visoki trgovački sud mijenja svoj stav te se sama činjenica da se divljač našla na cesti smatra vjerojatnim tuženikovim propustom (presuda VTS RH Pž-4252/21): „...proizlazi da nastala šteta nije tužiteljeva krivnja... sama činjenica da se na javnoj cesti kojom upravlja tuženik u vrijeme nezgode i pored postojanja zaštitne ograde i pored obilazaka ophodarskih prvotuženikovih službi dogodila nezgoda zbog naleta na srndaća, po ocjeni ovog suda ukazuje na vjerojatni tuženikov čin ili propust (nepažnju, čl. 1049. ZOO). Prvotuženikov propust se očituje u stanju njegove zaštitne žičane ograde uz cestu koja je na neki točno neutvrđeni način, na ovom ili nekom drugom nepregledanom dijelu javne ceste, zbog njenog oštećenja ili izvedbe, postala propusna za srndaće.”

Complacency

.....
Piše:

Ivana Bendow,
prof.¹
.....

Odgovarajući na pitanje kako to da je Hamas 7. listopada uspio zateći nesprenom navodno najučinkovitiju obavještajnu zajednicu na svijetu, većina političkih analitičara slaže se da je dio objašnjenja u pretjeranom samopouzdanju izraelskih obavještajaca i njihovoj posljedičnoj opuštenosti. *Complacency* – riječ koju analitičari pritom redovito ističu – znači upravo to: pretjerano samopouzdanje koje nužno dovodi do opuštanja, uspavanosti, neopreza. Opasno je biti *complacent*, jer ako sam *complacent*, znači da sam toliko sigurna u sebe da se opuštam, odnosno prestajem se truditi. Metaforički rečeno, počinjem spavati na lovorikama, čime se automatski izlažem mogućnosti neugodnih iznenađenja.

Riječi *complacency* i *complacent* neizostavno ćete čuti u govorima kojima se obilježavaju godišnjice uspješnog poslovanja nekog društva i slave njegova postignuća. Ti prigodni govori uvijek slijede trodijelnu retoričku formulu: 1. Evo što smo sve postigli, 2. Ponosni smo na svoj uspjeh i zahvaljujemo svima koji su mu pridonijeli, ali 3. Ne smijemo se opustiti. *But we mustn't be complacent, we mustn't stop trying.* Svaki govor kojim se slave postignuća neke zajednice završava upravo tim riječima upozorenja. Uspjeh ne znači da se smijemo opustiti jer uvijek ima mjesta za napredak. *There's no room for complacency because there's always room for improvement.* Nema mjesta opuštanju jer uvijek može bolje.

¹ Ivana Bendow profesorica je engleskog jezika i autorica dvaju rječnika u nakladi Školske knjige. Podučava pravnički engleski jezik, prevodi stručne tekstove i sastavlja hrvatsko-engleski pravni rječnik.

Mnogo je životnih situacija u kojima je *complacency* vjerojatan uzrok neugodnog iznenađenja. Primjerice, kada dokazano najbolji učenik ili student zakaže na završnom ispitu, najvjerojatnije objašnjenje i u tom slučaju jest *complacency*. Bio je presiguran u sebe, mislio je da je toliko svladao gradivo da će položiti kao od šale. Pa se onda ispit koji je trebao biti *piece of cake* pretvori u *total flop* tako da se i sam profesor pita što se tu dogodilo. Dogodio se *complacency*, eto što.

Na internetu možete naći članak jednoga kanadskog odvjetničkog društva naslovljen *The SCC versus the 'culture of complacency'*. Riječ je o predmetima *R. v. Jordan* i *R. v. Cody* u kojima je Vrhovni sud Kanade (SCC, the Supreme Court of Canada) razmatrao dugotrajnost kaznenih postupaka i – osim što je presudio u korist žalitelja – upozorio je da je zadovoljstvo sadašnjim stanjem vezanim za trajanje kaznenih postupaka neprihvatljivo. Nazvao je to zadovoljstvo *the culture of complacency*. Taj nas izraz podsjeća da riječ kultura, koja u hrvatskom ima prije svega pozitivne konotacije, u engleskom jeziku često ima negativan prizvuk, odnosno označava neku društveno nepoželjnu pojavu koja je uzela maha (*a culture of mistrust, a culture of impunity, a litigation culture* itd.). U tom je smislu riječ *culture* možda bolje prevesti riječju klima, ozračje (klima nepovjerenja, klima nekažnjavanja, ozračje pretjeranog parničarenja itd.).

Kanađani, čini se, slušaju svoj Vrhovni sud pa su nakon njegove prve odluke, u kojoj se Sud založio za ubrzanje postupaka, preusmjerili sudske resurse i doista ubrzali kaznene postupke. Preusmjeravanje

postojećih resursa bez njihova povećanja dovelo je – kako se moglo i očekivati – do značajnog usporavanja u rješavanju građanskih predmeta. Doslovno, uslijedio je metež (*a turmoil ensued*), stoga su se subjekti u pravosuđu nadali da će se Vrhovni sud u svojoj sljedećoj odluci predomisлити. To se, međutim, nije dogodilo. Ustrajući na strogim rokovima u kaznenim predmetima, kanadski je Vrhovni sud potvrdio koliko drži do prava na suđenje u razumnom roku. Uzgred, u toj se drugoj odluci rješavalo o žalbi stranke koja je

pet godina čekala da započne petodnevna glavna rasprava u predmetu (*waited five years before his five-day trial was scheduled to begin*).

Mi, dakako, nismo *complacent about our English language skills*, stoga i dalje učimo, ponavljamo riječi i kolokacije (sintagme), čitamo kvalitetno sročene tekstove, na internetu gledamo i slušamo dobre govornike. U nastavku je nekoliko naglasaka iz izvještaja o odlukama kanadskoga Vrhovnog suda povodom žalbi na dugotrajnost postupka.

Odgođena pravda je uskraćena pravda *justice delayed is justice denied*

dvostruko daje tko brzo daje *bis dat, qui cito dat; he who gives swiftly gives twice*

počivati na lovorikama *to rest on laurels*

pravosuđe *the justice system*

kazneno pravosuđe *the criminal justice system*

građansko pravosuđe *the civil justice system*

svi subjekti u pravosuđu *all actors in the justice system*

reforma pravosuđa *justice reform*

poziv na reformu kaznenog pravosuđa *a call for reform of the criminal justice system*

kritizirati klimu pretjeranog zadovoljstva postignućima *to criticize the culture of complacency*

sudske referade *the courts' dockets*

„očistiti“ svoju referadu, riješiti svoje predmete *to clear one's docket*

pravo na suđenje u razumnom roku *the right to be tried within a reasonable time*

ubrzati kaznene predmete, brže ih rješavati *to speed up criminal cases, to deal with them more promptly*

kaznene predmete treba ubrzati *criminal cases need to be sped up*

postaviti gornju granicu *to set an upper limit*

preusmjeriti sudske resurse *to divert judicial resources*

preusmjeravanje sudskih resursa na kaznene predmete *a diversion of judicial resources to criminal matters*

dovesti do dugotrajnosti *to lead to a delay*

taktika odugovlačenja *dilatory tactics*

pribjegavati odugovlačenju postupka *to resort to dilatory tactics, to seek to delay proceedings*

pojavi se pitanje / postavi se pitanje *a question arises*

ponovno se postavilo pitanje *the question arose again*

suđenje *a trial*

rasprava, glavna rasprava *a trial*

zakazan je početak glavne rasprave *the trial was scheduled to begin*

upravljati vođenjem rasprave *to manage the conduct of trials, to have control over the conduct of trials*

naglasiti važnost sprječavanja dugotrajnosti *to emphasize the importance of preventing delays*

baviti se dubinskim uzrocima dugotrajnosti, rješavati dubinske uzroke *to address the root causes of delay*

odteretiti kazneno pravosuđe *to ease the burden on the criminal justice system*

Koje riječi i izraze smatramo uvredljivima?

.....
 Piše:
 prof. dr. sc.
Marko Alerić¹

Kao sustav znakova koji omogućuje ljudsko komuniciranje, sporazumijevanje, jezik ima iznimno važnu ulogu. Bez jezika, koji se ostvaruje u govoru i pismu, tj. kao govoreni i kao pisani tekst, ne samo da jedni drugima u sadašnjosti ne bismo mogli prenositi svoje misli, potrebe, namjere i dr. nego ni djelovanja, otkrića, događaje koji su se zbili ne bismo mogli sačuvati i uspješno ih prenositi naraštajima koji dolaze, a koji se služe istim jezikom.

Iako se jezici međusobno više ili manje razlikuju, svi su jezici nastali kao posljedica ljudske jezične sposobnosti. U svim jezicima glasovi se povezuju u riječi, riječi se povezuju u rečenice, a rečenice u tekst. Za razliku od relativno ograničenog broja glasova kojima se riječi oblikuju (u hrvatskom ih je 30), broj je riječi u jezicima daleko veći, ali također relativno ograničen (od nekoliko desetaka do nekoliko stotina tisuća riječi), a broj je rečenica posve neograničen i nepredvidiv. Tako svatko može izgovoriti i/ili napisati rečenicu koju nitko prije njega nije izgovorio i/ili napisao, niti će tu rečenicu izgovoriti i/ili napisati netko poslije njega.

Posve je jasno da bez postojanja jezika koji se sastoji od riječi koje imaju svoj izraz (slijed glasova/slova) i svoj sadržaj (značenje), ne može postojati nijedna ljudska djelatnost, kao i da je utvrđeno značenje riječi važno u svim područjima, a posebno u području prava. Tako se pra-

vo kao „ukupnost zakona i propisa“ oslanja ponajprije na značenja riječi utvrđena u rječniku nekoga jezika (to su osnovna ili denotativna značenja), ali također i na značenja riječi koja proizlaze iz konteksta u kojima su riječi upotrijebljene. Naime, nužno je voditi računa o tome da svaka riječ osim osnovnog može imati i drugo značenje (konotativno značenje ili značenje uvjetovano kontekstom), a koje može biti ne samo drugačije nego i posve suprotno od osnovnog (denotativnog) značenja iste riječi.

U govoru se značenja osim riječima prenose i tzv. vrednotama govorenoga jezika (intonacijom ili visinom tona, intenzitetom ili jačinom izgovora, brzinom govora, stankama u govoru, gestama, mimikom i stvarnim kontekstom). To znači da ćemo pravo značenje onoga što je netko rekao vjerno tumačiti ne samo na temelju značenja pojedinih riječi koje je izgovorio, nego i vodeći računa o vrednotama govorenoga jezika koje su se prilikom govora ostvarile. Npr. rečenica: „On je velik stručnjak.“ može biti izgovorena u skladu s osnovnim (denotativnim) značenjem, tj. značiti da je netko objektivno, prema utvrđenim pokazateljima, velik stručnjak. Ista rečenica, međutim, može biti izgovorena u skladu s drugačijim značenjem, tj. tako da joj je značenje negativno: „On nije velik stručnjak.“, „On je kvazistručnjak.“, „On uopće nije stručnjak.“ i sl.

U pisanom tekstu značenja se osim riječima prenose i načinom pisanja, npr. pisanjem pravopisnih znakova (točkom, upitnikom, usključnikom, zarezom, pisanjem velikih i malih slova i dr.). Ipak, za razliku od govora, prilikom tumačenja

¹ Prof. dr. sc. Marko Alerić diplomirao je na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a zatim magistrirao i doktorirao. Na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu zaposlen je kao profesor.

onoga što je napisano ne možemo se osloniti na vrednote govorenoga jezika. To znači da napisana rečenica: „On je velik stručnjak.“, osim ako se iz konteksta ne može drugačije tumačiti, može biti pravilno protumačena samo u svom osnovnom značenju, tj. da je netko objektivno velik stručnjak.

Nedavno sam bio zamoljen da dam stručno mišljenje u vezi sa značenjem pojedinih riječi, tj. da objasnim njihovo značenje u rečenicama u kojima su se te riječi nalazile. Pritom je bilo naglašeno da su te rečenice bile upotrijebljene u kontekstu koji se odnosio na osobu koja je objektivno „stručna i/ili kompetentna u nekoj struci“. Trebao sam, dakle, dati stručno mišljenje u vezi s tim mogu li se riječi koje se u tim rečenicama javljaju, a koje su se odnosile na osobu koja je objektivno stručna i/ili kompetentna u nekoj struci smatrati neutralnima ili pak uvredljivima.

Da bi se moglo objektivno utvrditi značenje pojedinih riječi, iznimno je važno, kao što je već spomenuto, utvrđivanje konteksta u kojem se neka riječ u rečenici i/ili u tekstu javlja. Upravo je zbog toga bio važan podatak da su se riječi čije sam značenje trebao utvrditi odnosile na osobu koja je „stručna i/ili kompetentna u nekoj struci“, što znači na osobu koja je kvalificirana, osposobljena, koja je stekla i može primjenjivati znanja i vještine u obavljanju određene djelatnosti i/ili aktivnosti, a za što kao dokaz posjeduje odgovarajuću potvrdu (diplomu).

Konkretno pitanje glasilo je: koji su od izraza (*nestručan, kvazistručan, nekompetentan, nesposoban, neodgovoran, aljkav, traljav, neuredan, površan, prigljup, glup*) uvredljivi, ponižavajući i sl. u kontekstu činjenice da je osoba na koju se odnose (za koju su upotrijebljeni) stručnjak u nekom području, tj. da je osoba objektivno stručna i/ili kompetentna za obavljanje neke djelatnosti i/ili aktivnosti? Jasno je da su svi navedeni izrazi uvredljivi, ali neki se od njih (*neodgovoran, aljkav, traljav, neuredan, površan, prigljup, glup*) ne mogu smatrati uvredljivima s obzirom (u odnosu) na nečiju stručnost i/ili kompetentnost. Ako se, dakle, za nekoga napiše da je neodgovoran, neuredan,

površan i sl., to se ne može smatrati uvredom s obzirom na njegovu stručnost i/ili kompetentnost, već s obzirom na način njegova ponašanja i/ili djelovanja, npr. u obavljanju nekog posla i/ili neke aktivnosti.

Ako se, s druge strane, za nekoga napiše da je nestručan, kvazistručan i/ili nekompetentan, a osoba je objektivno stručna i/ili kompetentna, onda te kvalifikacije vrijeđaju osobu na koju se odnose, za nju su *uvredljive* i predstavljaju oblik *uvrede i/ili teškog sramoćenja*. Navedeni su izrazi, naime, netočni i cilj im je osobu na koju se odnose uvrijediti, obezvrijediti za obavljanje posla za koji je objektivno stručna i/ili kompetentna (kvalificirana). Uvredljivo je, dakle, ako se za stručnjaka za jezik, liječnika ili odvjetnika, dakle za osobu koja je objektivno stručna i/ili kompetentna, napiše da je nestručna, kvazistručna i/ili nekompetentna.

Naravno, za rad i/ili aktivnost koji su obavljani nestručno i/ili nekompetentno, može se, a da to ne bude smatrano uvredom s obzirom na stručnost i/ili kompetentnost osobe koja je rad obavila, napisati da je rad obavljen nestručno, kvazistručno i/ili nekompetentno, ali se ne može, a da to ne bude smatrano uvredom, napisati da je osoba koja je rad obavila nestručna, kvazistručna i/ili nekompetentna.

Također, izraz „ne može stručno i/ili kompetentno obaviti neku djelatnost i/ili aktivnost“ ili sličan ne može se smatrati uvredom budući da se njime ne dovodi u pitanje nečija objektivna stručnost i/ili kompetentnost. Činjenica da netko „ne može stručno ili kompetentno obaviti neku djelatnost i/ili aktivnost“ može, naime, biti uvjetovana ne time što osoba nije stručna i/ili kompetentna, nego nekim drugim razlozima, npr. nedostatkom svih potrebnih podataka, nepreciznošću mjernih instrumenata ili sličnim razlozima. Zato nije uvredljivo ako se za liječnika napiše da, zbog sličnosti simptoma, nije mogao, bez daljnjih pretraga, stručno i/ili kompetentno utvrditi o kojoj je bolesti riječ, kao ni za odvjetnika da klijenta nije mogao stručno i/ili kompetentno zastupati ako nije imao sve relevantne podatke o predmetu zastupanja.

Dana 11. listopada 2023. godine pred dopredsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

IRENA BUDEK PAVIČIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVAN BUDISAVLJEVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

ASJA ĆORIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

PETAR FUMIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MATEJA JELAČIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

NIKOLA KLASIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

BARBARA KNEŽEVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVA KOMLJENOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

BORNA KUSTEC

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

**DUNJA KUŠIĆ
MARTINOVIĆ**

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

MARINA MAMIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MATIJA NAGY

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 11. rujna 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAPREŠIĆU.

SOFIA PETKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

JURE RADALJ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

SANJA SVALINA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

BARBARA ŠIMIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVO HUBERTUS ŠIMIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

MILAN ŠUTIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

ANTE VIDOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

TEA VULETIN

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

HRVOJE ŽERJAV

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 2. listopada 2023. godine, sa sjedištem ureda u VARAŽDINU.

▲ Dopredsjednik HOK-a Mario Janković s novim članovima

Dana 22. studenoga 2023. godine pred predsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

MARINA IVANA BAŠIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u ZAGREBU,
 Pisarnica u ZADRU.

**dr. sc. ĐURĐA BOLANČA
 KEKEZ**
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u SPLITU.

JOSIP BOŠKOVIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u ZAGREBU.

LUCIJA CUKALO PAIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u ZAGREBU.

JAN DUPOR
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u ZAGREBU.

KORNELIJA ĐURATOVIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u ZAGREBU.

SANDRA FRIDEL
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u SPLITU.

TOMISLAV GOLOMEJIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u ZAGREBU.

DOMAGOJ GRAHOVAC
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u ZAGREBU.

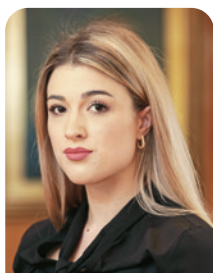
LEA IVANKOVIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u ZAGREBU.

DAVORIN IVANJEK
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u ZAGREBU.

ANAMARIJA JAVOR
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u ZAGREBU.

STEPHANI JELČIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u ZAGREBU.

SILVIJA KALAČIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u SPLITU.

VICKO KISIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 6. studenog 2023.
 godine, sa sjedištem
 ureda u DUBROVNIKU.

MATIJA KOLAK

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

EMIL KOŠETO

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u UMAGU.

JOSIPA LEŠIN

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

SUNČICA LONČAR

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u SESVETAMA.

ANTONIJA MARAS JURLINA

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZADRU.

LOVRO MOHARIĆ

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DOMAGOJ MOKROVIĆ

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

LOLA NINČEVIĆ IVE

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

MATIJA PAVAČIĆ

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

IVAN PAVIČIĆ

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

VALENTINA PLANTIĆ

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVANA PODOLNJAK

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u VARAŽDINU.

DORA PODRUG

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

CELINA RADMAN

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MARIJA SESAR

Odobren opis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

MARKO SMOJVER

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

MARKO SZABO

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ZRINKA ŠOJAT

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

BALDO ŠOLJAN

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MIA TOIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u OPATIJI.

DOMAGOJ TOMIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MATEO VLAČIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVONA VLAHOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ZRINKA VRTARIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DŽEVAD ZAHIROVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

▲ Predsjednik HOK-a Robert Travaš s novim članovima

MARIJAN ŽIVKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 6. studenog 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

Sudjelovanje u upravnom sporu – Priručnik za javnopravna tijela
dr. sc. Alen Rajko, doc.

Saznajte koje su preporuke za izbjegavanje najčešćih pogrešaka javnopravnih tijela već tijekom vođenja upravnog postupka jer se njihovim otklanjanjem omogućuje ostvarivanje prava stranaka i izbjegavanje određivanja neosnovanih obveza strankama već u upravnom postupku, bez potrebe za pokretanjem upravnog spora.

Cijena s PDV-om: 20,91 €

Komentar Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti sa sudskom praksom o slobodi izražavanja

mr. sc. Iris Gović Penić

Osim komentara sadržaja pojedinih članaka Zakona, pregledajte i praksu Europskog suda za ljudska prava u kojoj se taj Sud izjašnjava o slobodi izražavanja te pregledajte odluke domaćih sudova u kojima se odlučivalo o pravnom položaju osoba koje prijavljuju nepravilnosti.

Cijena s PDV-om: 48,77 €

Bračna stečevina i primjena načela zaštite povjerenja u zemljišne knjige

Sandra Artuković Kunšt, univ. spec. iur.

Je li ništetno raspolaganje bračnom stečevinom koje je poduzeo jedan bračni drug bez suglasnosti drugog bračnog druga u korist treće osobe? Zbog shvaćanja da je ništetno, primjena načela povjerenja u zemljišne knjige kao jamstvo pravne sigurnosti u prometu zemljišnoknjižnih prava u praksi hrvatskih sudova bila je potisnuta. Informirajte se kada, kako i zašto dolazi do odstupanja od tog pravnog stava.

Cijena s PDV-om: 34,65 €

Ugovori u turizmu i ugostiteljstvu

dr. sc. Danko Špoljarić

Prava i obveze pružatelja usluga, turističkih agencija i korisnika usluga moraju biti jasne i nedvosmislene, a pri tome valja posebno voditi brigu o potrošačima kao najugroženijoj skupini na tom tržištu. Kroz pregled ugovora i pravnih izvora, knjiga daje sveobuhvatan uvid u uređenje najvažnijih instituta ovog pravnog područja.

Cijena s PDV-om: 36,75 €

Pravo oglašavanja – Pravno uređenje oglašavanja, reklamiranja i promidžbe u suvremenom marketingu i tržišnom komuniciranju

dr. sc. Dragan Zlatović

Posebna pažnja posvećena je općim pitanjima prava oglašavanja, kao i posebnim rješenjima vezanim za oglašavanje određenih proizvoda i usluga. Pravni aspekti oglašavanja obrađeni su preglednim prikazom međunarodnih, europskih i nacionalnih pravnih izvora, ponajprije prikazom složenoga raznorodnog zakonodavstva koje uređuje problematiku oglašavanja u pravu Republike Hrvatske te prikazom referentne pravne i poslovne prakse.

Cijena s PDV-om: 52,50 €

Ivan Lovrić

(1942. – 2023.)

Poštovana obitelji, kolegice i kolege, opraštamo se od našega dragog i uvaženog kolege i prijatelja Ivana, s kojim smo još nedavno bili zajedno na našem tradicionalnom ljetnom druženju u lipnju. Nismo, nažalost, bili svjesni da je to, za većinu nas, posljednji susret s njim.

Kolega Ivan Lovrić rodio se 18. studenoga 1942. godine u Vojnu, općina Mostar. Pučku školu polazio je u Rašanima, a gimnaziju (ondašnja prva četiri razreda) u Potocima te u Mostaru (četiri viša razreda). Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu upisao je 1962. godine kao redoviti student i diplomirao je u lipnju 1966. godine.

Svakako je važno naglasiti da je cijelo svoje obrazovanje financirao sam, radeći u najteže fizičke poslove s kolegama učenicima i studentima, budući da je 1945. godine ostao bez oca, a u dobi od 11 godina i bez majke. Pritom se nije prestajao družiti, igrao je i nogomet u mostarskom Veležu sve do odlaska na studij u Zagreb.

Nakon svršetka studija zaposlio se na nekoliko mjeseci u Mostaru, a onda u Tvornici trikotaže „Neda“ u Senju u svojstvu pravnog referenta, gdje je radio do veljače 1969. godine. U tom razdoblju obavio je volontersku sudačku pripravničku praksu te u prosincu 1968. godine položio pravosudni ispit.

Od veljače 1969. do kraja ožujka 1978. radio je u Croatia osiguranju, Filijala u Rijeci, isključivo na pravnim poslovima, zastupajući pravne interese svog poslodavca u sudskim sporovima, pretežno radi naknade štete, pri čemu je od zvanja pravnog referenta napredovao do šefa pravnog odjela.

Od 1. travnja 1978. radi kao sudac tadašnjega Osnovnog suda udruženog rada u Rijeci, do 1981., kada se upisuje u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore i bavi se odvjetništvom sve do umirovljenja 31. prosinca 2005. godine.

U ovom tužnom trenutku želim s vama podijeliti neke uspomene na moga dragog prijatelja s kojim me veže dugogodišnje poznanstvo i prijateljstvo.

Davne 1973. godine, kao student Pravnog fakulteta, tijekom pauze između zimskog i ljetnog semestra, odlazio sam na tadašnji Okružni, danas Županijski sud u Rijeci, na građanske rasprave koje je taj sud vodio, u to vrijeme, u prvom stupnju. Naravno, sudnice su bile, kao i danas, relativno male prostorije, tako da sam sjedio pokraj stranaka i njihovih punomoćnika. Na jednoj raspravi kraj mene je sjeo mladi punomoćnik tuženika Croatia osiguranja, pružio mi ruku i uz srdačan osmijeh rekao dvije riječi: „Ive Lovrić“. Tako smo se upoznali.

Svi se vrlo dobro sjećamo svojih početaka na sudu, kada su nam materijalnopravne i postupovne odredbe bile nešto što smo tek trebali u praksi upoznati da bismo ih mogli razumjeti.

Kao studentu treće godine Pravnog fakulteta puno mi je toga što sam tada vidio na sudu bilo teško razumjeti. Slušajući izlaganje kolege Ivana Lovrića, sve je odjednom bilo jasno i logično. Njegova očitovanja na protivnikove navode bila su precizna, konkretna i stručno obrazložena. Nisam tada ni slutio da će mi on jednog dana biti šef u pravnom odjelu u Croatia osiguranju, od kojeg sam vrlo mnogo naučio. Svoje znanje nesebično je prenosio na nas mlađe kolege u odjelu, a naši su odnosi od profesionalno kolegijalnih vrlo brzo postali prijateljski.

Naravno, naše se prijateljstvo nastavilo i nakon njegova odlaska iz Croatia osiguranja na tadašnji Osnovni sud udruženog rada u Rijeci, gdje je kao sudac sudio u postupcima radi naknade štete između poslodavaca i radnika ozlijeđenih na radu. Odluke, zapravo presude koje je donosio, u pravilu su bile potvrđene od strane drugostupanjskog suda, što dovoljno govori o njegovu radu.

Ipak, sve njegove stručne i ljudske kvalitete došle su do punog izražaja u trenutku kada se počeo baviti odvjetništvom. Prema sucima, kolegama, strankama uvijek se odnosio korektno, s poštovanjem i uvažavanjem.

Kada sam se ja upisao u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore, što je bez obzira na moje dotadašnje profesionalno iskustvo, bio svojevrsni početak novog, u određenom smislu, drukčijeg rada, nesebično mi je pomogao savjetima i ustupanjem određenih predmeta. Svi znamo kako je to značajno i vrijedno na početku odvjetničke karijere.

Nakon umirovljenja nije se povukao iz struke. I dalje je dolazio na predavanja koja su se održavala u našem Zboru, na naše godišnje skupštine, druženja i izlete.

Bio je tu, bio je s nama i ostat će s nama. Bio je velik čovjek, a veliki ljudi nikada ne odlaze. Oni ostaju u našim srcima i mislima i uvijek su tu kada ih se sjetimo.

Neka Ti je laka zemlja, Ivane, zbogom dragi prijatelju!

*(govor Domagoja Čajkovskog, odvjetnika u Rijeci,
na komemoraciji Ivanu Lovriću)*

Boris Baica

(1931. – 2021.)

Što kazati ovom prilikom? Preminuo je Boris Baica, odvjetnik u mirovini, te su njegovi sinovi, Branko i Frano, izrazili želju da prigodni govor na sprovodu održi netko od odvjetnika iz Odvjetničkog zbora Šibenik.

Eto, po njihovu izboru mene je dopala ta uloga.

Kada dobiješ ovakav zadatak – da održiš oproštajni govor na sprovodu – priprema za govor nagonski se svodi na solilokvij (razgovor sa samim sobom). Tražiš prigodne riječi i razne stilske figure sa svrhom da na razumljiv način izraziš ono bitno, što čini sliku pokojnika, njegov život i rad, a da sve to ne bude kićena frazeologija.

Odlučio sam održati spontani govor, dakle, bez čitanja.

U ovaj tren dobio sam inicijalnu inspiraciju – motivira me križ koji stoji ispred mene.

Zašto križ?

Htjeli mi ili ne, neovisno o osobnom svjetonazoru, bez ikakve dileme moramo prihvatiti činjenicu da križ simbolizira transcendenciju. Za vjernike to je apsolutna istina – križ je simbol duhovnosti, nečeg nedokučivog s druge strane razuma, izvor nade i smisla i vrhunske moći koja pobjeđuje smrt.

Pristalica sam transcendencije, vjerujem u nju i na tragu takvog mog svjetonazora nastojat ću usmjeriti i ovaj oproštajni govor. Smrt jest kraj čovjekova ovozemaljskog puta, ali transcendencija upućuje na nešto drugo. Ako svijet promatramo kroz prizmu transcendencije, smrt je istovremeno i zagonetni početak, smrt nije totalni kraj, isključivo praznina i ništavilo, ima nešto zanimljivo i nakon smrti.

Uz nešto mašte možemo prihvatiti i transcendentalnu varijantu da je i pokojni Boris na neki način prisutan ovom prilikom – da je među nama.

Red je da se prilikom oproštaja od našeg Borisa osvrnem i na njegov život, da se spomene ono što ga je karakteriziralo kao čovjeka i odvjetnika.

Kolega Boris rođen je 4. studenoga 1931. godine u Šibeniku, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirao je na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1957. godine. Pripravnički staž odradio je u Općinskom sudu u Šibeniku i kod odvjetnika Koste Dobrote u Skradinu. U imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore upisan je 1. srpnja 1960. godine, sa sjedištem ureda u Šibeniku. U mirovini je od 1. siječnja 1997. godine.

Iza pokojnog Borisa stoji jedna interesantna i imponantna karijera koja na upečatljiv način upućuje na to da se radi o čovjeku širokih interesa. Pokojni Boris Baica nije bio zarobljenik svoje profesije. Sredina i kolege doživljavali su ga kao odličnog odvjetnika, poglavito kao branitelja u kaznenopravnim postupcima, ali bio je on i više od toga.

U mladosti Boris je bio i sportaš, košarkaš i nogometaš. Jedan od osnivača i igrača Košarkaškog kluba Šibenik. Bio je i prvotimac Nogometnog kluba Šibenik sa 17 godina. S odlaskom na studij u Zagreb prelazi u Nogometni klub Lokomotiva. Zbog studentskih obveza prestaje igrati nogomet 1955. godine.

Djelovao je Boris i u području kulture – bio je literarno nadaren. Osnivač je i izdavač kulturnog časopisa „Revija“, u kojem je objavljivao i kratke priče. U istoj „Reviji“ kratke priče objavljivali su i Vjekoslav Kaleb, Božo Dulibić, Ivo Brešan i drugi.

Aktivan je član i Matice hrvatske do 1972. godine.

Interesantna je i odvjetnička karijera pokojnog Borisa. Član je Upravnog odbora Hrvatske odvjetničke komore u dugom razdoblju, od 1971. godine do zaključno 31. prosinca 1996. godine.

Obavljao je i funkciju zamjenika predsjednika Hrvatske odvjetničke komore i bio je član Izvršnog odbora HOK-a u razdoblju od 1991. do 1995. godine. To je i vrijeme kada se gradio Odvjetnički dom u Zagrebu.

Nakon povlačenja s funkcije pokojnog odvjetnika dr. Filipa Smolčića, Boris je 1974. godine izabran za predsjednika Odvjetničkog zbora Šibenik i obavljao je tu funkciju do 31. prosinca 1996. godine.

Nagrađen je i od strane Hrvatske odvjetničke komore – za rad na unaprjeđenju odvjetništva i doprinos odvjetništvu dobitnik je Plakete dr. Ive Politea s poveljom za 1997. godinu.

Pokojni Boris bio je i obiteljski čovjek. Iza njega ostaju dvojica sinova (Branko i Frano), također odvjetnici. Bio je suprug, otac i djed.

Za širu sliku o pokojnom Borisu kao odvjetniku, ja koji pripadam starijoj generaciji mogu iznijeti jedan kaznenopravni slučaj koji mi je kolega Boris iznio i to na početku svoje odvjetničke karijere. Radilo se o mračnom krvnom deliktu o kojem su brujali svi mediji bivše države.

Branio je okrivljene sestru i brata Savku i Mirka Vasića. Nisu važni činjenični detalji i pravne finese da bi se ovom prilikom naglasila kvaliteta Borisa kao odvjetnika. Važno je to da je pravomoćno srušio pravnu tezu tadašnjega javnog tužitelja i time znatno umanjio kaznu za dvoje okrivljenih. Nesporno, to mogu samo izvršni odvjetnici.

Svaki komentar je suvišan – pokojni Boris dokazao se kao odvjetnik od formata.

I da se na kraju vratim od čega sam i počeo - od transcendencije.

Smrt je redovni pratitelj života. Netko smrt doživljava kao totalni kraj, ništa nema „iza“, samo ništavilo.

Transcendencija ne negira činjenicu smrti, ali daje nadu, za nekog i čvrstu vjeru, da i nakon smrti ima nešto novo, nepoznato, ali obećavajuće.

Kao pobornik svjetonazora koji uključuje transcendenciju doživljavam i smrt kolege Borisa. Jest, mrtav je, ali ostaje nada i vjera da je za njega fizička smrt i početak života u nama skrivenoj i mističnoj dimenziji.

S tom vjerom mogu na kraju kazati za našeg Borisa – neka ti je laka zemlja i počivao u miru Božjem!

(Govor na posljednjem ispraćaju održao Ivan Rude, odvjetnik u Šibeniku.)

Frano Baica (1961. – 2023.)

Ovom prigodom imam potrebu dati kratki osvrt o nekim općim temama koje se tiču života i smrti, ipak smo na sprovodu.

U ovakvim trenucima, znajući tebe, nije lako pronaći prave riječi, dragi naš Frano Baica, kojeg smo svi zvali „po naški“ Frane. Što reći za tebe, jednu interesantnu, zapažljivu i opažljivu ličnost, bio si uistinu markantna osoba.

Kada se govori o nekom čovjeku svojim riječima, u ljudskoj je naravi da i kada se govori o drugom, polazimo od sebe, htjeli mi to ili ne htjeli, zarobljenici smo u vlastitom svijetu. O nekim pogledima na stvarnost, sustavima vrijednosti, svjesno ili nesvjesno govornik će artikulirati vlastite prosudbe o svijetu i vrijednostima koje zastupa – normalno, to važi i za mene.

Pitanje života i smrti izrazito je izazovna misaona tema – sprovodi nas jednostavno natjeraju da se osvrnemo na tu misteriju.

Ovom prilikom ukazao bih na jednu intrigantnu (za mene) pojavu koju često zapažam prilikom pogreba. Na neki neobičan i meni nedokučiv način primijetio sam da ljudi različitih svjetonazora (ateisti ili teisti) pokojniku se u svom govoru obraćaju kao da je on među nama, kao da nije mrtav, kao da nas pokojnik čuje.

Nije mi namjera ovom prilikom inicirati raspravu o tom fenomenu, ali moj svjetonazor priklanja se tezi da smrt nije totalni kraj.

I ovaj bih govor koncipirao polazeći od rečenog uvjerenja i svjetonazora ne zane-marujući činjenicu da je ovo za sve nas tužan i šokantan događaj – smrt našeg Frane. Ali, prihvaćam misteriju da je i Frane, osim nas prisutnih, također sudionik ovog događaja.

Što reći i što naglasiti ovom prilikom?

Ako je išta na ovom svijetu izvjesno i neumoljivo, to je smrt. Nitko nema ni trunke sumnje da sve što je živo mora biti i mrtvo. Iako to svi prihvaćamo kao neporecivu istinu, nečija smrt nas često šokira. Prividno paradoksalno – šokira nas nešto što je redovito i očekivano, kao dan i noć.

Pretpostavljam da je većina nas prisutnih šokirana smrću našeg Frane.

Razmišljam – ima jedan poseban razlog zašto je Franina smrt izrazito šokantna. Zašto?

Ljudi u svojoj glavi imaju neki zamišljeni, nazovimo prirodni redosljed umiranja, sugeriraju sebi da postoji zadani red života i smrti, koji je determiniran godinama života. Sam život negira ovaj naš zamišljeni redosljed i usprkos tome mi smo šokirani, a zašto, pitam se, pa ništa novo pod kapom nebeskom.

Osobno sam šokiran Franinom smrću, osjećam da je otišao prije vremena.

Dva, tri dana prije nego što se zdravstveno stanje Frane zakompliciralo, razgovarali smo telefonski skoro dva sata (nazvao sam ga odmah kada sam doznao da je u Zagrebu u bolnici). Nitko od nas dvojice nije slutio da predstoji fatalni ishod. Frane je bio pun realnog optimizma, razumio je u potpunosti svoju situaciju, mislim na zdravstvene probleme. Međutim, njegova spremnost na borbu bila je neupitna, htio je živjeti normalno u granicama mogućeg, misleći pritom na vrijeme kada se vrati u Šibenik.

Izenada, dogodilo se ono što Frane i ja nismo ni spomenuli, a ni dali naslutiti, za nekoliko dana Frane je preminuo – na tu vijest ostao sam šokiran i zbunjen, nisam mogao vjerovati.

Dakle, i ja i mnogi s kojima sam razgovarao procijenili smo da je red stvari poremećen – Frane je iznenada i prerano otišao. Za većinu nas to je bio šok, udar munje iz vedra neba.

Imao sam potrebu za ovim uvodnim mudroslovljem i to upravo zato što sam s pokojnim Franom vodio beskrajne rasprave „o svemu i svačemu“, s naglasnom na nepoznatljivo.

Što bi se sve moglo reći o Frani, a da se s time opiše njegova markantna osobnost? U kratkim crtama dati sliku o Frani – pa skoro da je nemoguća misija. Frane nije bio standardan i stereotipan čovjek i zato jest bio izrazito interesantan – bio je *persona*, s velikim slovom „p“.

Tko je poznao Franu, može me razumjeti. Njegov odlazak ne može se jednostavno kompenzirati, za njega nema zamjene, on je bio čovjek za pamćenje, zanimljiv i unikatan. Ugodan kao sugovornik, lucidno provokativan u raspravi, spreman uključiti se u diskusiju „o svemu i svačemu“, uvijek je imao svoje mišljenje, čvrste poglede, tvrde, ali uvijek interesantne.

Uvjeren sam da će Frane faliti svima koji su ga bolje poznavali. Naglašavam, Frane je bio raznoliko obdarena ličnost, izrazito asimetrična i time upečatljiva i ugodna za druženje – tako sam ga ja doživio, vjerujem i mnogi drugi.

I kratki životopis našega Frane dokazuje njegovu osebnost, nekonvencionalnu individualnost.

Frane je rođen u Šibeniku 11. kolovoza 1961. godine, gdje je završio osnovnu i srednju školu.

Oduvijek je volio more i zbog te ljubavi i fascinacije nakon završene srednje škole upisao je Višu pomorsku školu u Splitu.

Nakon diplomiranja odlazi na brod i radi kao asistent telegrafista. Frane ipak uviđa da to nije njegov pravi poziv i zbog toga 1984. godine upisuje Pravni fakultet u Zagrebu i završava ga u redovnom roku. Od prosinca 1989. godine upisan je u Imenik odvjetničkih vježbenika kod odvjetnika u Šibeniku Borisa Baice, svoga oca. U imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore upisuje se 1. siječnja 1996. godine.

Frane je oženjen, a njegovu obitelj čine supruga Mirjana, sin Boris i unuka Ariela.

Raznoliki profesionalni interes (pomorstvo i odvjetništvo) ukazuje na Franinu potrebu da upozna i spozna raznolikost života – širok je bio dijapazon njegovih interesa.

Gdje se god kretao, Frane je svugdje ostavljao pečat, bilo kao odvjetnik ili kao član Lions kluba Šibenik, njega se jednostavno moralo zapaziti.

Već iz prvih profesionalnih kontakata shvatio sam da je Frane odličan odvjetnik, uz to i izrazito širokih interesa izvan profesije, zanimljiv u raspravama, lucidan, ali i ozbiljan i korektan čovjek. Njegova vrcavost, ponekad i teatralnost, nikad nije dovela u sumnju njegovu ozbiljnost, poglavito profesionalnu. Frane je bio i literarno nadaren, to želim naglasiti. Pisao je on i u Šibenskom listu i interesantne su njegove verbalne eskapade kojima je oduševljavao čitatelje.

Naglasit ću da je Frane bio i umjetnička duša i osobno sam, baš zbog naših raznolikih i dugotrajnih verbalnih prepucavanja, ugodnih i interesantnih, posumnjao u njegovu profesionalno usmjerenje, je li ono pogođeno, ja sam ga doživio kao rasnog umjetnika i uvjeren sam da bi u drukčijem životnom izboru bio zapažen, mislim kao umjetnik, ali bilo i prošlo.

Naglašavam, moj govor nije na tragu matrice „o pokojniku sve najbolje“, upravo suprotno, Frane zaslužuje da ga se spomene i da ga se sjećamo kao unikatne osobe – bio je svoj od glave do pete.

Ljudi oko njega nisu mogli ostati indiferentni na njegovu pojavu, čak i fizičku, a poglavito intelektualnu. Mnogi koji su ga poznavali doživljavali su ga kao strastvenu i bogatu ličnost, bio je čovjek za pamćenje. Frane je bio ugodan čovjek, pristojan, ali je znao biti cinik bez zloće. Cinizam i inteligencija idu zajedno. Imao je on u sebi izvornu dobrotu, ali je bio sposoban i za sarkazam i koristio ga je upravo onda kada je to bilo mjesto i vrijeme.

Uza sve eskapade Frane je imao i osjećaj za mjeru, bio je čovjek strasti, ali i kontrole kada je to trebalo.

Ponovno bih se osvrnuo na pitanje poremećenog reda umiranja. Zašto je naš Frane morao otići s ovog svijeta prije vremena?

Možda će vam zvučati kao da izlazim iz teme, ali bih samo kratko izložio jedan detalj iz romana „Rat i mir“. Radnja je jednostavna – tijekom borbe poginuo je jedan mladić koji je bio najomiljeniji u toj grupi vojnika i svi su oni ostali zapanjeni, a zašto baš on, najbolji među nama. Lik iz romana Pjer Bezuhov, intelektualac, duboko misaon čovjek, tom prilikom morao je održati pogrebno slovo tom poginulom mladiću.

I Pjer se pita (zapravo, pita se veliki Lav Nikolajević Tolstoj) zašto smrt dolazi preko reda i oduzima nam najbolje među nama. Ukratko, ni veliki Tolstoj nema odgovor na to pitanje.

Netko će reći da je to sudbina, a vjernici će reći bila je to Božja volja, putovi su Gospodnji nepoznati, ali dođemo na isto, pravog odgovora nemamo i nikad ga nećemo dobiti ni saznati.

Hoću reći, uza sve naše razmišljanje i računanje moramo prihvatiti činjenicu da je naš Frane fizički otišao s ovog svijeta po redosljedu koji ostaje tajna Kozmosa.

Na kraju kao neki koncentrat ličnosti našeg Frane, s aspekta mojeg dojma o njemu, naglasio bih da sam ja Franu doživljavao kao vrhunskog intelektualca.

Pritom ne mislim samo na njegovo široko znanje, ni na diplomu. Frane je u sebi imao ugrađen vrijednosni kompas koji je nužan da bi se netko mogao tretirati kao intelektualac. Moje mišljenje o ovom dijele i neki znameniti ljudi.

Frane je znao razlikovati dobro od zla i to je neprikosnovena vrijednosna podloga da bi netko imao tretman intelektualca.

Završno, što kazati?

Dragi naš Frane, mirno počivaj pod kapelom sv. Ane, laka ti zemlja, a kao vjernik opraštam se od tebe riječima vjere – počivao u miru Božjem.

(Govor na posljednjem ispraćaju održao Ivan Rude, odvjetnik u Šibeniku.)

Errata corrige

U časopisu „Odvjetnik“ br. 3/2023 na stranici broj 63, pogrešno je napisana godina rođenja preminulog odvjetnika Zdravka Vodopije. Točna godina rođenja Zdravka Vodopije jest 1948. godina.

Uredništvo časopisa „Odvjetnik“

Zapisnik

s redovite godišnje Skupštine Hrvatske odvjetničke komore

održane 8. srpnja 2023. s početkom u 11:30
u Hrvatskoj odvjetničkoj komori u Zagrebu

ROBERT TRAVAŠ:

Poštovane kolegice i kolege, dame i gospodo, dragi gosti, čast mi je i zadovoljstvo pozdraviti vas u našem Hrvatskom odvjetničkom domu.

Otvaram redovitu godišnju Skupštinu Hrvatske odvjetničke komore i molim da prije rada Skupštine odamo počast Domovini i poslušamo himnu.

ROBERT TRAVAŠ:

Hvala lijepa i izvolite sjesti. Na početku naša standardna napomena sa svih sjednica i svih Skupština da se u svim diskusijama, glasanju i drugome riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje, bez obzira na to u kojem su rodu korišteni, odnose na jednak način i na muški i na ženski rod.

Htio bih pozdraviti naše goste, prije svega našeg kolegu gospodina Juru Martinovića, državnog tajnika u Ministarstvu pravosuđa i uprave (*pljesak*), zatim tu je naš kolega Krunoslav Katičić, saborski zastupnik i izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora (*pljesak*), pa gospodin Željko Matijašec, pročelnik Stručne službe Gradske uprave i izaslanik gradonačelnika Grada Zagreba (*pljesak*), te gospodin Konstantin Dika, član Upravnog odbora Hrvatske javnobilježničke komore (*pljesak*).

Posebno bih želio pozdraviti naše nositelje Plakete dr. Ive Politea, bivše predsjednike, gospodina Lea Andreisa i gospodina Ranka Pelicarića, kao i gospodina Domagoja Čajkovskog, koji je isto nositelj, (*pljesak*), a dozvolite mi i jedan posebni pozdrav, vidio sam da je u dvoranu upravo ušla i naša legendarna Biserka Barac, posebno nam svima draga (*pljesak*)...

Nakon ovih lijepih pozdravnih riječi, imamo uvijek onaj tužni dio, a to je odavanje počasti kolegama i kolegicama koji su nas napustili od prošle Skupštine, koja je održana 9. srpnja 2022. godine,

pa do današnjeg dana i današnje Skupštine. Ja ću pročitati imena tih kolega i kolegica: Branko Špehar, odvjetnik u miru iz Zagreba; Đani Dedović, odvjetnik u Dubrovniku; Atifa Hadžić, odvjetnica u miru iz Zagreba; Mladen Lončar, odvjetnik u Rijeci; Mladen Klasić, odvjetnik u Križevcima; Sead Ibrahimović, odvjetnik u miru iz Pule; Mirjana Lenac, odvjetnica u miru iz Rijeke; Borivoje Milošević, odvjetnik u miru iz Splita; Nadija Benolić, odvjetnica u Umagu; Željko Vukasović, odvjetnik u miru iz Splita; Ljubica Lalić, odvjetnica u Zagrebu; Frano Rihter, odvjetnik u miru iz Dubrovnika; Zvonimir Jurić, odvjetnik u miru iz Đakova; Augustin Stipinović, odvjetnik u miru iz Rijeke; Zvonko Žaja, odvjetnik u Karlovcu; Zvonko Nogolica, odvjetnik u Zagrebu; Robert Kopajtić, odvjetnik u Rijeci; Marojica Ucović, odvjetnik u miru iz Dubrovnika; Gordan Perić, odvjetnik u miru iz Osijeka; Alen Piljić, odvjetnik u Rijeci; Ranko Bratanić, odvjetnik u Zagrebu; Frano Baica, odvjetnik u Šibeniku; Srećko Obrovac, odvjetnik u miru iz Pule; Damir Debeljuh, odvjetnik u miru iz Pule; Saša Cvečić, odvjetnik u Labinu; Rikard Kunštek, odvjetnik u Krapini; Marija-Blanka Šulc, odvjetnica u miru iz Rijeke; Vinko Ružević, odvjetnik u miru iz Starog Grada; Dragomir Jukić, odvjetnik u miru iz Zagreba; Dubravka Šipuš, odvjetnica u miru iz Rijeke; Vidislav Kiš-Šaulovečki, odvjetnik u miru iz Zlatara; Nikica Valentić, odvjetnik u miru iz Zagreba; Ratko Žurić, odvjetnik u Zagrebu; Nada Danko, odvjetnica u miru iz Zagreba; Josip Vresk, odvjetnik u Zagrebu, i Boris Babić, odvjetnik u Zagrebu.

Molim vas da minutom šutnje odamo počast preminulim kolegicama i kolegama.

Slava im.

Dakle, kao što znate, Skupština se može održati i donositi pravovaljane odluke ako na njoj prisustvuje

većina svih članova, a Skupština donosi odluke većinom glasova nazočnih članova. Skupštinu ove godine čini 136 predstavnika i to: 23 po položaju i 113 izabranih od strane odvjetničkih zborova. To znači da je 69 delegata potrebno za kvorum.

U ovom trenutku u dvorani je nazočan 81 predstavnik, što znači da imamo kvorum i da se Skupština može održati i donositi pravovaljane odluke.

Sada ćemo pristupiti izboru četiriju članova Radnog predsjedništva, zapisničara i dva ovjerovitelja zapisnika.

Prijedloge za članove radnih tijela može dati i svaki član Skupštine, sada na ovoj Skupštini ako to želi. Upravni odbor HOK-a, kao sazivatelj ove Skupštine, na sjednici održanoj 7. srpnja predložio je za zapisničara kolegu Adrijana Čadu, odvjetnika u Zagrebu. Ako netko ima neki drugi prijedlog, neka slobodno sada kaže. Ako nema, slažu li se predstavnici ove Skupštine s ovim prijedlogom?

Tko je za? Ima li netko protiv? Ima li netko suzdržan? Ako nema, zahvaljujem, jednoglasno je izabran Adrijan Čada, već tradicionalno naš zapisničar.

Prelazimo na izbor dvaju ovjerovitelja zapisnika. Upravni odbor predložio je da to budu Monja Matić, odvjetnica u Zagrebu, i Davor Jelić, odvjetnik u Zagrebu.

Ima li netko drugi prijedlog? Ako nema, tko je za ovakav prijedlog Upravnog odbora? Hvala. Ima li netko protiv? Ima li netko suzdržan? Nema. Zahvaljujem, odluka je jednoglasna.

S obzirom na to da je riječ o redovitoj Skupštini HOK-a, sukladno čl. 2. st. 1. Pravilnika o radu Skupštine, predsjednik HOK-a predsjedava Radnim predsjedništvom. Upravni odbor za članove Radnog predsjedništva predložio je sljedeće kolegice: Margaretu Krivić, odvjetnicu u Osijeku, Sanelu Kontin Miklin, odvjetnicu u Križevcima, Kristinu Miklič Dminić, odvjetnicu u Krku i Ivanu Romac, odvjetnicu u Splitu.

Ima li netko neki drugi prijedlog? Ako nema, molim vas da glasamo. Tko je za ovaj prijedlog za članove Radnog predsjedništva? Ima li netko protiv? Ima li netko suzdržan? Nema, hvala. Jednoglasno.

Molim članove Radnog predsjedništva da zauzmu mjesta ovdje uz mene. Što se tiče ravnopravnosti, vidite da me je Upravni odbor počastio ove godine.

Moram predložiti još dvije odluke važne za rad Skupštine koje moramo donijeti, a to su: sukladno čl. 7. st. 2. Poslovnika, kao predsjednik Radnog predsjedništva predlažem da se izlože materijali vezani za više točaka dnevnog reda zajedno (od točke 8. do

19.), to smo inače radili na redovitim Skupštinama, pa da se tek nakon toga vodi rasprava o svim točkama zajedno.

Predlažem i da se donese odluka o svim točkama zajedno ako ne bude, naravno, primjedbi za neku pojedinu točku. Slažete se s takvim prijedlogom? Tko je za? Ima li netko protiv? Ostala je neka ruka tamo koja je bila za, spustite je. Ima li netko protiv? Ima li neko suzdržan? Nema. Hvala lijepa, jednoglasno.

Sukladno čl. 12. predlažem da se vrijeme izlaganja pojedinog člana Skupštine koji sudjeluje u raspravi o pojedinim pitanjima ograniči na pet minuta. Ima li netko drugi prijedlog ili se slažemo s ovim prijedlogom? Tko je za ovaj prijedlog? Hvala. Ima li netko protiv? Ima li netko suzdržan? Nema, zahvaljujem.

I dodatno, riječ se sukladno čl. 8. Poslovnika daje isključivo nazočnim članovima Skupštine po redu kojim su se prijavili za raspravu, a o svakoj točki dnevnog reda može se raspravljati samo jedanput. Tko je za takvu odluku Skupštine? Hvala. Ima li netko protiv? Suzdržanih? Hvala vam lijepa. To nam ubrzava rad, a ne umanjuje mogućnost da svatko iznese svoja pitanja, kritike, što god već, u vezi s pojedinom točkom dnevnog reda.

Sukladno čl. 6. Poslovnika, Radno predsjedništvo predlaže Skupštini usvajanje prijedloga dnevnog reda kako je predložen od strane Upravnog odbora, dakle, dobili ste prijedlog dnevnog reda. Tko je za ovakav prijedlog dnevnog reda? Ima li netko protiv ili suzdržan? Ako nema, hvala lijepa. Usvojili smo dnevni red današnje Skupštine koji ste dobili u materijalima.

Prelazimo dakle na ovjere zapisnika s prošlih Skupština. Na redu je ovjera zapisnika s redovite Skupštine Hrvatske odvjetničke komore održane 9. srpnja 2022. godine, koji je objavljen u časopisu „Odvjetnik“ broj 4/22. Ima li netko primjedbe na taj zapisnik ili možemo prijeći na glasanje? Ako nema, tko je za ovjeru zapisnika s te redovite Skupštine? Ima li netko protiv? Ima li netko suzdržan? Nema, hvala. Jednoglasno.

Imamo i točku 4. s obzirom na to da smo, kao što znate, u proteklih godinu dana imali dvije izvanredne Skupštine. Na redu je ovjera zapisnika s izvanredne izborne Skupštine Hrvatske odvjetničke komore održane 5. studenog 2022. godine. Zapisnik s te Skupštine objavljen je u časopisu „Odvjetnik“ broj 2/23. Ima li netko primjedbe na taj zapisnik? Ako nema, možemo li glasati? Tko je za ovjeru? Tko je protiv? Tko je suzdržan? Hvala lijepa, zapisnik je jednoglasno usvojen.

Imamo još i točku 5., ovjeru zapisnika izvanredne Skupštine Hrvatske odvjetničke komore održane 17. prosinca 2022. godine. Zapisnik s te Skupštine objavljen je u časopisu „Odvjetnik“ broj 2/23. Ima li netko primjedbe na zapisnik s te izvanredne Skupštine? Ako nema, tko je za ovjeru ovog zapisnika? Ima li netko suzdržan? Ima li netko protiv? Nema, hvala lijepa. Usvojili smo sve zapisnike, odnosno ovjerali sve zapisnike s proteklih redovnih i izvanrednih Skupština.

Dakle, u ovom dijelu, prije stanke, imamo još samo dvije točke. To je pozdravna riječ ako netko od gostiju želi nešto reći a imamo još i svečanost dodjele Plakete dr. Ive Politea, zatim će biti stanaka za kavu, i nakon toga ja podnosim godišnje izvješće te ćemo sve ostale točke dnevnog reda proći do kraja.

Prelazimo na točku 6. Ako netko od gostiju želi uzeti riječ, neka izvoli.

Tko će prvi? Krunoslav Katičić, izvoli.

KRUNOSLAV KATIČIĆ:

Hvala lijepa, gospodine predsjedniče Hrvatske odvjetničke komore, dragi Robi, uvaženi državni tajniče, predstavniče i izaslaniče Grada Zagreba, kao i predstavniče Javnobilježničke komore, pa i ostale kolegice i kolege. Sve vas najsrdačnije pozdravljam i želim vam uspješan rad u ime Hrvatskog sabora, institucije gdje momentalno radim, i u ime predsjednika Hrvatskog sabora Gordana Jandrokovića, i naravno, i u svoje osobno ime.

Neću vas previše zamarati nekim stvarima, ali mislim da je bitno da, s obzirom na to da sam na neki način i u domu u kojem mogu reći vrlo otvoreno i jasno ono što se događa, istaknem jednu stvar koja mi se čini da je bitna i na kojoj svi moramo poraditi, a to je da počnemo malo njegovati i poštovanje prema svim našim državnim institucijama, uključujući i našu. Ja sam između ostalog i potpredsjednik Odbora za pravosuđe, tako da ako ima bilo kakva inicijativa iz ovih redova, apsolutno se možete javiti mojoj malenkosti. Kao što znate, po dogovoru, tim Odborom uvijek predsjedava oporbeni član. Takav je Poslovník, tako je posloženo u Hrvatskom saboru i mislim da je to dobro zbog napretka demokracije i svih raznih mišljenja i djelovanja i mogu vam reći, bez obzira na to što kolega dolazi iz meni suprotne političke opcije, jako dobro surađujemo, imamo usuglašavanja. Zašto ovo sve govorim – upravo da pokušamo svi poštovati institucije. Dugo se ova država borila, mnogi od nas zalagali su se za to. Ja moram spomenuti ovdje svog mentora, prvog principala Ratka Žurića, koji je

inzistirao na tome da se institucionalno organiziramo i kao pripravnici, ali i u kasnijoj fazi života, i da damo svoj doprinos i u dijalogu i u institucijama u kojima sudjelujemo, bez toga nema napretka za sve nas. Evo, još jednom, pozivam vas, kada imate bilo kakvu inicijativu ili zakonski prijedlog, slobodno se možete pouzdati i u moju malenkost da ćemo u ovoj instituciji koju sada predstavljam, a to je Hrvatski sabor, svaku hvalevrijednu i dobronamjernu inicijativu podržati na dobrobit svih naših građana i vas kao skupine. Hvala vam još jednom i sve vas srdačno pozdravljam i želim vam uspješan rad. Hvala vam.

(pljesak)

ROBERT TRAVAŠ:

Hvala gospodinu kolegi Kruni Katičiću i pozvat ćemo se na ovaj razgovor kada dođemo k tebi. Kolega Juro Martinović, izvoli, državni tajniče.

JURO MARTINOVIĆ:

Uvaženi predsjedniče Komore, pozdravljam vas, naravno i sve uvažene goste te kolegice i kolege.

Uvijek mi je drago doći u ovaj dom, koji sam 23 godine dijelio s nekim kolegama koji su ovdje, oni nešto mlađi možda me i ne poznaju, jer sam zadnjih pet-šest godina u politici. A ponosan sam na taj dio jer me vrlo često, ponekad šaljivo, ponekad zlonamjerno, prozivaju kao odvjetnika od odvjetnika. Dakle, naravno da ja to nisam, ali jesam čovjek koji se ne srami te činjenice i jesam čovjek koji je spreman otvarati vrata Hrvatskoj odvjetničkoj komori u izvršnoj vlasti, to sam činio i učinio. Ali propustio sam vas na početku pozdraviti u ime predsjednika Vlade Republike Hrvatske, gospodina Andreja Plenkovića, i naravno i u ime svog ministra i u svoje osobno ime. Dakle, želim da ova Skupština poluči dobre rezultate, ona je redovita, ona je na neki način izvještajna. Ali ono što vam mogu reći jest to da živimo u relativno turbulentnim vremenima, a predsjednik Komore ima komunikaciju s Ministarstvom pravosuđa i uprave kontinuirano. Mi smo svjesni poteškoća kroz koje prolazite vi kao odvjetništvo, a znamo koliko ste važni i za vladavinu prava, ali i za ljudska prava jer ste vi na prvoj liniji šticećenja ljudskih prava, zajedno sukreiramo taj jedan prostor u kojem su vrednote najviše, demokracija, vladavina prava i ljudska prava, a Hrvatska odvjetnička komora neizostavna je i važna karika u tom lancu. Mi to u Ministarstvu pravosuđa i uprave, ali siguran sam i u Vladi i cijeloj izvršnoj vlasti, u potpunosti shvaćamo i zato imamo

s vama stalne korektne i dobronamjerne kontakte. Ova situacija koju trenutno imamo s jednom vrstom, ne usudim se izgovoriti grube paralize, ali opstrukcije koja se događa, mi smo toga svjesni i činimo, vjerujete nam, na dnevnoj bazi one napore koje izvršna vlast objektivno može napraviti, a da ne doprinesemo daljnjoj deharmonizaciji plaća koje se isplaćuju iz proračuna Republike Hrvatske. I tu imamo problema, kao što vidite, čak i u tom komunikacijskom smislu, jer smo došli u poziciju da jedna skupina koja jesu službenici i namještenici u pravosudnim tijelima, ali nemaju drukčiji status od drugih, na jedan, možda se može reći, neprincipijelan način inzistira da se jedno povećanje da isključivo njima. Drugih 40.000 ljudi koji su u istoj poziciji, koji, rekao bih slobodno, rade iste poslove, iste složenosti, bili bi onda u ogromnom zaostatku, jer to bi bio daljnji doprinos deharmonizaciji koja je inače nastala u tom sektoru plaća u javnom sektoru. Zadnjih 30 godina stvorio se jedan, blago rečeno, nered, i mi sad kroz ovaj zakon koji će biti donesen do Nove godine pokušavamo sve urediti na način da se ta složenost poslova zaista vrednuje, da koeficijent održava složenost poslova i tu ćemo učiniti velike napore i tu i od vas očekujemo podršku. Ovi problemi s kojima se Komora nama obratila, dakle, oni su dnevno na stolu Ministarstva pravosuđa i uprave i dnevno komuniciramo sa sudovima i budite sigurni da ćemo učiniti sve ono što je formalno moguće da se nakon što ovaj štrajk završi, ne dogodi jedna druga paraliza, a to je paraliza vašeg rada, osobito zbog činjenice da se to može dogoditi u vrijeme godišnjih odmora. Napraviti ćemo napor, činimo ga i postići ćemo tu sigurno neke rezultate da vas se ne zatrpa, rekao bih, ne primarno zbog vas, nego primarno zbog onih čija vi prava pred sudovima štitite. Ministarstvo pravosuđa i uprave otvoreno je za vas, vi ste dio te pravosudne obitelji i zajednička nam je obveza da pružimo pravdu našim građanima i našim strankama. Hvala lijepa.

(pljesak)

ROBERT TRAVAŠ:

Zahvaljujem gospodinu Juri Martinoviću, uz napomenu da smo se već više puta očitovali da doista želimo da taj štrajk što prije završi, da nam se omogući obavljanje naše službe. Naravno, isto tako mislimo da već više desetljeća ti ljudi imaju premale plaće i sad je sve palo na leđa ovog trenutka, ali evo, ponovno apeliramo da se učine svi naponi da to što

prije prestane, a na čemu vi radite. Nisam znao da ste danas i u ime našeg premijera na Skupštini, pa zahvala i pozdrav i njemu.

Ima li još netko nešto za reći? Ako nema... Izvolite kolega iz Javnobilježničke komore, kolega Konstantin Dika.

KONSTANTIN DIKA:

Dame i gospodo, kolegice i kolege odvjetnici, ekscelencije, čast i zadovoljstvom mi je pozdraviti vas u ime Hrvatske javnobilježničke komore, poželjeti vam uspješan rad ove Skupštine. S obzirom na to da imate puno posla, skratit ću govor i poželjeti vam uspješnu naplatu svih do sada obavljenih poslova i prekid štrajka što je prije moguće.

ROBERT TRAVAŠ:

Hvala vam lijepa, kolega.

(pljesak)

Pozdrav svim kolegama iz Javnobilježničke komore, znam da i oni imaju neke probleme u poslu zbog štrajka. Izvolite, kolega, u ime gradonačelnika Grada Zagreba, gospodin Željko Matijašec.

ŽELJKO MATIJAŠEC:

Dobar dan svima, hvala na pozivu. U ime gradonačelnika Grada Zagreba kao glavnoga grada i sjedišta Hrvatske odvjetničke komore, želim vam uspješan rad. Mi u Gradu Zagrebu, kao što su rekli predstavnici zakonodavne i izvršne vlasti, također pokušavamo što više poticati vladavinu prava te smo svjesni uloge Hrvatske odvjetničke komore i odvjetnika u tome. Još jednom, želim vam uspješan rad u ovom radnom dijelu i hvala.

(pljesak)

ROBERT TRAVAŠ:

Hvala gospodinu Matijašecu i gradonačelniku Grada Zagreba. Vi ste često izaslanik, tako da vas već smatramo polako dijelom naših odvjetničkih dana i proslava.

Sada prelazimo na onaj najsvečaniji i najljepši dio današnje Skupštine, a to je svečano uručenje Plakete dr. Ive Politea s poveljom našim laureatima: pokojnom Mladenu Klasiću i našem dragom Marinu Mrkliću, odvjetniku koji je ovdje s obitelji. Tu je i Mladena obitelj. Prije samog čina dodjele, pročitat ćemo naravno razloge zbog kojih su ove plakete dodijeljene upravo Mladenu Klasiću i Marinu Mrkliću.

Prije godinu dana, na Skupštini Hrvatske odvjetničke komore, Plaketa dr. Ive Politea s poveljom trebala je biti uručena našem dragom pokojnom kolegi i prijatelju Mladenu Klasiću. Svega dan prije Skupštine nazvao me i rekao da mora nažalost ići u bolnicu jer da ide na transplantaciju srca i da to ne može odgađati. Evo, tako da sada koristimo priliku da se ove godine ponovno sjetimo našega dragog prijatelja, kolege Mladena, i da Plaketu uručimo njegovoj obitelji. Marin je tu sa svojom cijelom obitelji pa ćemo i to danas obaviti.

Ja molim sada kolegicu tajnicu Hrvatske odvjetničke komore, odvjetnicu Ivu Markotić Bagarić, da pročita obrazloženja Upravnog odbora za dodjele ovih dviju nagrada.

IVA MARKOTIĆ BAGARIĆ:

Upravni odbor Hrvatske odvjetničke komore na sjednici 17. ožujka 2022. godine, na prijedlog Izvršnog odbora Hrvatske odvjetničke komore, donio je odluku o dodjeli Plakete dr. Ive Politea s poveljom Mladenu Klasiću, odvjetniku u Križevcima. Ova se plaketa dodjeljuje za osobite zasluge na unaprjeđenju odvjetništva, u borbi za dosljednu primjenu zakona, u stručnom i savjesnom zastupanju stranaka, u afirmaciji odvjetništva kao samostalne i nezavisne službe, u razvijanju kolegijalnosti između odvjetnika, u edukaciji i stručnom uzdizanju mladih odvjetnika te općenito u podizanju ugleda odvjetništva u zemlji i inozemstvu.

Mladen Klasić rođen je 3. rujna 1954. godine u Križevcima, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Studij prava na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu upisao je 1973. te ga je uspješno završio 1979. godine. Nakon diplomiranja zaposlio se kao pripravnik u Upravi za imovinskopravne poslove Skupštine općine Križevci, a nakon položenog stručnog ispita postaje samostalni upravni referent. Godine 1982. imenovan je direktorom Uprave za imovinskopravne poslove Skupštine općine Križevci, da bi 1986. bio imenovan potpredsjednikom Izvršnog vijeća Skupštine općine Križevci te nakon toga bio pomoćnik direktora u Centru za reprodukciju za domaće životinje.

Pravosudni ispit položio je 1989. godine.

U Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore Mladen Klasić upisuje se 1. travnja 1991. sa sjedištem ureda u Križevcima, gdje do 1. ožujka 2004. samostalno obavlja odvjetničku službu, a nakon

toga nastavlja s radom u Zajedničkom odvjetničkom uredu Mladen Klasić i Željko Rožić. Sanela Kontin, odvjetnica u Križevcima pridružuje im se 1. prosinca 2008. godine u odvjetničkom uredu koji se tada zove Zajednički odvjetnički ured Mladen Klasić, Željko Rožić i Sanela Kontin. Mladen Klasić odmah se aktivno uključuje u rad Odvjetničkog zbora Županije kopriivničko-križevačke, na čijem je čelu bio čak pet mandata zaredom, te je bio član Upravnog odbora Hrvatske odvjetničke komore, gdje se istaknuo konstruktivnim prijedlozima za rješavanje pojedinih konkretnih situacija.

Zbog takvog svog pristupa radu Upravnog odbora izabran je za dopredsjednika Hrvatske odvjetničke komore i tu je funkciju obnašao u četiri uzastopna mandata.

Teško je pobrojiti što je sve Mladen Klasić radio i koje sve funkcije obnašao u Hrvatskoj odvjetničkoj komori, pa je tako bio, između ostalog, član raznih komisija, uredništva glasila časopisa „Odvjetnik“, bio je delegat pri Europskom arbitražnom sudu u Strasbourg, član brojnih radnih grupa, vijeća za medije, komisije za ocjenu postojanja uvjeta za priznavanje specijalnosti te moderator na većem broju okruglih stolova održanih prigodom proslave Dana hrvatskih odvjetnika i drugih događanja u organizaciji Hrvatske odvjetničke komore.

Mladen Klasić bio je ispitivač u Komisija za polaganje pravosudnog ispita Ministarstva pravosuđa i uprave te član radnih grupa prilikom donošenja pojedinih zakona. Zastupao je Hrvatsku odvjetničku komoru na mnogim međunarodnim događajima, a posebno treba istaknuti njegov doprinos razvoju dobrih i prijateljskih odnosa između Hrvatske odvjetničke komore i Izraelske odvjetničke komore, koja mu je zbog toga uručila visoko priznanje.

Mladen Klasić kao član Povjerenstva za pravnu pomoć Ministarstva pravosuđa posebnu je pažnju posvećivao institutu besplatne pravne pomoći, ne samo na temelju Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, već i Zakona o odvjetništvu, smatrajući da je pružanje besplatne pravne pomoći put k ostvarenju vladavine prava za sve, bez obzira na društveni, socijalni ili financijski položaj.

Istim principima vodio se i kao član Radne skupine Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske prilikom izrade prijedloga Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima.

Mladen Klasić je kao vrsni poznavatelj rada državne uprave bio od neizmjerene pomoći Hrvatskoj odvjetničkoj komori u izradi prijedloga za poboljšanje položaja odvjetnika i odvjetništva, izradi prijedbi na pojedina zakonska rješenja i sudjelovanja u pregovorima s raznim državnim institucijama.

No zasluge Mladena Klasića ne mogu se ograničiti samo na odvjetništvo, bio je i poznat sportski djelatnik pa ga je Hrvatski olimpijski odbor 2020. godine odlikovao Nagradom „Milan Neralić“, zbog njegovih zasluga za razvoj sporta na lokalnoj razini kao člana Zajednice sportskih udruga Križevci. Osobito je bio zaslužan za razvoj atletike u Križevcima i okolici.

Tijekom svoje odvjetničke karijere Mladen Klasić odgojio je i niz odvjetničkih vježbenika koji su danas većinom odvjetnici.

Izvršni i Upravni odbor Hrvatske odvjetničke komore smatraju da su se kod odvjetnika Mladena Klasića stekli svi uvjeti iz odredbe članka 1. Odluke o uvođenju Plakete dr. Ive Politea s poveljom jer je svojim dugogodišnjim radom u odvjetništvu, koje je smatrao ne samo svojom profesijom već i načinom razmišljanja i stilom života, kao i radom izvan odvjetništva, u potpunosti ispunio uvjete koje je utemeljio dr. Ivo Politeo, zbog kojega se to priznanje dodjeljuje zaslužnim odvjetnicima, članovima Hrvatske odvjetničke komore.

ROBERT TRAVAŠ:

Hvala lijepa. Molim Mladenovu suprugu gospođu Nelu Lončar da preuzme Plaketu i da nam se obrati.
(pljesak)

NELA LONČAR:

Meni je ovo jako stresno. Ja nisam nikakav govornik, ali pokušat ću reći par riječi. Primiti nagradu za životno djelo trebao je biti jedan od sretnih trenutaka u životu čovjeka, ali život se poigrao s nama i onda vam dođe dan kada sreća i tuga zamijene mjesta. Dogodi se da nagrada ide u krivo vrijeme, da je prime krive ruke. Ja sam živi svjedok kakav je bio Mladen. On je bio borac za pravdu, što svi znate, i njegova profesija u stvari nije bila profesija, to je bio njegov poziv. Vama sigurno nedostaje njegova mudrost, njegova angažiranost i ta sposobnost da zna okupljati ljude. Izgubili smo izvanserijskog čovjeka velikog srca u doslovnom i u prenesenom smislu. Meni je dom bio u njegovom srcu i ja sam izgubila dom. I kad mi dođe teško, meni vam dođe ona pjesma, možda je svi znate, pokušat ću je izrecitirati:

*Ne stoj na mom grobu i nemoj tugovati
Ja nisam tamo, ja ne bih u njemu mogao spavati
S tisuću i jednim vjetrom letim
Ja sam nježna kiša jesenja
Sunčeva zraka na zreloom žitu
Poput dijamanta, blistavi sjaj snijega,
Kad se budiš u miru jutra,
Ja sam uzlet ptice iz svog gnijezda.
Tu sam! Pogledaj! Na noćnome nebu sjajna
zvijezda.
Ne stoj na mojem grobu i nemoj plakati.
Ja nisam tamo, ja ne mogu umrijeti.*

Hvala vam.

(pljesak)

ROBERT TRAVAŠ:

Hvala... Hvala supruzi Neli na ovim dirljivim riječima kojima nemamo što dodati osim da se pridružimo tome da naš Mladen svima nedostaje.

Iva, izvoli, imamo još jednog laureata, našeg Marina Mrklića. Izvoli i obrazloži odluku Upravnog odbora.

IVA MARKOTIĆ BAGARIĆ:

Upravni odbor Hrvatske odvjetničke komore na sjednici održanoj 23. ožujka ove godine, na prijedlog Odvjetničkog zbora Splitsko-dalmatinske županije, na temelju odredbe članka 2. Odluke o uvođenju Plakete dr. Ive Politea s poveljom i članka 1. Pravilnika o provođenju Odluke Hrvatske odvjetničke komore o uvođenju Plakete dr. Ive Politea s poveljom, odlučio je dodijeliti Plaketu dr. Ive Politea s poveljom Marinu Mrkliću, odvjetniku u Splitu.

Ova se Plaketa dodjeljuje za osobite zasluge na unaprjeđenju odvjetništva, u borbi za dosljednu primjenu zakona, u stručnom i savjesnom zastupanju stranaka, u afirmaciji odvjetništva kao samostalne i nezavisne službe, u razvijanju kolegijalnosti između odvjetnika, u edukaciji i stručnom uzdizanju mladih odvjetnika te općenito u podizanju ugleda odvjetništva u zemlji i inozemstvu.

Marin Mrklić rođen je 1952. godine u Splitu. Osnovno i srednjoškolsko obrazovanje u Klasičnoj gimnaziji „Natko Nodilo“ završio je u Splitu, da bi nakon maturiranja 1971. godine upisao studij prava na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

Diplomirao je u listopadu 1975. godine te se nakon toga upisao u Imenik odvjetničkih pripravnika Odvjetničke komore Hrvatske s vježbom u odvjetničkom

uredu svoga oca Josipa Mrklića i sestre Vinke Ježine u Splitu.

Pravosudni ispit položio je 1980., a u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore upisuje se 1. siječnja 1982. godine sa sjedištem odvjetničkog ureda također u Splitu.

Odmah nakon upisa u Imenik odvjetnika Marin Mrklič aktivno se uključio u rad tijela tadašnjega Splitskog odvjetničkog zbora, danas Odvjetničkog zbora Splitsko-dalmatinske županije.

Zbog svog aktivnog rada u čak šest mandata biran je za predsjednika Odvjetničkog zbora Splitsko-dalmatinske županije, drugog najvećeg zbora u Hrvatskoj. U sedam mandata bio je izabran za člana Upravnog odbora Hrvatske odvjetničke komore, u tri mandata Izvršnog odbora Odvjetničke komore, a osim toga Marin Mrklič u tri je mandata bio i dopredsjednik Hrvatske odvjetničke komore.

Marin Mrklič predstavljao je Hrvatsku odvjetničku komoru na mnogobrojnim međunarodnim odvjetničkim manifestacijama, kao npr. konferencijama Međunarodne unije odvjetnika, te bilateralnim susretima s inozemnim odvjetničkim komorama.

Marin Mrklič posebno se istaknuo, nakon što je u povratu imovine Hrvatskoj odvjetničkoj komori vraćena zgrada u Splitu, u uređenju Odvjetničkog doma Hrvatske odvjetničke komore u Splitu te su zahvaljujući takvom njegovu trudu odvjetnici Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatska odvjetnička komora dobili na korištenje reprezentativno uređen prostor u kojem se održavaju mnogobrojna predavanja za članove Komore, ali i društveni događaji značajni za Split i Županiju.

Značajan je rad Marina Mrklića i u Komisiji za unaprjeđenje odvjetništva Hrvatske odvjetničke komore, u čijem je radu sudjelovao pri donošenju raznih propisa.

Marin Mrklič kao samostalni odvjetnik i kao odvjetnik u Odvjetničkom društvu Mrklič & partneri j.t.d., koje je osnovao 2006. godine s odvjetnikom Srđanom Kukoč, odgojio je 12 odvjetničkih vježbenika, koji su većinom danas odvjetnici, među ostalima i svoje dvije kćeri.

Odvjetnik Marin Mrklič aktivan je i u društvenom životu Grada Splita i Županije pa je tako jedan od osnivača Rotary Cluba u Splitu te je počasni član Udruge pokrovitelja Hrvatskoga narodnog kazališta u Splitu.

Zahvaljujući ugledu koji je uživao i još uvijek uživa među hrvatskim odvjetnicima, a i odvjetnicima u

inozemstvu, postao je najprije počasni konzul, zatim počasni generalni konzul Republike Austrije u Splitu. Odlikovan je visokim odličjem Republike Austrije.

U svom radu u odvjetništvu i izvan odvjetništva odvjetnik Marin Mrklič dosljedno je primjenjivao zakone i moralne uzuse Kodeksa odvjetničke etike. Savjesno je i stručno zastupao svoje stranke, a poznat je i po svom kolegijalnom odnosu prema drugim odvjetnicima. Svojim cjelokupnim odvjetničkim i društvenim radom podizao je ugled odvjetništva.

Zbog svega iznesenog Upravni odbor Hrvatske odvjetničke komore smatra da su se kod odvjetnika Marina Mrklića stekli svi uvjeti iz odredbe članka 1. Odluke o uvođenju Plakete dr. Ive Politea s poveljom jer je svojim dugogodišnjim radom u odvjetništvu, koje smatra ne samo svojom profesijom već i načinom razmišljanja i stilom života, kao i radom izvan odvjetništva, u potpunosti ispunio uvjete koje je utemeljio dr. Ivo Politeo i zbog kojih se to priznanje dodjeljuje zaslužnim odvjetnicima članovima Hrvatske odvjetničke komore.

(pljesak)

MARIN MRKLIĆ:

Poštovane dame i gospodo, kolegice i kolege, najprije bih zahvalio svim članovima Hrvatske odvjetničke komore, počevši od Odvjetničkog zbora Splitsko-dalmatinske županije, preko Upravnog i Izvršnog odbora Komore, što su prepoznali moje zalaganje za sve vrijednosti odvjetništva, što je rezultiralo ovim današnjim priznanjem.

Moj pokojni otac svojom je ljubavlju prema odvjetništvu svoj poziv pretvorio u životno određenje koje je našoj obitelji postalo nasljeđe. Naime, on je bio predsjednik Advokatske komore Dalmacije skoro 30 godina te je usadio osjećaj za odvjetništvo i mojoj sestri i meni.

Kad govorimo o odvjetništvu, javlja mi se jedna asocijacija o kojoj bih rado rekao par riječi. Kad postanete vježbenik, tada se počne javljati simpatija prema odvjetništvu. Početkom odvjetničkog rada simpatija se pomalo pretvara u emociju, koja je iz dana u dan jača. Uz svesrdno razumijevanje i podršku moje supruge, ta se moja emocija sve više i više intenzivirala. Tako je došlo vrijeme da shvatim da nema uspješnog odvjetništva bez efikasne i snažne Komore.

Tada sam odlučio volonterski se priključiti tijelima Komore, počevši od rada u Zboru Splitsko-dalmatinske županije, Upravnog odbora i Izvršnog odbora Komore, pa tako preko 20 godina. Zalagao sam se

zastupati interese Komore u tuzemstvu i inozemstvu jer sam shvatio da na takav način odvjetništvo dobiva svoje mjesto u pravosuđu kao samostalna i nezavisna djelatnost radi zaštite prava naših stranaka.

Komora nam omogućava veću povezanost, kolegijalnost, zaštitu, rad na permanentnoj edukaciji, a meni osobno stvaranje cjeloživotnih prijateljstava. Pokušao sam tu emociju prenijeti svojim vježbenicima, a kako su većina postali odvjetnici, tako želim da i njima ta emocija postane cjeloživotno opredjeljenje. Iz moje su obitelji obje kćerke postale odvjetnice, od kojih jedna radi u našem odvjetničkom društvu. Također je i moj nećak postao odvjetnik. Kako vidim, a što me raduje, i oni su prihvatili odvjetništvo kao poziv i životni stil. Konačno, mogu zaključiti da je odvjetništvo postalo moj stil života, razmišljanja, djelovanja, koji me čini kompletnom osobom. Hvala vam još jednom.

(*pljesak*)

ROBERT TRAVAŠ:

Zahvaljujem našem Marinu i još jednom čestitke na nagradi. Sada ćemo odrediti stanku za kavu. Nastavljamo za desetak minuta. Hvala lijepa.

ROBERT TRAVAŠ:

Sada je na redu izvješće predsjednika. Na početku bih želio reći da je iza nas jedna teška godina, ali odvjetnici su pokazali jedinstvo. Ne smijemo nikada zaboraviti da je Hrvatska odvjetnička komora jedina organizacija koju imamo i koja čini sve da nas što bolje zastupa. Hvala vam još jednom svima na tome i prenesite svim kolegama da nas stvarno iznimno veseli to naše jedinstvo, bez obzira na različita mišljenja ili kritike, to je sve dobrodošlo, ali pokazali smo jedinstvo onda kada je to baš trebalo i to je velika stvar, jer smo ponovno u miru ušli u nekakav život, suživot i s Ministarstvom pravosuđa i uprave, ali i sa svim drugim institucijama.

Što se tiče ovog mog izvješća, ja ću iznijeti samo nekoliko točaka, onako ukratko, ono što je bilo zanimljivo i ono što se najvažnije dogodilo u tih godinu dana. Počet ću od posljednjeg događaja, a to je štrajk i njegove posljedice, te sve ono što HOK čini. Naši nas kolege svakoga dane zovu, svi znamo da imamo brojne probleme, bez obzira na naredbu koju je donio predsjednik Vrhovnog suda da se sva ročišta smatraju odgođenima, osim ako se radi o hitnim stvarima. Ali tko procjenjuje što je hitno, a što nije?

Zbog toga imamo niz problema, moramo zvati sudove u drugim gradovima u pokušaju da saznamo hoće li se rasprava održati ili ne, stranka inzistira na tome da idemo, tamo na sudu nitko se ne javlja na telefon jer službenik štrajka. Dakle, ne možete ni saznati je li vam ročište odgođeno ili nije. Svi zajedno imamo sve te probleme i svi mi za njih znamo. Ja imam neka ugodna iskustva, uz ova neugodna, kada je sama sutkinja napisala *mail*: „Kolege, nemojte doći sutra jer je ročište odgođeno zbog štrajka.“ Ja sam, naravno, zahvalio na informaciji, ali sam pohvalio njezinu kolegijalnost i volio bih da svi suci prihvate takav način postupanja. Neće nikomu kruna pasti s glave ako sam napiše *mail* kolegi odvjetniku iz drugoga grada ili iz istog grada: „Nemojte dolaziti jer rasprave nema.“ Dakle, to se može učiniti.

Ako ste primijetili, sve češće Komora svoje stavove iznosi u medijima, prekjucher je to bila Nova TV, a jučer Al Jazeera, u ponedjeljak ujutro idem na Dobro jutro, Hrvatska. Teme će, naravno, biti posljedice štrajka i za odvjetništvo i za stranke, mi ističemo koje su posljedice za nas. Dakle, posljedice za nas su jasne. Najveće žrtve ovog štrajka jesu stranke i odvjetnici. Dakle, mi nismo sudionici pregovora, niti možemo na to utjecati, niti nam je mjesto u tim pregovorima. Sve što radimo, radimo konstantno i apeliramo da se štrajkaši i izvršna vlast, odnosno Ministarstvo pravosuđa, dogovore jer nama je u interesu da što prije sudovi profunkcioniraju i da nastavimo raditi svoj posao jer sve obveze idu. Što se tiče tih materijalnih stvari, pisali smo Ministarstvu financija i usporedili smo tu situaciju sa situacijom u vrijeme pandemije, i tražili smo za dva mjeseca, koliko do sada traje štrajk, oslobođenje doprinosa na plaće itd., kao što smo to imali u vrijeme pandemije. Odgovor još nismo dobili. Ja ću to ponoviti u ponedjeljak, malo putem medija i tako dalje, pa ćemo ih valjda natjerati bar na odgovor. Komora je jučer donijela na Upravnom odboru odluku da se sve kolegice i kolege oslobode plaćanja članarine Komori za dva mjeseca, kolovoz i rujna ove godine, kao i plaćanja posmrtno pripomoći. Dakle, govorimo o komorskoj članarini, a svim zborovima preporučujemo i prepuštamo da sami odluče da za to razdoblje oslobode kolege plaćanja zborske članarine ako to žele. To je nekakva zajednička naša gesta da na neki način bar malo pomognemo kolegicama i kolegama.

Tražili smo od Ministarstva pravosuđa da se napravi izmjena i dopuna Pravilnika ili donese odluka

o e-Komunikaciji, da za vrijeme od prestanka štrajka pa sljedeća tri mjeseca rok preuzimanja pismena ne bude 15 dana, nego 30 dana. Bar za tri mjeseca, jer isto tako smatramo da se može dogoditi – bez obzira na to što su nas dužnosnici Ministarstva pravosuđa uvjeravali da će oni sve učiniti da se to ne dogodi – da nas zatraži jedna količina pismena, a da nam rokovi idu, i da ne samo da nećemo imati godišnji odmor, što nam je realno gledajući manji problem, već će pravi problem biti prava stranaka ako ne stignemo sve odraditi. Ne kažemo da će se to dogoditi, ali smo iskazali tu mogućnost, a tu je mogućnost čak u intervjuu na Novoj TV iznijela i kolegica s Trgovačkog suda u Zagrebu, sutkinja Nađ, mislim da je bila intervjuirana i isto je rekla da ih čeka toliki broj predmeta za otpremiti i da će se to samo gomilati iz dana u dan. Što će od toga biti, ne znam.

Imali smo prigovore, posebno od odvjetnika koji se bave kaznenim pravom, jer u Zakonu o parničnom postupku mi koji se bavimo više parnicom imamo bar onih 15 dana godišnjeg odmora, odnosno u onom članku 348. ZPP-a, čini mi se, imamo da od 1. do 15. kolovoza ne teče rok za podnošenje žalbe i da je to u biti to naše pravo na nekakav godišnji odmor. Kaznenjaci to nemaju pa smo mi pisali predsjedniku Vrhovnoga suda, kao što smo pisali u slučaju one naredbe koja se pojavila tek dva dana nakon našeg pisma svim predsjednicima sudova da se osigura bar osnovno funkcioniranje sudova. Nakon tog našeg pisma, svim predsjednicima sudova i predsjedniku Vrhovnog suda, predsjednik VSRH izdao je naredbu koju ste svi dobili, ovu o kojoj sam prije govorio. Sad smo isto to tražili u vezi s godišnjim odmorima, posebno za kaznenjake, koji tu odredbu nemaju ni u jednom propisu, i evo jučer je stiglo, na *mail*, da u roku od 15 dana od 1. do 15. kolovoza sudovi ne dostavljaju pismena odvjetnicima kako bi im se omogućilo korištenje godišnjeg odmora. Ta je preporuka objavljena na našoj *web* stranici, stigla je jučer popodne nakon Upravnog odbora s Vrhovnog suda, kojem smo pisali još u lipnju. Ja sam 4. srpnja poslao požurnicu, i evo jučer je, 7. srpnja, predsjednik Vrhovnog suda tu preporuku donio. To nam, jasno, ne garantira da neki sudac neće postupiti suprotno tome, ali učinili smo sve što smo mogli, a ono što bi se moglo učiniti kroz nekakve propise jest Zakon o dostavi sudskih pismena, koji je još uvijek u izradi. Mi konstantno tražimo, ako već u tom zakonu bude sve to određeno, da se odrede tzv. sudske ferije, odnosno

neka razdoblja, a to su od 1. do 15. kolovoza i od 20. prosinca do 5. siječnja, da se u tom razdoblju ne vrše otpreme pismena prema odvjetnicima, kako bi se na taj način legalizirao taj neki period u kojem bi, eto, mi mogli ipak imati pravo na taj naš godišnji odmor. Ne znam što će od toga biti. Mi ćemo inzistirati na tome, ali ne znam zašto se oni tako opiru tim tzv. sudskim ferijama, koji u nekim zemljama postoje, ali godinama i godinama mi to pokušavamo i uvijek nekako završimo s ovakvom preporukom, a to je dobra volja predsjednika Vrhovnog suda da to učini. Sada je to učinio i na tome mu zahvaljujem.

Što se tiče same Tarife, reći su samo nekoliko riječi. Tarifa se mora uskladiti s eurom, uz neke sitnice koje se moraju doraditi. Tekst je u biti gotov. Zna da ministar pravosuđa u konačnici daje suglasnost. Potruditi ćemo se da to bude u neko dogledno vrijeme, što je ranije moguće, ali do tada ja mislim da funkcioniramo dobro i s onim povećanjem boda. Jest da je malo teže obračunavati, ali ako je to jedini problem, onda to i nije problem.

Imali smo jednu situaciju koju smo riješili Zakonom o poreznom savjetništvu. Naime, Ministarstvo financija bilo je donijelo prijedlog Zakona u kojem je bio prijedlog da se poreznim savjetnicima umjesto riječi „sudjeluju u postupku“, dakle kao stručne osobe, da se stave u zakon riječi „zastupaju stranke u poreznim postupcima pred upravnim sudom“ itd. Na to smo mi pisali pismo i ministru financija i ministru pravosuđa i rekli da se jedino odvjetnici mogu baviti pružanjem pravne pomoći pred sudovima i tijelima za naknadu, da porezni savjetnici nisu kvalificirani za to. Oni jesu kvalificirani kao sudski vještaci, dakle daju stručno mišljenje u poreznim stvarima, a ne i da zastupaju stranke jer niti imaju pravosudni ispit, niti imaju potrebna procesna znanja bez obzira na to što imaju neke ispite u tom svom poreznom savjetništvu. I sad se vi pitate otkud uopće ta ideja. Iz naše drage Europe, Europske komisije i naravno Akcijskog plana jer je to u nekim zemljama Europske unije dopušteno, pa naravno da je lobi tih savjetnika to odmah htio preslikati kod nas u naše zakonodavstvo. Mi smo naravno te primjedbe dali i u javno savjetovanje. Odgovore na našu primjedbu nismo dobili ni od jednog ministarstva, međutim, sada je bilo prvo čitanje u Saboru i izišao je tekst nakon tog prvog čitanja, u kojem je ponovno vraćena stara formulacija, da porezni savjetnici mogu sudjelovati u postupku, a ne zastupati. Dakle, očito je da smo uspjeli s tom primjedbom.

Mi ćemo dalje pratiti taj tekst jer to je opasno. Što je sljedeći korak? Hoće li građevinski vještak sudjelovati u postupcima, odnosno zastupati u postupcima koji se tiču građevinarstva? To je jedna totalna ludost, koju mislim da smo ipak uspjeli spriječiti.

Vi znate da je moja omiljena tema Europska komisija. Imali smo tako sastanak 18. travnja u Bruxellesu. Osim upisnine, koju smo smanjili za 40 posto, glavna tema bilo je osnivanje društva kćeri od stranih odvjetničkih društva. Naime, prema Direktivi o uslugama, strana odvjetnička društva mogu osnivati predstavništva, podružnice i društva kćeri. Međutim, u toj istoj Direktivi piše u čl. 3. da ako postoji bilo koja direktiva koja regulira specifičnu profesiju, koja određuje nešto drukčije u odnosu na tu profesiju, onda se primjenjuje ta direktiva. A naša odvjetnička direktiva kaže da strana odvjetnička društva mogu osnivati samo podružnice i predstavništva. Ne spominje društva kćeri. Mi smo na to upozorili. Predstavnik EK-a bio je vrlo iznenađen. Uglavnom, sad ćemo vidjeti kako će oni to tumačiti. Ja mislim da se ne može drukčije tumačiti jer tako izričito piše.

Možda je ta Europska unija – ja ću biti otvoren – puno toga donijela državi i otvorila mogućnosti putovanja, obrazovanja i tako dalje. Međutim, ne bih rekao da je donijela išta dobro našoj profesiji. Naša je profesija samo preregulirana, samo su dodane stvari i samo je s našeg tržišta nestalo ono što je vrijedilo ili se nalazi u raljama stranih odvjetničkih društva, koja su ušla najprije na silu, a poslije legalno. Mislim, to ovako potpuno otvoreno govorim.

I još jednu sitnicu ću vam reći. Vidjeli ste da sam izlazio u javnost i bit ću više prisutan u javnosti, kako bi ta naša stajališta došla do izražaja, ali želimo se i približiti našem članstvu, i vama koji ste u Skupštini, a i svima koji su u Upravnim odborima odvjetničkih zborova i tako dalje. Donijeli smo odluku i krenut ćemo vrlo brzo s *newsletterom*, koji će se mjesečno, nakon svakog Izvršnog odbora, slati svim članovima Hrvatske odvjetničke komore, u kojem neće biti ovakvi materijali kakve ste vi dobili za Skupštinu i za Upravni odbor, nego ćemo u kratkim crtama reći što je Komora u međuvremenu poduzela i koje su informacije bitne, a koje se tiču svakoga odvjetnika. Na taj način želimo zainteresirati naše članstvo da u biti vidi što se sve radi, jer svi misle da tu nitko ništa ne radi i da se samo „zezamo“, što naravno nije točno. Želja nam je da ipak svi članovi vide što se radi, što se poduzima i to opet ne isključuje svaki prijedlog i

svaku kritiku koja je dobrodošla ako je suvisla i ako je konstruktivna. I naravno, ti prijedlozi trebaju biti obrazloženi. Mislim da je to dobra ideja. Trenutno imamo puno točaka za prvi *newsletter*. Pripreme su pri kraju i mislim da će biti interesantan, bit će relativno kratak i svatko će ga moći začas preletjeti i vidjeti što se događa u vezi s ovim stvarima o kojima mi sad govorimo, od važnih stvari koje su bile na Izvršnom ili Upravnom odboru pa do predavanja koja se spremaju u Odvjetničkoj akademiji. Dakle, to je nekakav zaokruženi sadržaj tog *newslettera*, a voljeli bismo dobiti i povratne informacije što bi još članovi i zborovi htjeli pročitati i je li to dobro ili nije dobro. Mislim, za sve smo otvoreni, pogotovo ako imate ideje kako nešto poboljšati.

Evo, to bi bilo sve u vezi s mojim izvješćem. Neću vas više maltretirati.

Dakle, tko god ima neko pitanje u vezi s ovim mojim izvješćem, slobodno može pitati. Evo, kažu mi da nas je 91 na popisnoj listi. Ok, hvala lijepa.

Ako netko ima neko pitanje ili nešto što ja mogu reći, slobodno izvolite.

Ako ne, u redu. Dogovorili smo se da ćemo raspraviti i usvojiti zajedno točke dnevnog reda od točke 8. do 19. pa nećemo sada glasati o prihvaćanju izvješća. Ako nemate pitanja na moje izvješće, ja vam zahvaljujem. Mislim da radimo trenutno sve što možemo, ako netko ima neke druge ideje, dobrodošle nam svima na pomoć. To je to.

Prelazimo na točku 9., a to je izvješće glavne tajnice. Izvješće ste dobili u pisanom obliku. Želi li glavna tajnica još nešto usmeno dodati ili ne?

Ne. Dobro.

Dakle, uz sva izvješća, ova koja ćemo proći od točke 8. do točke 19., vrijedit će ista pitanja. Prvo je pitanje predlagačima, dakle onima koji su podnijeli izvješća, a pitamo ih imaju li nešto za dodati. Drugo je pitanje članovima Skupštine, koji ako to žele, mogu postaviti pitanje ili bilo što drugo u vezi s tim izvješćem.

Znači, izvješće glavne tajnice nema dopune. Ima li netko pitanje ili bilo što u vezi s tim izvješćem?

Nema. Hvala.

To znači da prelazimo na točku 10. Izvješće našeg blagajnika Andreasa Mlikote. Izvješće ste dobili. Ima li netko u vezi s tim izvješćem neka pitanja ili ima li neka dopuna izvješća? Nema. Zahvaljujem.

Sada su na dnevnom redu izvješća disciplinskog tužitelja, Disciplinskog suda i Višeg disciplinskog

suda HOK-a, to su točke 11., 12. i 13. Dobili ste svi u materijalima izvješća, i disciplinskog tužitelja i Disciplinskog suda i Višeg disciplinskog suda.

Ima li netko u vezi s izvješćem disciplinskog tužitelja nekakva pitanja? Nema. Hvala.

Ima li pitanja u vezi s izvješćem predsjednika Disciplinskog suda? Nema pitanja, zahvaljujem.

Ima li možda pitanja u vezi s izvješćem predsjednika Višeg disciplinskog suda? Ako nema, onda zahvaljujem.

Došli smo do točke 14., a to je izvješće predsjednice Odvjetničke akademije. Ima li netko tu pitanja? Mislim da Odvjetnička akademija odlično radi. Dobila je pohvalu na europskom nivou za ova predavanja koja možete putem interneta gledati. Naša je Komora bila pohvaljena kao jedna od rijetkih komora koja to na taj način omogućuje svojim članovima. Pa pohvala Lauri i Akademiji i Stručnom vijeću.

Sada je na redu točka broj 15, izvješće predsjednice Centra za mirenje. Ima li tko tu pitanja? Hvala.

Dolazimo do točke 17., a to je godišnji financijski izvještaj HOK-a za 2022. Ima li tu pitanja?

A, pardon. Vježbenike sam preskočio.

Dakle, prvo je na redu točka 16. Izvješće predsjednika Udruge vježbenika. Ima li tu ili dopune ili nekih pitanja? Nema. Ispričavam se zbog ove pogreške.

Sada je na redu točka 17. i financijski izvještaj HOK-a za 2022. Ima li pitanja? Nema, zahvaljujem.

Točka 18. dnevnog reda jest Financijski plan za 2024. godinu. Ima li tu pitanja? Naravno, bit ćemo za dva mjeseca malo u zaostatku s prihodima, ali to je najmanje što možemo učiniti, ako to pomogne našim kolegama. Još uvijek možemo sve obveze svoje izvršavati.

Nema pitanja, hvala.

Došli smo do točke 19. Izvješće Nadzornog odbora o pregledu financijskog poslovanja. Ima li tu pitanja? Nema.

Ako nema, prelazimo na točku 20. Rasprava o točkama 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18. i 19.

Javlja li se netko za riječ o tim točkama?

Ako se nitko ne javlja, ja vam zahvaljujem. Točka 20. je riješena.

Idemo na točku 21., a to je donošenje odluka o točkama 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18. i 19. Dakle, donijet ćemo odluke o prihvaćanju svih tih izvješća. Ako netko, bilo tko, ima primjedbu na bilo koje izvješće, onda se može posebno glasati o tom izvješću. A ako nema, onda, kao što smo na početku

zaključili, možemo glasati o svim izvješćima zajedno. Znači od točke 8. do točke 19. dnevnog reda ove Skupštine.

Tko je za prihvaćanje ovih izvješća? Hvala. Ima li netko protiv? Ima li netko suzdržan? Nema. Zahvaljujem na jednoglasnom prihvaćanju svih ovih izvješća.

I imamo sada na redu točku 22., a to je prijedlog za razrješenje članova disciplinskih tijela HOK-a. Tomislav Bujas, odvjetnik u Zagrebu, 25. svibnja 2023. podnio je ostavku na mjesto suca Disciplinskog suda iz privatnih razloga. Isto je učinio i kolega Kristijan Galić, odvjetnik iz Zagreba. On je 9. lipnja podnio ostavku na mjesto suca Disciplinskog suda iz privatnih razloga.

Kako dužnost suca sukladno čl. 36. st. 3. Statuta prestaje ostavkom, a sukladno čl. 36. st. 1. Statuta i čl. 33. st. 1. Poslovnika Skupština razrješuje, odnosno rješava ostavke članova u tijelima Komore prije isteka mandata razrješenjem dužnosti, predlaže se Tomislava Bujasa, odvjetnika u Zagrebu, i Kristijana Galića, odvjetnika u Zagrebu, na njihov zahtjev razriješiti dužnosti s današnjim danom.

Glasanje za razrješenje jest točka 23. pa prelazimo na glasanje. Slažu li se članovi Skupštine da se razriješe Tomislav Bujas i Kristijan Galić s funkcija sudaca Disciplinskog suda na njihov zahtjev? Tko je za? Ima li netko protiv? Nema. Suzdržanih? Nema. Hvala, jednoglasno.

Sada je na redu točka 24. Prijedlog kandidata za dopunske izbore članova disciplinskih tijela HOK-a, koji je utvrdio Upravni odbor HOK-a. Kada se provodi dopunski izbor za popunu mjesta člana tijela Komore koje je ostalo ispražnjeno, prijedlog kandidata utvrđuje Upravni odbor HOK sukladno čl. 31. st. 1. Poslovnika u radu Skupštine. U materijalima se nalazi prijedlog Upravnog odbora HOK-a sa sjednice od 7. srpnja, u kojem je Robert Brdar, odvjetnik u Zagrebu, utvrđen kandidatom za suca Disciplinskog suda Hrvatske odvjetničke komore. Ovdje sam vas obvezan zamoliti da sukladno čl. 31. st. 2. Poslovnika zamolim Skupštinu da se izbor provede javnim glasanjem. Tko je za to da se provede izbor javnim glasanjem. Ima li netko protiv? Ima li netko suzdržan? Hvala. Jednoglasno.

I sad ćemo provesti glasanje za dopunske izbore članova disciplinskih tijela HOK-a i nastaviti s proglašenjem rezultata. Dakle, glasa se o prijedlogu koji je utvrdio Upravni odbor HOK-a na jučerašnjoj

sjednici. Predlaže se Roberta Brdara, odvjetnika u Zagrebu, izabrati za suca Disciplinskog suda Hrvatske odvjetničke komore.

Tko je za? Ima li netko protiv? Ima li netko suzdržan?

Hvala lijepa. Nema. Utvrđujem da je Robert Brdar, odvjetnik u Zagrebu, izabran za suca Disciplinskog suda.

Zamolio me kolega Srećko Ilić, prije nego što završim Skupštinu, da vam kažem da je saznao za još jednog kolegu koji nas je noćas napustio, pa bi htio reći samo dvije riječi o tom tužnom događaju. Izvoli, Srećko.

SREĆKO ILIĆ:

Ispričavam se. Bit ću vrlo kratak. Ja sam doslovno pola sata prije nego što sam došao u ove prostorije saznao da je moj prijatelj umro noćas u 3 sata. Radi se o gospodinu Marku Filipoviću. Barem jedna četvrtina, možda i više vas koji sada sjedite ovdje, osobno ga poznajete, poglavito oni koji se natječu na odvjetničkim sportskim igrama u nogometu i na balotama.

Bio je sportski direktor Dinama pet godina, nakon toga odvjetnik dvije godine i zadnjih 15 godina svojega radnog staža bio je sportski direktor košarkaškog kluba Cibone. Evo, imao sam potrebu to vam reći, jer je umro jutros. I ispričavam se što sam zloupotrijebio vaše vrijeme, ali on je moj najbolji prijatelj. Nisam se javljao inače za riječ, a 20 godina sam član Skupštine. Iskoristio sam jednu ili dvije minute da vas izmaltretiram. Hvala vam lijepa.

ROBERT TRAVAŠ:

Hvala, Srećko. Nije to maltretiranje. Upoznao si nas i s ovom tužnom vijesti da smo još jednoga kolegu izgubili. Inače je taj broj preminulih kolega potresan – 37 kolegica i kolega napustilo nas je u godini dana. To je samo odraz stresa našeg posla i onoga kako mi inače živimo.

Ja mogu samo konstatirati da je Skupština završila s radom u 13 sati i 15 minuta.

(pljesak)

Skupština je završena u 13 sati i 15 minuta.